

372-3
12130
1

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
และทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาชนไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
จากการสอนทววิธีปกติและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมพงษ์ พวงคำ

2-4 พ.ย. 2529

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญามหาบัณฑิต

กันยายน 2528

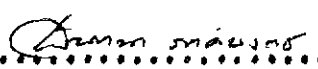
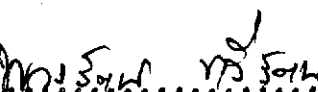
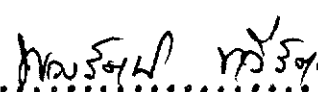
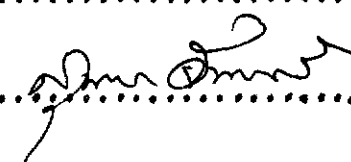
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

161210

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสคบ ได้พิจารณา
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสคบ

..... ประธาน	 ประธาน
..... กรรมการ	 กรรมการ
	  กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ก็ เพราะได้รับความช่วยเหลือและการให้
คำแนะนำบางทีบ่งจาก กร.ฉันทนา ภาคมณฑล ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์
ทวีรัตน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนทร จันทศรี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา
และขอกราบขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ กร.วีรบุรุษ วิเชียรโชติ ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ กร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วรวิทย์ ไชยประยูร
ที่ได้กรุณาช่วยเหลือ แนะนำและตรวจแก้ไข เกี่ยวกับการสร้างเกร็งมิกเพื่อใช้เก็บ
ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่ คณะครูและนักเรียนที่ประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนชุมชนบ้านศรีสะอาด ตำบลหนองกิ้ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่อำนวยความสะดวก
และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่
คณะครู โรงเรียนชุมชนบ้านแก้ว โรงเรียนบ้านน้ำกุด ตำบลหนองลึก จังหวัดเพชรบูรณ์
ที่อำนวยความสะดวกในการทดลองใช้เกร็งมิกในการวิจัย

ขอขอบพระคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาการประถมศึกษา ที่ร่วมด้วยช่วยกัน
ทุกคนและทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ แนะนำและให้กำลังใจ เป็นผลให้ปริญญานิพนธ์ฉบับ
นี้สำเร็จลงได้

สุดท้ายและประโยชน์จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเกร็งมิก
พระคุณพ่อและพระคุณแม่ ตลอดจนครูอาจารย์ทุกท่าน

สมพงษ์ พวงคำ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วยวิธีการแบบการกลุ่มสัมพันธ์	13
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมุกตลกภาพพระราชินีไทย	23
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ	29
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติกับมุกตลกภาพพระราชินีไทย	33
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วยวิธีการแบบการกลุ่มสัมพันธ์	36
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	40
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	41
	ประชากร	41
	กลุ่มตัวอย่าง	41
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
	การดำเนินการทดลอง	50
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	59
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	59
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	59
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	59
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	61
อภิปรายผล	62
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	77

บัญชีการวาง

การวาง	หน้า
1 แบบแผนการวิจัย	50
2 การจัดเวลาที่ใช้ในการทดลอง	51
3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาคอมพิวเตอร์เสริมประสบการณ์ชีวิต ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง ..	56
4 เปรียบเทียบทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง	56
5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาคอมพิวเตอร์เสริมประสบการณ์ชีวิต ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง ..	57
6 เปรียบเทียบทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง	56

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แสดงหลักการ เรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์	19
---	---	----

ณ นร 2518 : 7) เป้าหมายของหลักสูตรนั้นต้องการให้ผู้เรียนเกิดเป็น ทำเป็น
แก้ปัญหาเป็น การที่จะบรรลุผลตามที่หลักสูตรต้องการนั้น ขึ้นอยู่กับวิธีการปรับปรุงวิธี
สอนของครูเป็นสำคัญ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ถูกจัดจึงต้องเป็น การจัดกิจกรรม
ที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกมากที่สุด (ม.ร.ว. รัตนกิจ ๓ ธ.ก. 2521 : 4)
ซึ่งกรมวิชาการได้ชี้แจงว่า หลักสำคัญในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 คือ การให้เด็กมีบทบาท ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นในชั้นเรียนที่
หรือป็นอิสระ ครูเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือเท่านั้น ความคิดรวบยอดหรือหลักการซึ่งเป็นส่วน
ที่เป็นสาระสำคัญของเนื้อหา จะคงเป็นความรู้ที่เด็กได้จากการค้นคว้า ทดลองหา
เหตุผล สรุปความเองหรือจากการอภิปรายร่วมกัน

ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนของครู ยังเป็นการสอนทั้งสี่มากกว่า
สอนตน ครูมีพฤติกรรมการสอนอย่างเดิมคือ เน้นเนื้อหามากกว่าการปฏิบัติจริง ครู
ยังไม่เห็นว่าการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร นักเรียนมีการรวมกิจ-
กรรมน้อยมาก กิจกรรมที่นักเรียนทำยังไม่เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 11) และจากรายงานของสำนัก
งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ 2526 : 58-59) ที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนตามหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 พบว่า
การสอนของครูทั้งหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และ 2503 มีพฤติกรรม
ในการสอนไม่แตกต่างกัน ครูใช้วิธีการเดิมคืออธิบายและสรุปให้นักเรียนจด กิจกรรม
เกี่ยวกับการให้นักเรียนอภิปราย ใช้บทบาทสมมติ การค้นคว้าและการทดลองนั้น
พบว่าครูใช้น้อยมาก ซึ่งการเรียนการสอนดังกล่าวทำให้ผลเมืองขาดคุณลักษณะที่สำคัญ
ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 64)
ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงควรมุ่งให้บังเกิดผลโดยตรงต่อการพัฒนาแบบประชาธิปไตย
ปลูกฝังค่านิยมให้กับบุคคล ก็จะนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้กับบุคคลได้
(อุทัย บุญประเสริฐ 2527 : 43)

การพัฒนาสังคมไปสู่ระบบประชาธิปไตยจำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลิกภาพของ
คนไทยไปด้วย เพราะคนไทยขาดบุคลิกภาพประชาธิปไตยแล้ว ทำให้รัฐธรรมนูญ
ที่ล้มล้ม เด็ดทั้งครั้งแล้วครั้งเล่าประเทศไทยก็ยังไม่เป็นประชาธิปไตยไม่ได้ (อ.ร.ว.
ถึกฤทธิ์ ปราโมช 2516 : 3) ในการพัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตยในสังคมไทยนั้น
เราควรอบรมเด็กในบ้านและในโรงเรียน ให้รู้จักแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็น
ของคนอื่น (จรงค์ สนิทสวัสดิ์ และรศ.ส. พรพิเชีย 2517 : 136) ในเรื่องนี้
ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2517 : 56-60) ได้ให้ความเห็นว่าการจัด
การศึกษาเด็กเตรียมคน ให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตยอย่างมีความสุข
นั้น สมาชิกของสังคมควรมีลักษณะ 5 ประการ คือ 1. รู้จักแสดงความคิดเห็น
รู้จักตัดสินใจด้วยตัวเอง รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักทำงานร่วมกับคนอื่น
มีความรับผิดชอบต่อกันเองและสังคม 2. รู้จักและเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น
การฝึกและอบรม ดังนั้นครูจึงมีบทบาทสำคัญในการ เตรียมเด็กให้เป็นสมาชิกที่ดีของ
สังคมประชาธิปไตย

ในการพัฒนาพฤติกรรมให้รู้รักใคร่ รู้จักใช้เหตุผล เพื่อนำไปสู่การ
แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และพัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตยนั้น เราควรพัฒนาทัศนคติของบุคลิก
ภาพประชาธิปไตยแก่เด็ก โดยเริ่มต้นจากการปลูกฝังทัศนคติ เนื่องจากบุคลิกภาพที่
ดีนั้นมาจากทัศนคติของบุคคล ถ้าทัศนคติเป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝังและพัฒนา
ตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ และบางรายพัฒนาเพื่อความมั่นคงในภายหลัง
หรือกล่าวว่าเป็นบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ทัศนคติเป็นสิ่งเร้าภายในที่จะทำให้บุคคลแสดง
พฤติกรรม หรือแนวโน้มที่จะสนองตอบความต้องการของสังคมไปในทิศทางหนึ่ง ถ้าจะ
เป็นทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้เรียนรู้ของสังคม
(เชิดศักดิ์ โสวาณิช 2520 : 38-41) การเรียนมีส่วนช่วยอย่างมากในการสร้างทัศนคติ
ของเด็ก เพราะทัศนคติของเด็กเกิดมาจากประสบการณ์ และเมื่อประสบการณ์ต่างๆ ได้รับความ
ความสำเร็จ ทัศนคติจะค่อยๆ ก่อตัวขึ้น วิธีสอนวิธีหนึ่งที่สำคัญคือต้องกับหลักสูตรที่ส่งเสริม

พุทธศักราช 2521 และกำลังได้รับความสนใจนำไปใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้นใน
ปัจจุบันนี้ วิธีกลุ่มสัมพันธ์ (ทิตนา แชนมตี 2522: 1) มากกว่าวิธีสอนที่ช่วยส่งเสริม
ความสามารถของผู้เรียนใ้กับทุกด้าน เนื่องจากได้มีผลงานวิจัยพบว่าวิธีการทำงาน
เป็นกลุ่มทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติของนักเรียนเพิ่มขึ้น (ดิเทนนา ภาค-
บงกช 2518: 60)

กระบวนการเรียนรู้โดยการทำงานกลุ่มหรือกลุ่มสัมพันธ์ เป็นวิทยาการแขนง
หนึ่งซึ่งพยายามศึกษาเกี่ยวกับคน เพื่อให้ได้รู้ถึงความรู้ที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือ
เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน อันเป็นประโยชน์ในด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์และ
การปรับปรุงการทำงานกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นวิธีสอนที่จะช่วยให้นัก
เรียนทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะ ทัศนคติ การคิดหาเหตุผล ส่งเสริมพัฒนาการทาง
สังคม ส่งเสริมการเรียนรู้แบบประชาธิปไตย และนักเรียนได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาจาก
การทำกิจกรรมกลุ่ม (ทิตนา แชนมตี 2522: 1) การเรียนการสอนด้วยกระบวนการ
กลุ่มสัมพันธ์นี้ยังถือหลักการสำคัญคือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย
ตนเอง โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มภายในกลุ่มย่อย และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน
การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้กันเอง ความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มและการ
ประยุกต์ใช้ (เอวาวพา เวชระกุลต์ 2517: 6-7) ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากระบวนการกลุ่ม
สัมพันธ์เป็นวิธีสอนที่จะช่วยให้นักเรียนในด้านต่างๆได้ และยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง
เข้าใจกัน สามารถค้นพบสิ่งที่ต้องการและเรียนรู้ด้วยตนเองภายหลังจากการที่ได้ทำ
กิจกรรมกลุ่มร่วมกัน

จากสภาพปัญหาและแนวความตักท้วงกล่าว ผู้วิจัยคิดว่าวิธีการเรียนรู้ตามหลัก
การของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ จะสามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่จะนำ
ไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเสริมสร้างทัศนคติของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาค้นคว้าถึงผลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อบุคคลิกภาพประชาธิปไตย เพื่อเป็น

แนวทางสำหรับครูผู้สอนในการจัดการ เรียนการสอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และวิชาอื่นๆให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษากันว่า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ที่เรียนจากวิธีสอนแบบปกติกับวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ที่เรียนจากวิธีสอนแบบปกติกับวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

ความสำคัญของการศึกษากันว่า

การศึกษากันว่าในครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนวิชากลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต ในการปรับปรุงการจัดการ เรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ รู้อีกกึกก้องเหตุผล ใ้เหตุผลและกระบวนการต่างๆซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหา ปัญหา หักเหตที่ต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยทั้งนี้เพื่อใ้การ เรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมาย ของหลักสูตร

ขอบเขตของการศึกษากันว่า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษารังนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 โรงเรียนชุมชนบ้านศรีสะอาด สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาคำเขาคดกมศักดิ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 หักเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 108 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้าน ศรีสะอาด สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาคำเขาคดกมศักดิ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่สุ่มมา ได้จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน
3. ระยะเวลาในการทดลอง แต่ละกลุ่มได้รับการสอนกลุ่มละ 11 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที

4. เนื้อหาที่นำมาใช้ในการสอนเป็นเนื้อหาวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง"

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอนซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี คือ

5.1.1 วิธีสอนแบบปกติ

5.1.2 วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.2.2 ทักษะชีวิตของบุคลิกภาพประชาธิปไตย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิธีสอนแบบปกติหมายถึง การเรียนการสอนที่ดำเนินไปตามแผนการสอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ซึ่งการสอนใช้วิธีอธิบาย บรรยาย ชักถามนักเรียนให้นักเรียนซักถาม ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหรือทำกิจกรรมอื่นๆตามความเหมาะสม การดำเนินการสอนในแต่ละช่วงก็ใช้วิธีการหลายอย่างประกอบกัน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา

2. วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หมายถึง วิธีสอนแบบที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้จากกลุ่ม มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้อื่นในการเรียนรู้สิ่งต่างๆและมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาและความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม

3. บุคลิกภาพประชาธิปไตยหมายถึง บุคลิกภาพของคนแบบหนึ่งซึ่งประกอบด้วยลักษณะนิสัยที่สอดคล้องกับอุดมการประชาธิปไตย ลักษณะนิสัยที่เรียกว่าบุคลิกภาพประชาธิปไตยประกอบด้วย

3.1 ความรับผิดชอบหมายถึง ความไว้วางใจ ความผูกพันกับงาน
ความละเอียดรอบคอบ การทำงานให้เต็มที่ ความพากเพียรพยายาม

3.2 ความมีใจกว้างหมายถึง ความพร้อมที่จะรับความผิดใหม่ การรับ
ฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ การลดทอนความผิดเห็นที่แตกต่างจากตน การให้อภัยในความ
ผิดของผู้อื่น การยอมรับความเปลี่ยนแปลง การใช้เหตุผลและความจริงจังในการ
แก้ปัญหา การเสียสละและการรับรู้นั้น

3.3 การคำนึงถึงผู้อื่นหมายถึง ความสนใจในปัญหาและความต้องการ
ของผู้อื่น การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การมีน้ำใจที่ถ่อมตนและเมตตา การไม่เห็นแก่
ตัว ไม่มุ่งทำลายผู้อื่น การอยู่ในสิทธิของผู้อื่น การมีจิตใญ่ยุติธรรม

3.4 ความสามัคคีธรรมหมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และการ
แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การช่วยเหลือซึ่งกันและกันจนรวม การรวบรวมพลังปัญญา
และความคิด กระตือรือร้นที่จะร่วมงานกับผู้อื่น

3.5 ความมีเจตคติที่ดีหมายถึง การแสดงความคิดเห็นหรือการ
แสดงออกอย่างกว้างขวาง ความเชื่อมั่นในตนเอง การพึ่งตนเอง การมีความคิด
อิสระ การรับผิดชอบ ความรักศักดิ์สิทธิ์ กบ ๒๕ ๐๖ ๑๖ ๐๖

3.6 ความกตัญญูเริ่มสร้างสรรค์หมายถึง การใช้ความคิดและทฤษฎีใหม่ๆ
ในการแก้ปัญหา ความคิดริเริ่มและไม่ซ้ำแบบใคร การริเริ่มในกิจกรรมต่างๆ กบ ๒๕ ๐๖ ๑๖ ๐๖

3.7 การเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยหมายถึง การปฏิบัติตาม
ของสังคม การปฏิบัติหน้าที่ของพลเมืองอย่างสมบูรณ์ การใช้สิทธิของพลเมืองอย่างเต็มที่ การ
ใช้ทักษะในกระบวนการประชาธิปไตยในการแก้ปัญหา การคัดค้านเผด็จการ สัมภาษณ์
การปกครองแบบประชาธิปไตย

4. ทักษะการคิดของบุคคลิกภาพประชาธิปไตยหมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ
พฤติกรรมอันเลวถึงบุคคลิกภาพประชาธิปไตย ซึ่งอาจจะเห็นไปในทางที่เห็นดีเห็นชอบด้วย
กลางๆหรือไม่เห็นดีเห็นชอบด้วยกับข้อความที่กล่าวถึงบุคคลิกภาพประชาธิปไตย ในที่นี้วัดได้
จากการที่นักเรียนตอบแบบสอบถามวัดทัศนคติบุคคลิกภาพประชาธิปไตยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบหลังจากเสร็จสิ้นการ เรียนแล้ว "ระดับการวัดผลพิจารณาเป็นรูป
คะแนน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า แยกตามหัวข้อได้ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- 1.2 การสอนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
- 1.3 บุคลิกภาพประชาชาติไทย
- 1.4 พัฒนคติ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 พัฒนคติกลุ่มบุคลิกภาพประชาชาติไทย
- 2.2 การสอนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นกลุ่มการเรียนรู้เพื่อต้องการให้เด็กเรียนรู้ถึงปัญหาและกระบวนการแก้ปัญหาซึ่งแวดล้อมของมนุษย์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ ทางการเมือง การเมือง การปกครอง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้นำเอาประสบการณ์เหล่านี้ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและดำเนินชีวิตที่ดี (กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2525 : 127) เป้าหมายของหลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนเกิดเป็น ห่วงเป็น แก่นปัญหาเป็น การที่จะบรรลุเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการนั้น ขึ้นอยู่กับวิธีการปรับปรุง การสอนของครู เป็นสำคัญ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ถูกต้องจึงควร เป็นการจัดกิจกรรม ที่ให้เด็กเรียนรู้มีส่วนร่วมในการแสดงออกมากที่สุด (นพิต รัตนกลิต ๗ กุญแจ 2524 : 4) ซึ่งกาญจนา เกียรติประวุฒิ (กาญจนา เกียรติประวุฒิ 2523 : 16) ได้กล่าวถึง ลักษณะการจัดการ เรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดจนเนื้อหาในแต่ละบทเรียน ให้
 ยึดบนความแตกต่างสภาพท้องถิ่น ความสนใจของผู้เรียน และให้สัมพันธ์ระหว่างวิชา
 มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. ใช้วิธีสอนที่จะให้ผู้เรียนนำปัญหาความต้องการของท้องถิ่น ยึดให้ฝึกเป็น
 แก่นปัญหาเป็น และรู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยพัฒนาวิธีสอนที่
 เห็นว่าเหมาะสมกับจุดประสงค์และลักษณะของ เนื้อหาวิชา เช่น การสอนแบบแก้ปัญหา
 ภิปรายและทำงานกลุ่ม

3. ให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนทั้งภาควิชาการและภาคปฏิบัติ ซึ่งส่งเสริมคุณ-
 ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล และให้ผู้เรียนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

กรมวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 2) ได้ชี้แจงเกี่ยวกับการสน
 กุศลสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตว่า หลักสำคัญในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา
 2521 คือการให้เด็กมีบทบาทในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นในภาคทฤษฎีหรือ
 ปฏิบัติ ครูเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือเท่านั้น ความถนัดหรือข้อจำกัดการซึ่ง เป็นส่วนที่
 สำคัญของ เด็ก จะต้องเป็นความรู้ที่เด็กได้จากการค้นคว้า ทดลอง สรุปด้วยตนเอง
 หรือจากการอภิปรายร่วมกัน มิใช่สิ่งที่ครูหยิบยื่นให้ เช่นบอกกล่าวเพื่อให้เด็กจำให้ถูก
 บนกระดานโดยที่เด็กไม่ได้คิดหรือทำ สิ่งที่เด็กทำก็คือการท่องเพื่อมาสอบซ้ำเขียน
 เด็กจึงไม่ได้รับการพัฒนาความสามารถในด้านต่างๆ อันได้แก่ พัฒนาการด้านความคิด
 หักยะกระบวนการแก้ปัญหา รวมทั้งการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนให้มีลักษณะที่สำคัญ
 ตามระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งประสงค์ เกี่ยวกับการวิจัย (ประสงค์
 เกี่ยวกับการวิจัย 2527 : 203-217) ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านตัวนักเรียนและครู ใน
 ฐานะ เป็นตัวพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนัก-
 เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดแพร่ ผลการวิจัยองค์ประกอบด้านตัวครูพบว่า
 การสอนของครู เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียน
 ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้ได้เสนอแนะว่า ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยปรับปรุงเทคนิคและวิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน และสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน เช่น ใช้อุปกรณ์การสอน สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมุติและบทเรียนในกลุ่ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนมีความสนใจกับบทเรียนสูง และสามารถเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น ดังนั้นการสอนจึงต้องให้นักเรียนเป็นบทบาทเพิ่มขึ้นกว่าเดิมอย่างมาก หลักสูตรจึงจะบรรจุเป้าหมายที่ถ่วงการให้นักเรียนเป็นประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการดำรงชีวิต

ในการศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนตามหลักสูตรประกอบศึกษา พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 58-59) พบว่าการสอนของครูทั้งหลักสูตร 2521 และ 2503 มีพฤติกรรมการสอนไม่แตกต่างกัน แต่มีแนวโน้มว่าครูที่สอนตามหลักสูตร 2521 ให้ความสำคัญในการพูดและการบรรยายน้อยกว่า เน้นเนื้อหาน้อยกว่า พยายามให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมมากกว่า และจากการติดตามผลและแนะนำการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษาของกาญจนา วัชชุโชโก และเสาวคนธ์ จรุงรัตน์ (กาญจนา วัชชุโชโก และเสาวคนธ์ จรุงรัตน์ 2526 : 59) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่าส่วนมากครูใช้การสอนโดยการอธิบายและสรุปให้นักเรียนจบการให้นักเรียนไปค้นคว้าหรือทดลองแล้วมาสรุปร่วมกันนั้น มีบ้างแต่ไม่มากนัก และเท่าที่พบหลาย โรงเรียนอีกทั้งก็เรียนเป็นหลักการในการสอนมากกว่าจะใช้แผนการสอน และจากการศึกษาปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของเพราพรรณ โภษะมาลย์ (เพราพรรณ โภษะมาลย์ 2526 : 38-40) พบว่าปัญหาที่สำคัญกันเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการเรียนของนักเรียนคือ วิธีสอนของครู ครูผู้สอนยังใช้การบรรยายเป็นส่วนใหญ่

จากงานวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่าการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ครูใช้สอนกันโดยทั่วไปคงไม่มากนัก ครูส่วนมากใช้วิธีการบรรยาย อธิบาย ชักถาม-

นักเรียนและให้นักเรียนซักถามเป็นส่วนใหญ่ ส่วนกิจกรรมอื่นๆได้แก่การให้นักเรียนกัน-
 ถ้าวา ฉบับปราย บทบาทสมมติ ครูผู้สอนจะใช้เป็นส่วนใหญ่หรือแทบไม่ใช้เลย
 ดังนั้นควรจะกำหนดวิธีสอนที่ดีที่เหมาะสมและได้ผลดี สำหรับใช้ในการสอนกลุ่มสร้าง
 เสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งก็ได้มีผู้พยายามหาการศึกษาวิจัย เพื่อหาวิธีสอนต่างๆที่จะนำ
 มาใช้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นด้วยวิธีการต่างๆเช่น
 จากการศึกษาของประเสริฐ มาสุปรีดี (ประเสริฐ มาสุปรีดี 2522: 5) ได้ศึกษา
 การสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูนกับการสอนปกติ และอนุชิต ทิพรักษ์ (อนุชิต ทิพรักษ์
 2523: 92) ได้ศึกษาการใช้บทเรียนใบกลุ่มกับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่าทั้งสองวิธี
 การ์ตูนและบทเรียนใบกลุ่ม ซึ่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนกลุ่มสร้างเสริม
 ประสบการณ์ชีวิตสูงกว่าการสอนปกติ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของชนัดต์ แสง เกษ
 (ชนัดต์ แสง เกษ 2525:67-68) ได้ศึกษาโดยการเปรียบเทียบวิธีสอน 2 วิธีคือ
 การสอนแบบแก้ปัญหาและแบบศูนย์การเรียน ผลการวิจัยพบว่าการสอนแบบแก้ปัญหา
 ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสูงกว่าแบบศูนย์
 การเรียน และสมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา
 2525:56-58) ได้ศึกษาการสอนโดยใช้และไม่ใช้สถานการณ์จำลอง ผลการวิจัยพบว่า
 การใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนกลุ่มสร้างเสริมประ-
 สดการณ์ชีวิตสูงกว่าไม่ใช้สถานการณ์จำลอง

งานวิจัยดังกล่าวมาแล้ว เป็นการศึกษากันว่า เพื่อแสวงหาวิธีสอนแบบต่างๆ
 มาใช้สอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่ทำให้เกิดผลดีกับผู้เรียน ผู้วิจัยกล่าว
 การนำวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการจัดการ เรียนการสอน จะเป็น
 วิธีสอนที่ดีวิธีหนึ่งที่เหมาะสมในการจัดการ เรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
 และจะช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมรวมทั้งทัศนคติที่ดีต่อบุคคลสภาพ ประชาธิปไตยแก่ผู้เรียน

การสอนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เป็นวิธีสอนที่เน้นการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน การลงมือปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นของตนเอง และวิเคราะห์ความรู้ความถนัด การ ตลอดจนความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พิตนา แชนนตี (พิตนา แชนนตี 2522:1) ได้กล่าวถึงกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ว่า กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เป็นวิทยาการแขนงใหม่แขนงหนึ่ง ที่ช่วยสร้างเสริมความเข้าใจในเรื่องกลุ่ม วิทยาการแขนงนี้ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องพฤติกรรมมนุษย์ ลักษณะของกลุ่ม การรวมกลุ่ม กระบวนการในการทำงานเป็นกลุ่ม การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การเสริมสร้างสัมพันธภาพกันในกลุ่ม ตลอดจนการพัฒนาความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น และนอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ว่า หมายถึงกระบวนการที่ใช้กลุ่มในการแก้ปัญหา หรือกระทำการสิ่งหนึ่งร่วมกันเพื่อเรียนรู้สิ่งต่างๆ ผู้เรียนจะเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียนในขณะที่ยืนนั้นนับเป็นกระบวนการสำคัญของการเรียนรู้

เมื่องทอง แชนนตี (เมื่องทอง แชนนตี 2522:43) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กลุ่มสัมพันธ์หรือกลศาสตร์กลุ่มมีความหมายโดยละเอียด ซึ่งอาจแบ่งแยกได้ดังนี้

1. วิชาของหนึ่งของสังคมศาสตร์ซึ่งใช้วิธีการต่างๆ เพื่อศึกษาถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม แล้วนำไปทั้งเป็นเหตุและผลเกี่ยวกับพฤติกรรมในกลุ่ม โดยนำเอาความรู้ความถนัดมาใช้ในการศึกษา และในทางกลับกันก็นำเอาความรู้ที่ได้ไปใช้ในวิชาอื่นๆ

2. วิชาที่ศึกษาถึงธรรมชาติของกลุ่ม กฎเกณฑ์การมีมาของกลุ่มและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม กลุ่มกับกลุ่มและกลุ่มกับสังคม

2. วิชาพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของกลุ่มที่ประมวลได้จากการวิจัยในอดีตกับอาจกล่าวได้ว่าเป็นพฤติกรรมศาสตร์

4. วิชาการประยุกต์ที่ใช้ความรู้ทางทฤษฎีในแง่ปฏิบัติ โดยใช้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของกลุ่ม

5. เทคนิคที่ใช้ในกลุ่ม เช่นการสังเกตตามบทบาท การประชุมกลุ่มย่อย การตั้ง เกต และให้ชกติวมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของสมาชิกและการตัดสินใจของกลุ่ม

6. แนวความคิดทางการ เมืองว่าด้วยการจัดโครงสร้างและการดำเนินงานของกลุ่ม ความสำคัญของผู้นำแบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประโยชน์ที่ตนและสังคมที่ได้รับจากการร่วมมือด้วยความสัมพันธ์ของกลุ่ม

7. พลังที่เกิดขึ้นและมีผลต่อการทำงานของกลุ่ม

หุสย จาปาเทส (หุสย จาปาเทส 2522:48) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วิชากลุ่มสัมพันธ์หมายถึง วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีปฏิริยาโต้ตอบกันในกลุ่ม จิตพิ พดต่างๆที่มีตักัน ลักษณะของสมาชิกกลุ่ม ผู้นำ ผู้ตาม ตลอดจนการแก้ปัญหาของ กลุ่ม ว่ากลุ่มมีเทคนิคหรือวิธีการในการแก้ปัญหาอย่างไร และวิธีไหนจึงจะได้ผลมากที่สุด

ทม ลัมจารีย์ (ทม ลัมจารีย์ 2522:62) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หมายถึง ปฏิริยาโต้ตอบกันอยางเสรีซึ่งสมาชิกในกลุ่มต่างๆ ่วยกระตุนทั้งกันและกัน เพื่อจะใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในสมาชิกแต่ละคนด้วย โดยมีหัวหน้าหรือผู้นำเป็นผู้คอยกระตุ้นให้เกิดปฏิริยาโต้ตอบทั้งกันและกัน เมื่อกลุ่ม ประสพปัญหาสมาชิกจะช่วยกันแก้ปัญหานั้น โดยการใช้ความรู้ความสามารถของตน เช่นการถั่งจุดมุ่งหมายของกลุ่ม การกำหนดวิธีการที่จะนำกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เป็นวิธีการศึกษาการอยู่ร่วมกันของกลุ่มคน ทั่วถึงและลงคนขึ้นไป เป็นวิธีการที่ใช้กลุ่มในการแก้ปัญหาหรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกัน ในการ เรียนรู้ สิ่งต่างๆผู้เรียนจะเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตนเอง และ ใช้วิธีวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เป็นกระบวนการสำคัญในการ เรียนรู้

กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการเรียนการสอน

ในการนำเอากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้กับการเรียนการสอนนั้น ได้จาก
 นักทฤษฎีพื้นฐานทางจิตวิทยาเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีบุคลิกภาพกลุ่ม (Group Syntality Theory) ของแคทเทล
 (Cattel) ทฤษฎีนี้อาศัยหลักการจากทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement
 Theory) กฎกฎแห่งผล (Law of Effect) เพื่ออธิบายพฤติกรรมของกลุ่มกล่าวคือ
 ลักษณะของกลุ่มแต่ละกลุ่มจะประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีบุคลิกภาพเฉพาะตัว กลุ่มแต่ละ
 กลุ่มจะมีบุคลิกภาพเฉพาะกลุ่ม และกลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีโครงสร้างภายในโดยเฉพาะ
 ส่วนพลังหรือการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะกระทำพฤติกรรม
 นั้นมีลักษณะทำให้กลุ่มรวมตัวกันได้ และทำให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ

2. ทฤษฎีสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม (A Theory of Group Achievement)
 ของสโตกดิลล์ (Stogdill) มีลักษณะดังต่อไปนี้ เมื่อกลุ่มรวมกลุ่มกันจะมีการแสดง
 ออก มีปฏิสัมพันธ์และมีการคาดหวังผล ซึ่งเป็นการลงทุนของสมาชิกเพื่อให้ได้ผลจาก
 การรวมกลุ่ม มีการกำหนดโครงสร้างของกลุ่มขึ้น เพื่อเป็นสื่อให้การลงทุนของสมาชิก
 บังเกิดผล

3. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่ม (Exchange Theory) ของ
 ธิโอบาต์และเคลลีย์ (Thibaut and Kelley) แนวคิดของทฤษฎีนี้คือ ในการรวม
 กลุ่มจะมีการแลกเปลี่ยนพฤติกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก กล่าวคือสมาชิกมี
 ปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งการแสดงพฤติกรรมจะเป็นในรูปต่างๆของสมาชิก และพฤติกรรม
 ที่แสดงออกภายในกลุ่มจะเป็นพฤติกรรมที่เลือกสรรแล้ว ปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม
 จะก่อให้เกิดผลของกลุ่มขึ้น

4. ทฤษฎีพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือ FIRO (Fundamental
 Interpersonal Relations Orientations) ของชูลท์ (Schutz)
 ทฤษฎีนี้จะพิจารณาความสัมพันธ์ที่ปรับตัวเข้าหากัน โดยเชื่อว่าทุกคนมีลักษณะ-

เฉพาะในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นจึงมีสามลักษณะคือ ความต้องการเชื่อมโยงกับผู้อื่น ความต้องการในการควบคุมและความต้องการเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่น เมื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กันแต่ละคนจะแสดงพฤติกรรม และความต้องการ เฉพาะของตนที่พัฒนาขึ้นจากการได้รับการตอบสนองความต้องการในวัยเด็ก ความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มอาจเป็นในลักษณะที่เข้ากันได้หรือเข้ากันไม่ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคคลที่สัมพันธ์กันและลักษณะในการแสดงความสัมพันธ์เป็นสำคัญ

จากทฤษฎีพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกลุ่มดังกล่าว ได้แนะนำเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเรียกว่า ทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ในการสอน หมายถึงการสอนที่ยึดหลักทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ เป็นการสอนที่เน้นหรือให้ความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องของพฤติกรรมของคนที่อยู่ผลกระทบต่อกัน โดยครูผู้สอนพยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามหลักการเรียนรู้ของกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่ง ทิเตนา แชนมดี (ทิเตนา แชนมดี 2522:200-201) สรุปหลักการสอนตามหลักการเรียนรู้ของกลุ่มสัมพันธ์ ดังนี้

1. หลักการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเน้นให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนให้ทั่วถึงกันมากที่สุด เพราะความที่ผู้เรียนได้มีบทบาทต่างๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อม ความกระตือรือร้นที่จะเรียนและเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. หลักการเรียนรู้ที่ยึดกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ซึ่งเน้นให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุด การให้ผู้เรียนได้ฝึกการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่มนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้ที่จะปรับตัว ให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น

3. หลักการสอนที่ยึดการค้นพบด้วยตนเอง เป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ ซึ่งเน้นให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พยายามค้นหาและพบคำตอบด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการค้นพบความจริงใดๆด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมักจะ

จดจำได้ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วย

4. หลักการสอนที่ให้ความสำคัญของการเรียนรู้อย่างเป็นเครื่องมือนำไปใช้ในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่างๆ ดังนั้นครูจึงควรพยายามเน้นให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตัวเองในการแสวงหาความรู้ โดยไม่มุ่งเน้นที่คำตอบเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงกระบวนการและวิธีการ

5. หลักการสอนที่ให้ความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น ดังนั้นครูจึงพยายามจัดกระบวนการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกค้นหาแนวทางที่จะนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการเรียน ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

จากหลักการดังกล่าว เบาเวพา เกษะกุล (เบาเวพา เกษะกุล 2518 :157-162) ได้สร้างแบบแผนการสอนโดยอาศัยทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอน ในระดับประถมศึกษา มีดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการสอน จะต้องมีทั้งจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือกิจกรรม ควรเป็นประสบการณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจตนเองได้อย่างชัดเจน ซึ่งมีแนวทางในการจัดดังนี้

2.1 เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีส่วนร่วมทั้งทางร่างกาย การกระทำ และสติปัญญา

2.2 แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย

2.3 ขึ้นกำหนดกิจกรรม ดังนี้

2.3.1 กิจกรรมขั้นเริ่มต้น เป็นการเตรียมความพร้อม โดยครูเตรียมสถานที่ การแบ่งกลุ่ม วิธีการทำงาน กลักรู้หรือกฎเกณฑ์การทำงาน ระยะเวลาในการทำงาน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นก่อนทำงาน

2.3.2 กิจกรรมขั้นปฏิบัติ ภาวให้กิจกรรมการเรียนรู้ทั้งที่ไม่ได้

การอภิปราย การตั้งคำถาม การแสดงบทบาทสมมุติ การศึกษากรณีตัวอย่าง การเล่นเกม และสถานการณ์จำลอง

3. การวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้การเรียนรู้กว้างขวางยิ่งขึ้นและมีการรับรู้ที่ตรงกัน จึงต้องมีการอภิปรายเพื่อวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้โดยแบ่งออกเป็น

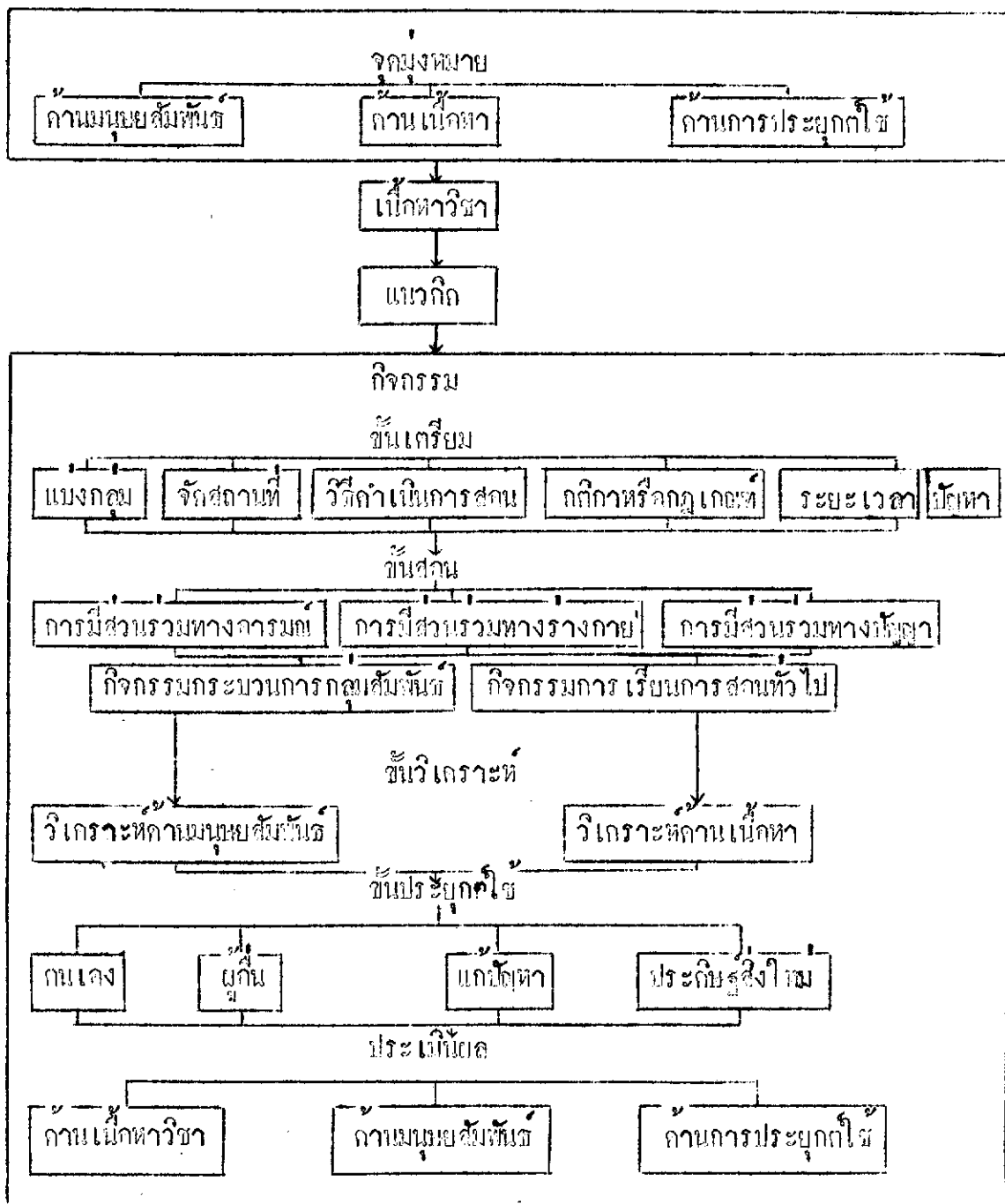
3.1 การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยอภิปรายถึงวิธีการทำงาน ความรู้สึกขณะที่ทำงานร่วมกัน พฤติกรรมและการมีปฏิสัมพันธ์ การวิเคราะห์ที่ช่วยให้เข้าใจตนเองตลอดจนเสริมสร้างแนวคิด ค่านิยมของตนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้เข้าใจผู้อื่น พัฒนากำหนดคุณสมบัติและความ เป็นผู้นำ

3.2 การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสิ่งที่ได้ รับจากการเรียน ถ่ายทอดประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ได้ค้นพบแนวคิดที่ถูกต้องและขยายประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความหมายต่อผู้เรียนแต่ละคน

4. การสรุปและนำหลักการไปประยุกต์ใช้ เมื่อผู้เรียนได้แนวคิดแล้วควรร่วมกันสรุป โดยคิดแบบสังเคราะห์เชื่อมโยงแนวคิดของแต่ละคนให้สอดคล้องกัน ช่วยกันหาแนวทางในการนำหลักการที่ได้ ไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับตัวเอง ให้เข้ากับคนอื่น เพื่อแก้ปัญหาในอนาคต เพื่อพัฒนาสังคมและประยุกต์ใช้เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่

5. การประเมินผล การประเมินผลจะช่วยให้ทราบว่าการสอนตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ควรประเมินผลเกี่ยวกับการเตรียมบทเรียนของครู การเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นต่างๆ ที่ผ่านมา ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม การวิเคราะห์ การทำงานและความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม การให้ข้อสังเกตแก่กัน (Feedback) จะช่วยให้ผู้เรียนประเมินพฤติกรรม และความสัมฤทธิ์ที่มีอยู่กันได้

ขั้นการเรียนรู้การสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ดังกล่าวได้แสดงในแผนภูมิที่ 1 แผนภูมินี้จัดทำ ภาคบงกช (พิมพ์ ภาคบงกช 2518:18) ได้ปรับปรุงรูปแบบของ เบาวาห์ เกษะกุลต์ โดยเพิ่มจุดมุ่งหมายกำหนดคุณสมบัติและประเมินผลตามคุณสมบัติในรูปแบบนี้

ภาพประกอบ 1 หลักการ เรียงการ สอนด้วยกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์

การเรียนการสอนด้วยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ นอกจากจะอาศัยปรัชญา การศึกษาและทฤษฎีการเรียนการสอนเป็นหลักแล้ว ยังต้องอาศัยส่วนประกอบอื่นๆ เพื่อ ช่วยให้การสอนสัมฤทธิ์ผลตามจุดหมาย ซึ่งปัทมา เทพจักรพงษ์ (ปัทมา เทพจักร- พงษ์ 2516:6-7) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนการสอนแบบการทำงาน กลุ่มไว้ดังนี้

1. สภาพการเรียน เป็นการเรียนที่นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม กิจกรรมที่กระทำเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมและการมีปฏิสัมพันธ์ จะทำให้กิจกรรมมีความหมายตามนัยเรียน เพราะกันพบสิ่งที่เรียนด้วยตนเอง มีการวิเคราะห์พฤติกรรม ร่วมกันซึ่งจะก่อให้เกิดปัญญา และเพื่อเป็นแนวทางในการนำสิ่งที่เรียนไปประยุกต์ใช้ ภายหลัง

2. บทบาทของครู ครูจะต้องมีความเป็นกันเอง เห็นอกเห็นใจนักเรียน การพูดการอธิบายของครูต้อง กระตุ้นให้การแนะนำช่วยเหลือแก่เด็ก เมื่อเด็กเรียนต้องการ มีความเข้าใจในปัญหา ความต้องการ จุดมุ่งหมาย แรงจูงใจและทัศนคติของนักเรียน กล้ายอมรับฟังใจและกระตุ้นให้นักเรียนกระตือรือร้นในการแสดงออกซึ่งความคิดอิสระ ตามความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้ครูจึงทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เป็นไปอย่างดี โดยไม่มีการกีดกันใจของครูเป็นใหญ่

3. บทบาทของนักเรียน การเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ นักเรียนจะ ต้องพยายามค้นพบสิ่งที่เรียนด้วยตนเอง มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่เรียน มีการแสดงความรู้สึกร่วมและการคิดเห็นอย่างอิสระ สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของตน และของผู้อื่น ได้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง

การเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีการจัดที่นั่งต่างจากการเรียนการสอน ทั่วไปคือ นั่งล้อมวงเข้าหากัน กลุ่มหนึ่งๆไม่ควรต่ำกว่า 5 คนและไม่เกิน 17 คน ใช้ เวลาในการเรียนช่วงละ 30 นาทีถึง 4 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง สถานที่เรียน ควรเป็นห้องกว้างหรือมีขนาดใหญ่พอสมควร สำหรับให้สมาชิกแบ่งกลุ่มย่อยทำงานและ

นี้จึงอาจมองเป็นกลุ่มใหญ่เพื่ออภิปราย โถ๊ะเก๋าก็ควรจะมีลักษณะเบาเก๋กันบ้างโดยสะดวก
 ห้องเรียนที่ดีควรปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก บรรยากาศในห้องควรเป็นไปใน
 ทางดีเพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นกันเอง มีความกล้าในการแสดงออก มีการให้กำลังใจ
 การพหุความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มอาจใช้การอภิปราย การ
 ไม่ควรผูกขาดการพูด เพราะจะทำให้เด็กเรียนไม่มั่นใจในการพูด ผู้นำกลุ่มควรรับท
 บาทของตนเอง ควรควรเปิดให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสเป็นผู้นำกลุ่ม

4. กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

4.1 การอภิปราย (The Discussion Method) เป็นการสนทนา
 อย่างมีจุดมุ่งหมายในกลุ่ม 6-20 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้นำอภิปรายและสมาชิกในกลุ่ม
 การอภิปรายจะเป็นการแก้ปัญหา สำรวจความคิดเห็นเพื่อประเมินและสรุปความคิดเห็นนั้น

4.2 การตั้งคำถาม (The Questioning Strategy) คำถามจะ
 ช่วยกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นและความสามารถทางสมอง ช่วยให้นักคิดแก้ปัญหา
 อย่างมีประสิทธิภาพ การตั้งคำถามแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

4.2.1 ตั้งคำถามชนิดแบบ เป็นคำถามที่ผู้ถามคิดโดยใช้ความคิด
 ขึ้นมา ซึ่งได้แก่คำถามความจำ

4.2.2 คำถามชนิดกว้าง เป็นคำถามที่ช่วยให้คิดถึงสมมุติฐาน
 ใช้ความคิดเห็นและความรู้สึกประกอบการตัดสินใจ

4.3 เกม (Games) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนอยู่ในสถานการณ์ที่กำหนดให้
 มีกติกาการเล่น มีกระบวนการเป็นวิธีทำให้เกิดพฤติกรรม เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน

4.4 บทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้
 สวมบทบาทในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อฝึกว่าตนควรมีพฤติกรรมแบบใดจึงจะแก้ปัญหาได้
 อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ของตนเอง
 กับผู้อื่น ตลอดจน ประเมินตนเอง และเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและชีวิต
 ประจำวัน สามารถเข้าใจสาเหตุของพฤติกรรม เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ได้ระบายน

ความเกรงเกรียง เกิดความกลัววิตกกังวลเกี่ยวกับตนเองก็ขึ้น เกิดความสามัคคีในกลุ่ม และช่วยให้ครูรู้จักนักเรียนดีขึ้น

4.5 สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือการจัดสภาพแวดล้อมเลียนแบบสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความจริงโดยทางอ้อม ผู้เรียนได้รับความวิตกกังวลจากการที่ผู้แทนทางพฤติกรรมมาจากสถานการณ์ที่สร้างขึ้น เรียนด้วยความสนุกสนาน พัฒนาการตัดสินใจ

4.6 การศึกษากรณีตัวอย่าง (Case Study) เป็นการนำสถานการณ์หรือปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริงมาศึกษา กรณีตัวอย่าง (Case) ที่นำมาศึกษาการเป็นเรื่องราวที่เป็นจริงได้ ซึ่งเกิดได้ เกี่ยวข้องกับคุณค่าของมนุษย์และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลง ผู้เรียนจะแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการแก้ปัญหา นับว่าช่วยให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

จากเอกสาร เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่ได้กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่ากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เป็นวิธีสอนที่วิธีหนึ่ง ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพราะการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์นั้นได้ยึดหลักการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ (Learning by doing) ตามปรัชญาของ จอห์น ดิวอี้ ผู้เรียนจะมีความกระตือรือร้น อยากรู้และเรียนอย่างสนุกสนาน ความรู้ที่นักเรียนได้รับจะเป็นความรู้ที่นักเรียนค้นพบด้วยตนเอง โดยยึดกลุ่ม เป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญที่ได้จากการทำกิจกรรมร่วมกัน จากการที่นักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรมเป็นกลุ่มนั้น ผู้เรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติตนในกลุ่ม การแสดงออกของตนและการยอมรับบุคคลอื่น มีการวิเคราะห์พฤติกรรมของตนและของกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนไปเรื่อย เพราะการอยู่ร่วมกันในกลุ่มนี้สมาชิกทุกคนจะต้องรู้จักสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความสามัคคีในกลุ่ม การแสดงความรัก

คิดเห็นของตนและการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งลักษณะนิสัยเหล่านี้ถือว่าเป็น
บุคลิกภาพประชาธิปไตย ที่สมาชิกภายในกลุ่มจะได้รับการเรียนรู้จากกระบวนการกลุ่ม
สัมพันธ์

บุคลิกภาพประชาธิปไตย

การจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา ควรได้ปลูกฝังให้ผู้เรียนมี
บุคลิกภาพประชาธิปไตย เพราะบุคลิกภาพประชาธิปไตย เป็นลักษณะของบุคคลที่จำเป็น
อย่างยิ่งต่อการพัฒนาสังคมประชาธิปไตย เด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่ไม่
มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับสูง เขาต้องออกไปประกอบอาชีพอยู่ในสังคม ดังนั้นเขา
ควรได้รับการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตย ให้มีทักษะทางสังคมเพื่อการดำรงชีวิต
ตามวิถีประชาธิปไตย ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วย "กฎหมาย หน้าที่
และความรับผิดชอบของพลเมือง" เป็นหน่วยซึ่งให้ความรู้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับ
ชีวิตประจำวัน หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง บทบาทและหน้าที่ของตำรวจ
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับการรักษากฎหมาย การป้องกันชาติ การรักษาความสามัคคี
ของชนในชาติและการรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม เน้นหาในหน่วยนี้ทำให้ผู้เรียนได้มีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย โดยครูจะต้องหาวิธีการจัดกิจกรรมการ
เรียน เพื่อทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ เกิดทัศนคติที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมให้เป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีว่า
เป็นวิธีหนึ่งซึ่งคาดว่าจะสามารถส่งเสริมบุคลิกภาพเหล่านี้ได้

การศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย ได้มีการให้ความหมายไว้ดังนี้

มีเชลิส (Michaelis. 1963:36-42) ได้กำหนดไว้ว่าบุคลิกภาพประชาธิปไตยหมายถึง พฤติกรรมต่างๆของบุคคลดังต่อไปนี้คือ การมีส่วนร่วม มีการร่วมมือ
มีค การนำตนเอง ความเป็นอิสระ ความเกรงใจ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
การคำนึงถึงผู้อื่น การเคารพในสิทธิของสังคม

ชไนดแมน (Schnideman. 1965:14-27) กล่าวว่าบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยหมายถึง การที่บุคคลทั้งมีความรู้สึกดี มีความคล่องตัว มีความเป็นพลเมืองที่ดี มีความรู้สึกรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง มีความกรุณาปราณี มีความยุติธรรมและเคารพนับถือในความเป็นมนุษย์

วีรยุทธ วิเชียรโชติ (วีรยุทธ วิเชียรโชติ 2516:90) กล่าวว่าบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยหมายถึง การมีวินัยในตนเอง มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีความมั่นใจในตนเองสูง มีประสิทธิภาพในการทำงาน มีใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน มีความกตัญญู มีความคิดสร้างสรรค์ เชิดในหลักเหตุผล และแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (ชัยอนันต์ สมุทวณิช 2516:63-64) ได้ชี้ให้เห็นว่าบุคลิกภาพประชาธิปไตย ได้แก่บุคลิกที่มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง ไม่ถูกชักจูงให้ลดความโดยปราศจากเหตุผล
2. ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ง่าย
3. มีความรับผิดชอบ คือพร้อมที่จะรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำลงไป
4. ไม่เกลียดชังศาสนาอื่นหรือเกลียดชังเผ่าพันธุ์อื่น
5. มองโลกในแง่ดี มีศรัทธาและความหวังต่อชีวิต
6. การยอมรับคำวิจารณ์จะมีเหตุผลและความซื่อสัตย์

พจน์ สะเพียรชัย (พจน์ สะเพียรชัย 2516:76) กล่าวว่าบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยหมายถึง ลักษณะนิสัยของคนที่มีกันในทุกวัฒนธรรมที่เป็นพื้นฐานที่เป็นประชาธิปไตยโดยทั้งนี้คือ มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความอดทนต่อความขัดแย้ง รู้จักประมาณตน มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความสุขุมรอบรู้ในการแก้ปัญหา ยึดมั่นในหลักวิชาการที่ถ่วงและยุติธรรม มีความศรัทธาในการใช้ปัญญา ความคิดที่ถ่วงมีเหตุผล ตลอดจนยอมรับนับถือในความเป็นมนุษย์ของทุกคน

ทินพันธุ์ นาคะตะ (ทินพันธุ์ นาคะตะ 2516:58-61) ได้ทำการศึกษา
บุคลิกภาพและน้ำใจที่เป็นประชาธิปไตย โดยกล่าวว่าจะต้องประกอบด้วย

1. สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. ยึดมั่นในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เชื้อมั่นในความเสมอภาค

เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

3. เคารพในกติกาของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมาย
4. สนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เมืองและการปกครอง
5. มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยและรับผิดชอบในตนเอง
6. มองโลกในแง่ดีและไว้วางใจผู้อื่น
7. รู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์
8. ต้องไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ

วิชัย กันศิริ (วิชัย กันศิริ 2516:195) ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพ
ประชาธิปไตยของบุคคลที่ดี การเป็นนักขังที่ดี เคารพในศักดิ์ศรีผู้อื่น ไม่ฝ่าฝืนกฎ
ส่วนใหญ่ ไม่เหตุผล

ฐะปะนีย์ นาคกรรพ (ฐะปะนีย์ นาคกรรพ 2517:30-31) ให้ความ
องค์ประกอบคุณสมบัติของผู้ที่ควรจะเรียกว่านักประชาธิปไตยหรือผู้ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย
โดยนั้น ต้องมีลักษณะนิสัยดังต่อไปนี้

1. ต้องเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตนเองในขอบเขตประชาธิปไตย
2. มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เชื้อมั่นในหลักการของประชาธิปไตย
3. มีเหตุผลและใช้สติปัญญา
4. มีความรับผิดชอบ
5. กำเนิดถึงผู้อื่น เช่น เคารพในสิทธิหน้าที่ของผู้อื่น
6. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
7. ให้ความร่วมมือต่อกันและกัน

๘. มีความคิดในเชิงสร้างสรรค์

เวดเพ็ญ และวีรยุทธ วิเชียรโชติ (เวดเพ็ญ และวีรยุทธ วิเชียรโชติ 2517:152-154) ได้ตั้งสูตรประชาธิปไตยสำหรับกรไ้ว 6 ประการ เพื่อนำไปใช้ในการตรวจสอบพฤติกรรมของคนว่าเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ สูตรประชาธิปไตย 6 ประการ มีดังนี้

1. การวธรรม คือการเคารพในสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน ทั้งทางกาย วาจาและใจ
2. สามัคคีธรรม คือการร่วมมือประจุมปรึภมาหารึก วางแผนในการทำงานร่วมกัน คัดสินใจร่วมกัน
3. ปัญญาธรรม คือการใช้ปัญญาในรูปของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ศึกษานวความคิด คัดแบบสังเคราะห์และสร้างสรรค์ รู้จักการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล
4. วินัยธรรม คือรู้จักขอบเขต กติกา สำนึกในสิทธิและหน้าที่ ใช้เสรีภาพในขอบเขต การมีวินัยนั้นต้องมีวินัยทั้งต่อตนเองต่อกลุ่มและต่อสังคม
5. กุศธรรม ซึ่งได้แก่การมีศีลธรรมประจำใจ มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม ปรารถนาดีต่อกัน
6. สันติธรรม คือการไม่สันติภาพในสังคม ไม่มุ่งทำลายและเคารักเคาเปรียบกัน มุ่งประสานประโยชน์ในสังคมให้มากที่สุด

ธงชัย ลักคนสุวรรณ (ธงชัย ลักคนสุวรรณ 2517:10-13) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของบุคลิกภาพประชาธิปไตย ตามทฤษฎีของไอเซนค (Eysenck) และกิลฟอร์ด (Guilford) ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้ บุคคลที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยจะคงเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบ มีใจกว้าง มีการคำนึงถึงผู้อื่น มีเจตคติแห่งตน มีความสามัคคีธรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งการวิเคราะห์ของธงชัย ลักคนสุวรรณ นี้ตรงกับข้อสรุปองค์ประกอบของบุคลิกภาพประชาธิปไตยของ บัณฑิต อนุเบียง (บัณฑิต อนุเบียง 2518:28-29)

กมล สมวิเชียร (กมล สมวิเชียร 2520:16-17) กล่าวว่า คนที่มี
บุคลิกภาพประชาธิปไตย มีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นคนหนักแน่นไม่หวั่นไหว ไม่เขินอายอะไรง่าย ๆ จะเขินหรือเห็นดีเห็นงาม
กับสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ถนัดเมื่อได้เห็นด้วยกับเขา หรือพิจารณาด้วยหลักฐานด้วยเหตุผลที่ถ่อง
แท้แล้วเท่านั้น

2. การมีทัศนคติที่ดีต่อกัน จะต้องตระหนักว่ามนุษย์ทุกคนนั้นมีทั้งดีและเลวปนกัน

3. การยอมรับความบกพร่องเห็นของบุคคลอื่น

4. รับฟังความเห็นของคนที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยนั้นจะต้องรู้จักปฏิเสธ

ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่ดี การเมือง หรือความคิดเห็นอื่นๆ

สนธิ์ สนประชา (สนธิ์ สนประชา 2521:161-164) ได้ทำการศึกษา
ความถนัดความชอบเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 7 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งในการนิยามคำว่าบุคลิกภาพประชาธิปไตยนั้น
ได้นำเอาลักษณะของบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่กำหนดขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประชา
ธิปไตย ตรวจสอบถึงคุณลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ว่าควรมีลักษณะ
เป็นอย่างไรคว่านำมาสรุป ซึ่งประกอบด้วยการมีความรับผิดชอบ การเข้าในวิถีการ
หาเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ การทำงานเป็นหมู่คณะ การเคารพในความเสมอภาคกับ
ของมนุษย์ การมีวินัยในตนเอง การใช้เสียงข้างมากในการตัดสินใจ การรู้จักสิทธิ
หน้าที่ของตนเองและผู้อื่น การยอมรับในเหตุผล การประนีประนอม การมีใจกว้าง
การเคารพในเสรีภาพของบุคคล การนับถือความยุติธรรม การเคารพคฤหาญา
การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การมีความรักชาติ

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวถึงลักษณะของบุคลิกภาพประชาธิปไตยดังกล่าว
มาแล้วสรุปได้ว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยนั้นมีคุณลักษณะหรือลักษณะนิสัยของบุคคลที่
สำคัญๆดังนี้คือ การมีความรับผิดชอบ ความมีใจกว้าง การคำนึงถึงผู้อื่น ความมี
เจตคติที่เที่ยงตน การมีสามัคคีธรรม การมีความกตเวทิตาเริ่มสร้างสรรค์ การเป็นพลเมือง

ถึในสังคมประชาธิปไตย คุณลักษณะทั้ง 7 ประการนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความรับผิดชอบ หมายถึงความไว้วางใจได้ ความผูกพันกับงาน ความละเอียดรอบคอบ การทำงานให้เต็มที่ ความพากเพียรพยายาม

ความมีใจกว้าง หมายถึงความพร้อมที่จะรับความคิดใหม่ การรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ การจดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน การให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น การยอมรับความเปลี่ยนแปลง การใช้เหตุผลและความจริงใจในการแก้ปัญหา การเสียสละและการรับรู้อะไร

การคำนึงถึงผู้อื่น หมายถึงความสนใจในปัญหาและความต้องการของผู้อื่น การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การมีน้ำใจที่ถูกต้องเพื่อกันมนุษย์ การไม่เห็นแก่ตัว ไม่เบียดทำลายผู้อื่น เคารพในสิทธิของผู้อื่น การมีจิตใจยุติธรรม

ความสามัคคีธรรม หมายถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การช่วยเหลืองานกลุ่มทั้งแก่ตนเอง การรวบรวมพลังปัญญาและความคิด กระตือรือร้นที่จะร่วมงานกับผู้อื่น

ความมีเจตคติดีแห่งตน หมายถึงการแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกอย่างกว้างขวาง ความเชื่อมั่นในตนเอง การพึ่งตนเอง การมีความกตัญญูต่อบุคคลที่รับผิดชอบ ความที่สุจริต

ความดีริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึงการใช้ความคิดและหาวิธีใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา ความคิดแรกเริ่มและไม่ซ้ำแบบใคร การริเริ่มในกิจกรรมต่างๆ

การเห็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย หมายถึง เคารพในกติกาของสังคม การปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์ การใช้สิทธิของตนอย่างเต็มที่ การมีทักษะในการรวบรวมการประชาธิปไตยในการแก้ปัญหา การอดทนต่อการเปลี่ยนแปลง การสนับสนุนการปกครองแบบประชาธิปไตย

การที่จะสร้างบุคลิกภาพประชาธิปไตยได้ ผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตย มีความใฝ่หาในระบอบประชาธิปไตย

กันจะนำไปสู่การประทุพทุฏยให้เป็นพลเมืองดี (ธานีท์ กรัยวิเชียร 2520:110-111) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้เรียนจะต้องมีความรู้ในหลักการและมีทัศนคติที่ดีต่อระบบประชาธิปไตย จึงเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างบุคลิกภาพประชาธิปไตยได้

ทัศนคติ

ทัศนคติเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา เพราะทัศนคติเป็นสภาพทางจิตใจที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด อันเกิดมาจากการประสบการณ์หรือความรู้ที่ได้รับ ถ้าผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีก็จะยอมรับสิ่งนั้น แต่ถ้ามีทัศนคติที่ไม่ดีก็จะไม่ยอมรับสิ่งนั้น และจะไม่แสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งนั้นด้วย การสร้างบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้กับผู้เรียนจึงต้องปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยเสียก่อน

ในการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติ ได้มีหลายท่านให้ความหมายไว้ดังนี้

เคนด์เลอร์ (Kendler. 1974:671) ให้ความหมายของความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติคือความรู้สึกของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคม หรือแนวโน้มนะแสดงพฤติกรรมต่อกันหรือสนับสนุนสภาพการณ์บางอย่าง เช่น บุคคล สถาบัน หรือแนวคิดบางอย่าง

กรูซ (Cruze. 1974:187) ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า หมายถึงความรู้สึกเห็นใจของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่ตนเรารู้จัก และทัศนคติเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ

สมถักดิ์ สินธุเวชญ์ (สมถักดิ์ สินธุเวชญ์ 2522:11) กล่าวว่าทัศนคติหมายถึง ท่าที ความนึกเห็น ความรู้สึกเห็นใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดภายหลังจากการที่บุคคลได้มีประสบการณ์ในสิ่งนั้น พฤติกรรมเช่นนี้อาจจะไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสังเกตและวัดได้จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อสิ่งนั้น โดยอาจแสดงออกให้เห็นในลักษณะของความเชื่อ ท่าทาง ความนึกเห็น ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. **ทัศนคติเชิงนิมิต (Positive Attitude)** เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ สนับสนุน ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ

2. **ทัศนคติเชิงนิเสธ (Negative Attitude)** เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงกันข้ามกับทัศนคติเชิงนิมิต เหนือไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ยินดี ไม่ร่วมมือ

3. **ทัศนคติที่เป็นกลาง (Neutral Attitude)** เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งทัศนคติเชิงนิมิตและทัศนคติเชิงนิเสธ แล้วยู่ระหว่างกลางไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เหนือรู้สึกเฉยๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียด

ประกาศใหญ่ สุวรรณ (ประกาศใหญ่ สุวรรณ 2520:1) กล่าวว่าทัศนคติเป็นความรู้สึก ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เช่นบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ และอื่นๆ รวมทั้งท่าทีที่มีถึงสภาพจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

กาญจน กาสุวรรณ และนิทยา เสาร์มณี (กาญจน กาสุวรรณ และนิทยา เสาร์มณี 2524:223) กล่าวว่าทัศนคติคือปฏิกิริยาโต้ตอบที่ตนเรารู้จักจะมีลักษณะดีหรือไม่ดีประเพณีของสิ่งนั้นๆ ซึ่งจะออกมาในรูปของ ดี-เลว ชอบ-ไม่ชอบ

สุโขทัย วีรการากร (สุโขทัย วีรการากร 2525:153) กล่าวว่าทัศนคติเป็นสภาพทางจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์ อันทำให้บุคคลมีท่าทีต่อสิ่งใดสิ่งใดในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง การแสดงออกมาในทางที่ไม่พอใจหรือพอใจก็ได้

จากความหมายของทัศนคติที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ทัศนคติเป็นสภาพทางจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งใดอันเนื่องมาจากประสบการณ์ ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งใดเขาจะยอมรับใจและยอมรับสิ่งนั้น ถ้ามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งใดเขาจะไม่พอใจและไม่ยอมรับสิ่งนั้น

สาเหตุการเกิดทัศนคติ

กาญจน กาสุวรรณ และนิทยา เสาร์มณี (กาญจน กาสุวรรณ และนิทยา เสาร์มณี 2524:234) ได้กล่าวว่าทัศนคติเกิดจากสาเหตุเหล่านี้

1. การยอมรับอย่างสูง เล็กที่เกิดในครอบครัวที่นับถือศาสนาพุทธก็จะมี ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาพุทธไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากได้พบเห็นได้ปฏิบัติทาง ศาสนาพุทธมาโดยตลอด
2. จากประสบการณ์ส่วนตัว คนที่เคยถูกสุนัขกัดเคยมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสุนัข มากกว่าคนอื่นทั่วไป
3. จากเหตุการณ์ที่ประทับใจ ซึ่งมักจะเห็นประสบการณ์เพียงครั้งเดียว
4. การรับเอาทัศนคติเดิมของผู้คนที่เคยมีอยู่แล้วมา เป็นทัศนคติของเรา เช่น เมื่อเราเข้าไปเป็นนักศึกษาในโรงเรียนมหาวิทยาลัย เราก็มีทัศนคติต่างๆจากเด็กศึกษา เรา
5. เกิดจากลักษณะบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล เช่นบางคนที่มีใจโลกในแง่ร้าย ก็มีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งอื่นๆ
6. เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมเป็นแหล่งที่ให้อาหารที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจและการมอง
7. ความต้องการที่จะให้สมปรารถนา ทำให้เราเกิดทัศนคติต่อสิ่งอื่นๆ เช่น คนไข้ให้ทัศนคติที่ดีต่อหมกเพราะหมกเป็นผู้รักษาโรคของเขาให้หายได้

องค์ประกอบของทัศนคติ

วูตซีย์ จานงก์ (วูตซีย์ จานงก์ 2521:90) กล่าวว่าองค์ประกอบของทัศนคติมี 3 ด้านคือ

1. ด้านความรู้สึก (Affective Component) ประกอบด้วยความรู้สึกต่างๆ เช่น ดี-ไม่ดี เป็นต้น
2. ด้านความคิด (Cognitive Component) เป็นทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับความรู้ต่างๆที่ใคร่รูมา ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางสติปัญญา
3. ด้านการปฏิบัติ (Action Component) เป็นทัศนคติที่มีส่วนประกอบในลักษณะการปฏิบัติ เป็นแนวโน้มที่จะปฏิบัติต่อสิ่งที่ยอมรับหรือไม่ชอบ

ประโยชน์ของทัศนคติ

กาชาจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี (กาชาจนา คำสุวรรณ และ นิตยา เสาร์มณี 2524:227) กล่าวถึงประโยชน์ของทัศนคติไว้ดังนี้

1. เป็นแรงจูงใจให้บุคคลปรับตัว เมื่อเรามีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเรายอมเข้าหาสิ่งนั้น
2. ให้คำแนะนำหรือให้ความรู้แก่คนอื่นเรื่องไปถึงสิ่งอื่นๆ เช่นถ้าเรามีทัศนคติว่าการเปลี่ยนแปลงสังคมต้องใช้วิถีสันติ ถ้าเราพบใครที่มีแนวคิดเช่นนี้เราก็จะขอเขาไปด้วย
3. ช่วยให้เราตีความหมายของสถานการณ์ต่างๆ ได้ เช่นถ้าเรามีทัศนคติที่ดีต่อพ่อแม่ แม้บางครั้งพ่อแม่จะขัดใจเราแต่เราก็เข้าใจว่าพ่อแม่ทำกับเรากับความหวังดี

การวัดทัศนคติ

ซูซีพ ลอนโลกสูง (ซูซีพ ลอนโลกสูง 2518:117) กล่าวว่าวิธีที่จะทราบทัศนคติของใครนั้น อาจใช้วิธีการต่อไปนี้

1. ใช้แบบสอบถาม
2. สังเกต สัมภาษณ์และการบันทึก
3. การใช้สิ่งทรมิติ
4. การสร้างจินตนาการ

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่จะคงปลูกฝังให้กับผู้เรียน เพราะทัศนคติเป็นแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล และเป็นพื้นฐานแห่งบุคลิกภาพของบุคคล ในการเรียนการสอนก็เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน ผู้เรียนย่อมอยากเรียนวิชาที่ตัวเองจะทำได้ผล การเรียนดีขึ้น และถ้าหากผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนก็จะทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานั้นด้วย ทัศนคติเป็นสิ่งที่สามารถสร้างและส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้โดยใช้วิธีที่เหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อนักศึกษาต่างชาติในประเทศไทย

ได้มีผู้ศึกษาวิจัย เกี่ยวกับทัศนคติต่อนักศึกษาต่างชาติในประเทศไทย ทั่วทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ดังนี้

ปัทมา ฟูงเวีย (ปัทมา ฟูงเวีย 2518:63-70) ได้ศึกษานักศึกษาต่างชาติในประเทศไทยของอาจารย์มหาวิทยาลัย การวิจัยพบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีทัศนคติในระดัปลานกลาง อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีทัศนคติแตกต่างกัน กรูตต่างกันทำให้ทัศนคติต่างชาติไทยแตกต่างกัน แต่ชายและประสบการณ์การทำงานไม่ทำให้ทัศนคติต่างชาติไทยแตกต่างกัน

เสาวรีย์ ทองรวม (เสาวรีย์ ทองรวม 2520:44-46) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลางกลางกลาง กรุงเทพมหานคร เมืองของไทย ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลางมีทัศนคติที่ดีต่อการเมือง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อการเมืองของไทยแตกต่างกัน โดยนักเรียนหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อการเมืองของไทยมากกว่านักเรียนชาย

ในปี 2521 นิธิกรวิญญาไท กิ่ง เขียม เตะกะบุ, การ ณะสิทธิ, เสวก ใจสะอาด, กรจิต ฐแพ, ตรเพชร มีศรี, สมนัย สมนะชา, สมพงษ์ สอนสุภาพ และคุณณรงค์ สุนทรโรจน์ ของภาควิชาการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ทำการศึกษาความถี่รวมยอดเกี่ยวกับเมืองคิโนวีสวีตต่างชาติไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษานี้ 7 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนทั้งสองระดับมีความถี่รวมยอดเกี่ยวกับเมืองคิโนวีสวีตต่างชาติไทยอยู่ในเกณฑ์ที่พึงประสงค์เป็นส่วนใหญ่ เมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างระดับชั้นทั้งสอง พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยเฉลี่ยทุกภาคจะมีความถี่รวมยอดเกี่ยวกับต่างชาติไทยสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และทั้งสองระดับมีความถี่รวมยอดที่พึงประสงค์รวมกันอยู่ 8 ประการคือ การทำงานเป็นหมู่คณะ การเคารพในความแตกต่าง การ

เคารพในความเสมอภาคของความเห็นแก่เหตุ การวินัยในตนเอง การใช้เสียงข้าง
มากในการตัดสินใจ การรู้จักสิทธิหน้าที่ของตนและผู้อื่น การมีใจกว้างและการนับ
ถือความยุติธรรม

ปิ่นประภา บุตรไธว (ปิ่นประภา บุตรไธว 2523:81-82) ได้ทำการ
ศึกษาเปรียบเทียบวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนและวิธี เจตนแบบปกติ ที่ส่งผลให้เกิดทัศนคติ
ต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย และผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึก
ษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนกลุ่มทดลอง
สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน
กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยกับผลสัมฤทธิ์ทาง
การ เรียนกลุ่มทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไพโรจน์ การบาท (ไพโรจน์ การบาท 2524:55) ได้ทำการวิจัย
เรื่องการ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนและ เจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาสังคมศึกษา โดยวิธีสอนแบบชนิดิเเทกับการสอน
ตามหลักศูรพหุศักราช 2521 ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย
ของนักเรียนที่เรียน โดยวิธีสอนแบบชนิดิเเทสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามหลักศูรพหุศักราช
2521 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนนั้นไม่แตกต่างกัน

สมทยา พงศ์วี (สมทยา พงศ์วี 2524:53) ได้ศึกษามุ่อกุณิภาพประชาธิปไตย
โดยทดลองในชั้นที่ เทรกรณของยุ่กการร้ายกณไว่ ใต้ ศึกษาเฉพาะกรรณบาวสาร
จงหวัศุรารุหุรณานี้ มีจุดประสงค์เื่อกหว่ากรรณงปฏิบัติงานายในชั้นที่ถึงกล่าวมี
บุคลิกภาพประชาธิปไตยอยุ่ในระคัมโลก และเพื่อหาความความแตกต่างของบุคลิกภาพ
ประชาธิปไตยของกรรณปฏิบัติงาน ซึ่งเกิดจากคหิรของตัวแปรอิสระลัด เพศ ฉาย
รารการ ระยะเวลาที่ปฏิบัติกรรณ วุฒิและระดับชั้นที่สอน ผลการวิจัยพบว่ากรร
ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยในระดับสูง คหิรทางสังคมของกรรณที่แตกต่างกัน
ลัด วุฒิทางการศึกษาและระดับชั้นที่สอนมีผลทำให้ บุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน

ส่วนเพศ ฉายาราชการและระยะเวลาที่ปฏิบัติงานสอน ไม่ได้ทำให้บุคลิกภาพประชาธิปไตยของครูแตกต่างกัน

แรมทีค (Sanstead. 1975:814-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาค้นคว้าทางการ เมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในนครท่าโคต้า" ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีทัศนคติในทางลบและมีความเห็นขัดแย้งกับการ เมืองของโลก นักเรียนไม่พอใจ เกี่ยวกับวิธีสอนและหลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมืองและการปกครอง ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติทางการ เมืองของ เด็กมีความสัมพันธ์กับพื้นฐานบุคลิกภาพของบิดามารดา ส่วนการแสดงออกทางการ เมืองของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับการมีความรู้ความเข้าใจทางการ เมือง

แพลตเนอร์ (Platner. 1977:4751-A) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนอายุ 9-11 ปี ที่ได้รับการสอนและการปกครองชั้นเรียนแบบประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนเกรด 3 และเกรด 4 โรงเรียนมิคเคิลไอร์แลนด์ จำนวน 138 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมซึ่งสอนด้วยวิธีดัดนิสัยไทย กลุ่มทดลองสอนด้วยวิธีประชาธิปไตย ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมแบบประชาธิปไตยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับทัศนคติกลุ่มบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่กล่าวมา ขาดรูปได้ว่าการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพประชาธิปไตยกับบุคลิกหลายระดับ ได้แก่ผู้บริหารครูและนักเรียน ทั้งระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา เพื่อให้ทราบถึงลักษณะบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่มีอยู่ในบุคคลเหล่านั้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของบุคคลนั้นได้ ซึ่งบุคลิกภาพประชาธิปไตยของบุคคลในสังคมนั้น มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเกิดส่วนช่วยต่อการพัฒนาสังคมในระบบประชาธิปไตย ดังนั้นจึงควรหาวิธีการที่จะปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตย โดยการสร้างและส่งเสริมให้บุคคลมีทัศนคติที่ดีกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย การให้บุคคลเกิดการ เรียนรู้จากการฝึกกิจกรรมการเรียนการสอน ก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยสร้างและส่งเสริมทัศนคติให้เกิดขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

ในปี พ.ศ. 2517 พิศนา แชนมดี และคณะ (พิศนา แชนมดี และคณะ 2521:26-39) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การฝึกกลุ่มสัมพันธ์และการรับรู้สำหรับครูจากสถาบันฝึกหัดครู ระดับประถมศึกษามา" ผลการวิจัยพบว่าภายหลังการฝึกกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนรวมมีคะแนนพัฒนาการทางทักษะและทัศนคติส่วนบุคคลสูงขึ้นกว่าก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การวิจัยครั้งนี้เป็นผลงานวิจัยชิ้นแรกที่เกี่ยวข้องกับการนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในประเทศไทย หลังจากนั้นก็ได้รับความสนใจจากหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการศึกษา ถึงกับบรรจุวิชากลุ่มสัมพันธ์เข้าไปในหลักสูตรของสถาบันฝึกหัดครูของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง

เขาวงกต เกษะกุล (เขาวงกต เกษะกุล 2517:156) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา" เป็นการสร้างแบบตัวอย่างทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับสอนในระดับประถมศึกษาให้เป็นแนวทางสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก การเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้จะช่วยปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และส่งเสริมบรรยากาศแบบประชาธิปไตย

กลมาไฉ่ไฉ่น้ำการสอนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มาใช้ในการเรียนการสอนวิชาต่างๆ และนิยามของการวิจัยแตกต่างกันไป ได้แก่

จันทนา ลาภมณฑล (จันทนา ลาภมณฑล 2518:60) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสอนสังคม หมาย "วันสำคัญของชาติ" ชั้นประถมศึกษาที่ 3 ด้วยกลุ่มสัมพันธ์ ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์โดยส่วนรวม ซึ่งพิจารณาเป็นกลุ่มได้แก่ เก่ง ปานกลาง และอ่อน มีผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

ในปีเดียวกัน เบญจมา เพชรวิริทธิ์ (เบญจมา เพชรวิริทธิ์ 2518:9) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาศาสนา หน่วยพลังงาน โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์และการ

การสอนแบบธรรมชาติ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าเมื่อนักเรียนเรียน วิทยาศาสตร์ด้วยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์แล้ว นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงขึ้น และมีทัศนคติค่านิยมมนุษยสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าการสอนด้วยวิธีสอน แบบธรรมชาติ ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ พันธ์ คุ้มพันธ์ (พันธ์ คุ้มพันธ์ 2518:309-310) ที่ได้วิจัย เรื่องการ เปรียบเทียบผลการสอนวิชาคณิตศาสตร์ หน่วยร้อยละ โดยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบธรรมชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน ส่วนทัศนคติค่านิยม วิชาคณิตศาสตร์และทัศนคติค่านิยมมนุษยสัมพันธ์ของทั้งสองกลุ่มทดลอง เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี กว่ากลุ่มควบคุม

ในปี 2520 สุภาพรรณ พวงจันทร์เพชร (สุภาพรรณ พวงจันทร์เพชร 2520:7) ได้เปรียบเทียบผลการสอนวิชาคณิตศาสตร์ หน่วยทศนิยมเสริมสร้างลักษณะนิสัย โดย วิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบธรรมชาติ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า วิธีการกลุ่มสัมพันธ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนไม่สูงไปกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบ ธรรมชาติ แต่สำหรับทัศนคติค่านิยมมนุษยสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าการสอน แบบธรรมชาติ แต่จากการศึกษาของมณฑา วงจินเนตร (มณฑา วงจินเนตร 2521 :56) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนโดยใช้วิธีการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีการสอนแบบธรรมชาติ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนที่เรียนจากวิธีการกลุ่มสัมพันธ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงกว่าการสอนแบบธรรมชาติ และนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการกลุ่มสัมพันธ์มีการ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิไลวรรณ สันถะโถม (วิไลวรรณ สันถะโถม 2522:47) ทำการ วิจัย เรื่องการ เปรียบเทียบเทียบผลการ สอนวิชาวรรณคดี เรื่อง "ฉันทะ เสง พาย" โดยกระ บวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนแบบธรรมชาติ โดยครู เป็นจุดศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักศึกษาค้นคว้าด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และการสอน แบบธรรมชาติ โดยครู เป็นศูนย์กลาง ไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาค้นคว้าเห็นว่า การ เรียน

ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้บรรยากาศสนุกสนานไม่เบื่อกันง่าย ผู้เรียนเกิดการกระตือรือร้นและยังฝึกกลุ่มสัมพันธ์ต่างๆ เช่นความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล การยอมรับความผิดเห็นจริงผู้อื่น ถ้าแสดงความคิดเห็นกล้าตัดสินใจ

วิธีะ บุญะนิวาสน์ (วิธีะ บุญะนิวาสน์ 2523:49) ได้ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการสอนจริยธรรม โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนแบบธรรมดา อันประณตึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่สอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีทัศนคติด้านจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนธรรมดา และผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ พรณี ลิ้มวิวัฒนา (พรณี ลิ้มวิวัฒนา 2523:4) ซึ่งได้ทำการวิจัยในท่านคงเกี่ยวกับและปรากฏผลเช่นเดียวกัน

มัทธนา กิ่งตระกูล (มัทธนา กิ่งตระกูล 2524:44) ได้ศึกษาวิจัยการใช้กลุ่มเพื่อพัฒนาโน้ภาพแห่งตน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยให้เด็กทำกิจกรรมกลุ่ม ผลการศึกษาปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

และในปีเดียวกันนี้ ธวัช นาคหัตถ์ (ธวัช นาคหัตถ์ 2524:95) ได้ทำการศึกษากิจกรรมของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มสัมพันธ์ทางการเรียนวิชาศีลธรรมและความมีวินัยแห่งตน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และการสอนปกติไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านความมีวินัยแห่งตน นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในปี 2525 ศิริตรา พงษ์จิตรกร (ศิริตรา พงษ์จิตรกร 2525:96) ได้ศึกษาวิจัยการทดลองสอนความรับผิดชอบต่อสังคมแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ มีความรู้ความเข้าใจ

เรื่องความรับผิดชอบ ไม่แตกต่างจากกลุ่มที่สอนแบบธรรมชาติ แต่ทัศนคติที่เกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบนั้น กลุ่มที่สอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติเกี่ยวกับความรับผิดชอบดีกว่ากลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบธรรมชาติ ซึ่งผลของการศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาของ วิสิท กิระวิริยะกุล (วิสิท กิระวิริยะกุล 2527:78) ที่ได้ศึกษาแบบเดียวกัน โดยทดลองสอนในเรื่องความประหยัด

อัคราธรรม ๗ ธรรม (อัคราธรรม ๗ ธรรม 2525:62) ได้ศึกษาวิจัยการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ผลการวิจัยพบว่าหลังจากที่นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมกลุ่ม ได้มีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นทั้งสองกลุ่ม และนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่ม มีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามปกติ

เดวิด วิลเลียม ไรท์ (David William Wright. 1972:7121-A) ได้ศึกษากระบวนการทำงานกลุ่ม ความพอใจในผลงานของกลุ่ม ความพอใจของสมาชิกในกลุ่ม เกี่ยวกับการทำงานซึ่งมีผู้นำอภิปราย 2 ประเภท โดยแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทฝึกกลุ่มเป็นศูนย์กลาง และประเภทฝึกผู้นำเป็นศูนย์กลาง ผลการศึกษาระยะการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มทั้งสองแบบ ทั้งในด้านกระบวนการทำงานของกลุ่ม ความพอใจในผลงานของกลุ่ม และความพอใจในกระบวนการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม

เจมส์ โจเซฟ เล็กซ์ (Jame Joseph Lex. 1973:6093-A) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทัศนคติที่ 1 ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในรัฐอินเดียนา (Indiana) กลุ่มควบคุมสอนด้วยวิธีแบบเก่า กลุ่มทดลองใช้วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผลการทดสอบหลังการสอนพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองมีความพอใจในสภาพการณ์ที่ได้รับ และยินดีเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

ในการพิจารณาจากผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบสรุปได้ว่าการนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้จัดการเรียนการสอนนั้น มีงานวิจัยส่วนหนึ่งที่ปรากฏผลการวิจัยว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับจากการสอนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนปกตินั้นไม่แตกต่างกัน แต่ก็มีงานวิจัยอีกส่วนหนึ่งที่พบว่า การสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าการสอนปกติ ซึ่งความไม่สอดคล้องกันนี้ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่า การสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนปกตินั้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแตกต่างกันจริงหรือไม่ อย่างไร ส่วนในแง่ทัศนคติต่อวิชาที่เรียน ทัศนคติถ้ามุมมองสัมพันธ์และทัศนคติทางจริยธรรมนั้น ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติสูงกว่าการสอนแบบปกติ สำหรับในแง่ทัศนคติต่อบุคลิกลักษณะประชาธิปไตยที่สนใจศึกษาในครั้งนี้ คาดว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์น่าจะมีทัศนคติต่อบุคลิกลักษณะประชาธิปไตยดีกว่าการสอนปกติ

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมด ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการตั้งสมมุติฐาน ดังนี้

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมวด "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีทัศนคติต่อบุคลิกลักษณะประชาธิปไตย ไปในทางที่ดีมากกว่านักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบปกติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. สร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3. ดำเนินการทดลอง
4. วิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 โรงเรียนชุมชนบ้านศรีสะอาด สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอห้วยสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียน รวมทั้งสิ้น 108 คน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีลักษณะดังนี้

1. เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่สอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มาตามลำดับตั้งแต่เริ่มใช้หลักสูตร
3. เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียน ให้ความสำคัญกับพัฒนา และเห็นความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 โรงเรียนชุมชนบ้านศรีสะอาด สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอห้วยสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาตาม ขั้นตอนดังนี้

1. ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการ
จับสลากจากประชากรทั้งหมด 108 คน ให้ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน
2. นำกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน มาเรียงลำดับโดยให้คะแนนตามพฤติกรรมการ
เรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในปลายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ปีการศึกษา 2527 โดยให้เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังตัวอย่าง

คนที่ 1	92	คะแนน
คนที่ 2	91	คะแนน
คนที่ 3	88	คะแนน
คนที่ 4	88	คะแนน
คนที่ 5	86	คะแนน
คนที่ 6	85	คะแนน
คนที่ 7	83	คะแนน
คนที่ 8	81	คะแนน

ฯลฯ

คนที่ 59	56	คะแนน
คนที่ 60	54	คะแนน

3. นำคะแนนของคนที่ได้เรียงกันแล้วเท่ากันมาจัดเข้าเป็น 2 กลุ่ม เพื่อให้
ทั้ง 2 กลุ่มมีลักษณะเหมือนกันในเรื่องคะแนนพื้นฐาน ตามวิธีของ match pairs
ดังตัวอย่าง

คนที่ 1	92	คนที่ 2	91
คนที่ 4	88	คนที่ 3	88
คนที่ 5	86	คนที่ 6	85
คนที่ 8	81	คนที่ 7	83
ฯลฯ			
คนที่ 60	54	คนที่ 59	56

4. ค่อนข้างง่ายโดยวิธีวัดสเกลที่ถ่วงหนึ่ง เพื่อเป็นศูนย์กลางและกลุ่ม
ควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการออกแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
2. แผนการออกแบบปกติ
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. แบบสอบถามวัดทัศนคติของบุคลากรวิชาชีพ

การสร้างและหาคุณภาพของ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการออกแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แผนการสอนและ
หนังสือเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความ
รับผิดชอบของพลเมือง" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษา
ธิการ

1.2 ศึกษาเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้า หน่วย "กฎหมาย
หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง"

- 1.3 แบ่งเนื้อหาออกเป็น 11 ตอน ดังนี้

1.3.1 การรักษาความสามัคคีของคนในประเทศ

1.3.2 สิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง

1.3.3 กฎหมายสำคัญเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

1.3.4 บทบาทและหน้าที่ของตำรวจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับ
การรักษากฎหมาย

1.3.5 หน้าที่เสียภาษีอากร

1.3.6 ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมือง

1.3.7 การใช้วิจารณ์ในการ เก็บข่าวสารที่เกี่ยวกับความ
มั่นคงของชาติ

1.3.8 การป้องกันชาติ

1.3.9 การรักษาวัดธรรม

1.3.10 ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขาดความรับผิดชอบ การไม่รักษา
วัฒนธรรม

1.3.11 ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

1.4 ศึกษาทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ การนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาจัดการ
เรียนการสอนในระดับประถมศึกษาอย่างละเอียด ศึกษาจิตวิทยาการเรียน จิตวิทยา
พัฒนาการของ เด็กในระดับชั้นประถมศึกษาทุกๆชั้น

1.5 สร้างแผนการสอนแบบวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ประกอบด้วย
ส่วนต่างๆ ดังนี้

ความมุ่งหมาย แยกเป็น

- ด้านเนื้อหา
- ด้านมนุษยสัมพันธ์
- ด้านการประยุกต์ใช้

เนื้อหา

แนวคิด

จัดการ เรียน

กิจกรรม ซึ่งแยกเป็น

- ชั้นเตรียม
- ชั้นปฏิบัติ
- ชั้นวิเคราะห์
- ชั้นสรุปผลประยุกต์ใช้

การประเมินผล

1.6 นำแผนการสอนที่เขียนขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร
ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

1.7 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วครั้งที่ 1 ไปทดลองสอนกับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำกัก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มย่อยจำนวน 6 คน เพื่อค้นหาข้อบกพร่อง
เกี่ยวกับเวลา ศึกษาการเรียนและปริมาณเนื้อหาที่ใช้จัดกิจกรรม

1.8 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วครั้งที่ 2 ไปทดลองสอนกับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านกิ้ว สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
หล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อหาข้อบกพร่องและทำการแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.9 นำแผนการสอนที่นำไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 มาปรับปรุงแก้ไขและ
เขียนเป็นฉบับจริง เพื่อนำไปทดลองกับกลุ่มทดลองซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนชุมชนบ้านศรีสะอาด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหล่มสัก จังหวัด
เพชรบูรณ์ (ดูในภาคผนวก ง)

2. แผนการสอนแบบปกติ เป็นแผนการ สอนที่มีกิจกรรมการเรียนการสอน
ตามที่กำหนดไว้ในแผนการ สอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้เนื้อหา การแบ่งเนื้อหา
เวลาในการใช้สอนเช่นเดียวกับที่ใช้ในแผนการ สอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ แต่
แนวการจัดกิจกรรมแตกต่างกัน แผนการสอนแบบปกติประกอบด้วย ความคิดรวบยอด
จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียน อุปกรณ์และการประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยได้
สร้างและทดลองแผนการ สอนเช่นเดียวกับแผนการ สอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
แล้วนำแผนการ สอนไปทดลองกับกลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนชุมชนบ้านศรีสะอาด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหล่มสัก
จังหวัดเพชรบูรณ์ (ดูในภาคผนวก ง)

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือการวัดและประเมินผลการศึกษา (บุญเชิด ภิญโญคนันท์ ม.ป.ป. : 155-201) และหนังสือเทคนิคการเขียนข้อสอบ (ชวาล แพทย์กุล 2520:10-405)

3.2 วิเคราะห์หลักสูตร โดยนำเนื้อหาที่จะทดลองสอนมาวิเคราะห์

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ โดยคลิกข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร และให้ตรงตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

3.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ 1 ท่าน ครูผู้สอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 3 ท่าน และนักวัดผล 1 ท่าน

3.5 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านศรีสะเกด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอห้วยสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2527 ที่ได้เรียนเนื้อหาในเรื่องนี้ไปแล้ว จำนวน 100 คน

3.6 นำแบบทดสอบที่นักเรียนทำมาแล้วมาตรวจให้คะแนน โดยให้คะแนนข้อที่ถูกถ่วงข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ผิดหรือไม่ได้ทำให้ 0 คะแนน เมื่อตรวจและรวมคะแนนจากการตอบแบบทดสอบเรียบร้อยแล้ว จึงทำการวิเคราะห์หาความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้หลักการถ่วงถ่วง 27 เปอร์เซนต์ เป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ หาก P_H และ P_L โดยเปิดจากรางสำเร็จรูปของรุ่ง เกตต์ ฟาน (Fan. 1952:6-32) แล้วเลือกเฉพาะข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .20-.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

3.7 หลังจากวิเคราะห์หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบ-

ทดสอบ เป็นรายข้อเรียบร้อยแล้ว จึงคัดเลือกข้อสอบอีกครั้งหนึ่ง โดยยึดตารางวิเคราะห์
หลักสูตร เป็นเกณฑ์ เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่ต้องการใช้จริงจำนวน 40 ข้อ (ดูในภาค
ผนวก ข)

3.8 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เลือก
ไว้ 40 ข้อ โดยใช้สูตร ครูเคอร์ ริชาร์ดสัน 20 (KR - 20)

4. แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อบุคลิกภาพพระราชินีไทย มีขั้นตอนการร่างดังนี้

4.1 ศึกษาบุคลิกภาพพระราชินีไทยจากเอกสารและงานวิจัยอย่างละเอียด
เพื่อนำมากำหนดเนื้อหาและขอบเขตของบุคลิกภาพพระราชินีไทย มาใช้เป็นแนวในการ
สร้างแบบสอบถาม

4.2 ศึกษาการสร้างแบบสอบถามวัดทัศนคติของดิเคิร์ท (ฉวน สายยศ
และอิงฉา สายยศ 2524:154-159)

4.3 การสร้างแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อบุคลิกภาพพระราชินีไทยในครั้งนี้
ผู้วิจัยได้อาศัยแนวทางจากแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อบุคลิกภาพพระราชินีไทย ของ
ประภา บุตรโลว (เป็นประภา บุตรโลว 2523:133-141) และแบบสอบถามวัด
บุคลิกภาพพระราชินีไทย ของปัญญา ปุบเปีย (ปัญญา ปุบเปีย 2519:78-89)

4.4 สร้างแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อบุคลิกภาพพระราชินีไทย โดยให้
ครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรับผิดชอบ	จำนวน 8 ข้อ
2. ด้านความมีใจกว้าง	" 8 "
3. ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น	" 8 "
4. ด้านความสามัคคีธรรม	" 8 "
5. ด้านความมีเอกลักษณ์แห่งตน	" 8 "
6. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	" 8 "
7. ด้านความเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย	" 8 "

4.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร

และผู้เชี่ยวชาญทางล้านนาประชาติไทย 3 ท่าน คือ ผศ.ดร.วิรัช วิเชียรโชติ
 ผศ.ดร.นวลเทวี วิเชียรโชติ ผศ.วรดี โสมประยูร กรรจเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม
 สมนำไปทดลองใช้

ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญคำนึงถึงคุณสมบัติต่อไปนี้

1. มีรู้ทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท
2. เป็นผู้เชี่ยวชาญความเข้าใจเรื่องประชาติไทยเป็นอย่างดี
3. มีความสนใจและแสดงออกในเรื่องของประชาติไทย เป็นที่
 ประจักษ์แก่ผู้เรียน นิสิต นักศึกษาและบุคลากรทั่วไป

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาติไทย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างว่างว่าง เกี่ยวตามความถี่เห็นของนักเรียน

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	รู้สึก เฉยๆ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่างยิ่ง
๐. เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายงานชิ้นใด แล้ว นักเรียนทำไม่สำเร็จ นักเรียน มักจะวิตกกังวลใจมาก.....					
๐๐. วีระไม่เคยถูกมองร้ายหรือที่ถกกันผล ประโยชน์ของคนอื่นฯ แม้แต่ คนที่เห็นแก่ตัวของเขาเอง ท่านเห็น ด้วยกับวีระหรือไม่ว่า.....					

4.6 นำแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาติไทยไปทดลองใช้กับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านหัว สังกัดสำนักงานการประถม
 ศึกษาอำเภอเวียงชัย จังหวัดแพร่บุรี จำนวน 80 คน

4.7 นำแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่นักเรียนทำมาแล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

การตรวจให้คะแนนความถี่เห็นที่มีค่าของความในแง่บวก กำหนดน้ำหนักตามแบบ Arbitrary Weighting Method ดังนี้

ค่าของความถี่เป็นไปในเชิงนิยมนหรือเชิงบวก (Positive)
การให้คะแนนเป็นดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้ 4 คะแนน
รู้สึกเฉยๆ	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1 คะแนน

ค่าของความถี่เป็นไปในเชิงนิเสธหรือเชิงลบ (Negative)
การให้คะแนนจะเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับข้อความในเชิงนิยมนหรือเชิงบวก ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้ 2 คะแนน
รู้สึกเฉยๆ	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5 คะแนน

4.8 นำข้อมูลที่ได้อาวีเคราะห์ ดังนี้

4.8.1 หากค่าความจริงแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยเป็นรายข้อ โดยการตรวจให้คะแนนแต่ละข้อความเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดให้ รวมคะแนนทั้งหมดของแต่ละคนจึงเรียงลำดับคะแนนจากสูงลงต่ำ แล้วใช้เทคนิค 25 เปอร์เซ็นต์ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ จากนี้จึงทำการวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) หาค่าความแปรปรวน (Variance)

ของคะแนนในแต่ละระดับของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วหาค่าความแปรปรวน (t) โดยเลือกเฉพาะผู้ที่มีความแปรปรวนสูงคือผู้ที่ (t) ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ให้ได้ระดับความแตกต่างไม่น้อยกว่า 5 %

4.8.2 เพื่อให้ทราบว่าการออกแบบสอบถามวัดทัศนคติของบุคคลิกภาพประชาธิปไตย มีความสอดคล้องกับทัศนคติของนักเรียนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำเท่าใด นักเรียนที่ออกแบบสอบถามในกลุ่มสูงมีทัศนคติที่ดี และนักเรียนในกลุ่มต่ำมีทัศนคติที่ไม่ดี ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มสูง 15 คน และนักเรียนในกลุ่มต่ำ 15 คน รวมเป็น 30 คน แล้วนำผลการสังเกตพฤติกรรมนี้มาเปรียบเทียบกับคะแนนที่นักเรียนทำได้อีกในแบบสอบถาม

4.8.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดทัศนคติของบุคคลิกภาพประชาธิปไตย โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient)

การดำเนินการทดลอง

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control - Group Posttest only Design (สวน สายยศ และกิงดา สายยศ 2524:229) ดังแสดงในแผนการวิจัยในการวาง 1

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัย

กลุ่ม	ช่วยก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	-	$\bar{x}$	T_2
CR	-	$\sim$	T_2

ความหมายสัญลักษณ์ที่ใช้ในระบบแผนการวิจัย

X แทน การจัดการกระทำ

T₂ แทน การสอบหลังจากที่จัดการกระทำทดลอง

R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

C แทน กลุ่มควบคุม

E แทน กลุ่มทดลอง

2. การทดลองสอน แต่ละกลุ่มใช้เวลาทดลองสอนเป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที (3 คาบ) รวมทั้งสิ้น 11 ครั้ง ผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยจัดเวลาในการสอนสลับกันระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังรายละเอียดในการวาง 2

ตาราง 2 การจัดเวลาการสอบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในแต่ละสัปดาห์

สัปดาห์ที่	วันที่ใช้ทดลอง	เวลา	
		9.00-10.00	10.00-11.00
1	จันทร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	พุธ	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
	ศุกร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
2	จันทร์	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
	พุธ	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	ศุกร์	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
3	จันทร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	พุธ	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
	ศุกร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
4	จันทร์	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
	พุธ	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม

3. ผู้วิจัยกำหนดการวัดผลทั้งสองกลุ่มโดยใช้เนื้อหาที่สอนอย่างเดียวกัน แต่
วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนแตกต่างกัน ดังนี้

3.1 กลุ่มทดลองสอนโดยวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ โดยกำหนด
การวัดผลตามแผนการวัดผลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.2 กลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ โดยกำหนดการวัดผลตามแผน
การวัดผลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และวัดทัศนคติคุณลักษณะพึงประสงค์ โดยใช้
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ทดสอบและวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถาม
วัดทัศนคติคุณลักษณะพึงประสงค์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยวิธีการทางสถิติ
เพื่อทดสอบสมมุติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test แบบ Independent

2. เปรียบเทียบทัศนคติคุณลักษณะพึงประสงค์ระหว่างกลุ่มทดลองกับ
กลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test แบบ Independent

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ส่วน ช่ายยต์ และจังก์ชัน ช่ายยต์
2524:71)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2. หากหาความแปรปรวน ค่าเฉลี่ยจากสูตร (ความ ส่ายยต และจิงกลา
ส่ายยต 2524:75)

$$s^2 = \frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในชั้นทั่วทั้ง

3. หากหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าเฉลี่ย
จากสูตร (ความ ส่ายยต และจิงกลา ส่ายยต 2524:169)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

p แทน สัดส่วนของข้อที่ทำได้ในข้อหนึ่งๆ $= \frac{\text{จำนวนคนที่ทำได้}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

q แทน สัดส่วนของข้อที่ไม่ได้ในข้อหนึ่งๆ $= 1 - p$

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งหมด

4. หากหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดทัศนคติของบุคคลภาพประชาชนไทย
โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) จากสูตร (ความ ส่ายยต
และจิงกลา ส่ายยต 2524:171-172) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งหมด

$\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบ
สอบถามแต่ละข้อ

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

5. หากกำหนดจำนวนแถวของแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อคุณภาพประชาธิปไตย
เป็นรายช่อ กำหนดจากสูตร (Ferguson. 1971:152)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t แทน	จำนวนจำแนกเป็นรายช่อ
	$\bar{X}_1$ แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนค่าตอบเป็นรายช่อในกลุ่มสูง
	$\bar{X}_2$ แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนค่าตอบเป็นรายช่อในกลุ่มต่ำ
	s_1^2 แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนค่าตอบเป็นรายช่อใน กลุ่มสูง
	s_2^2 แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนค่าตอบเป็นรายช่อใน กลุ่มต่ำ
	n_1 แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง
	n_2 แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ

6. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม กำหนด
จากสูตร t - test (ยูทรี วงศ์รัตน์ 2527:180)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	$\bar{X}_1$ แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
	$\bar{X}_2$ แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
	s_1^2 แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
	s_2^2 แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม
	n_1 แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
	n_2 แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม
	df	$n_1 + n_2 - 2$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการอ่านผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงกำหนด
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

s^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา

df แทน Degrees of Freedom

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามตาราง ดังนี้

1. เปรียบเทียบพื้นฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
ชีวิต หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" ระหว่างกลุ่มทดลอง
กับกลุ่มควบคุม

2. เปรียบเทียบพื้นฐานทัศนคติต่อบุคคลิกภาพประชาธิปไตย ระหว่างกลุ่มทดลอง
กับกลุ่มควบคุม

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" ระหว่างกลุ่มทดลองกับ
กลุ่มควบคุม หลังการทดลองสอน

4. เปรียบเทียบทัศนคติต่อบุคคลิกภาพประชาธิปไตย ระหว่างกลุ่มทดลองกับ
กลุ่มควบคุม หลังการทดลองสอน

ตาราง 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" ระหว่างกลุ่มทดลองกับ
กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองสอน

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	s^2	t
กลุ่มทดลอง	30	29.23	4.55	1.4345
กลุ่มควบคุม	30	28.47	3.87	

$$t_{.05} (df=58) = 2.000$$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง"
ของนักเรียนในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม มีพื้นฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 เปรียบเทียบทัศนคติก่อนบุคลิกภาพประชาชนไทยระหว่างกลุ่มทดลองกับ
กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	s^2	t
กลุ่มทดลอง	30	131.77	10.69	.1556
กลุ่มควบคุม	30	131.63	13.58	

$$t_{.05} (df=58) = 2.000$$

ผลการวิเคราะห์ความตาราง 4 ปรากฏว่าทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย
ของนักเรียนในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม หลังการทดลองสอน แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม มีทัศนคติ
ต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" ระหว่างกลุ่มทดลองกับ
กลุ่มควบคุม หลังการทดลองสอน

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	s^2	t
กลุ่มทดลอง	30	32.33	3.06	3.1739**
กลุ่มควบคุม	30	30.87	3.29	

$$t_{.01} (df = 58) = 2.660$$

ผลการวิเคราะห์ความตาราง 5 ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง"
ของนักเรียนในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม หลังการทดลองสอน แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจาก
การสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนปกติ แตกต่างกัน จึงเป็นไปตาม
สมมุติฐานข้อ 1

ตาราง 6 เปรียบเทียบทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มทดลองกับ
กลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	30	138.27	10.13	6.3494**
กลุ่มควบคุม	30	133.00	10.30	

$$t_{.01} (df = 58) = 2.390$$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 ปรากฏว่าทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย
หลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่าของนักเรียนในกลุ่มควบคุม
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่เริ่มจากวิธีสอนแบบ
การกลุ่มสัมพันธ์ มีทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยไปในทางที่ดีมากกว่านักเรียนที่เริ่ม
จากวิธีสอนแบบปกติ ซึ่งเห็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2

สรุป จดหมาย และเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์เสริมประสบการณ์ชีวิตและทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการสอนด้วยวิธีปกติและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งสรุปค่าดัชนีและผลการศึกษากันได้ว่าดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษากันว่า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์เสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนจากวิธีสอนแบบปกติกับวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนจากวิธีสอนแบบปกติกับวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

สมมุติฐานของการศึกษากันว่า

1. นักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์เสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยไปในทางที่ดีมากกว่านักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการศึกษากันว่า

1. ประชากร

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา

2528 โรงเรียนชุมชนบ้านศรีสะเกด ตั้งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอละหานทราย
จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 108 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา

2528 โรงเรียนชุมชนบ้านศรีสะเกด ตั้งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอละหานทราย
จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple
Random Sampling) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 แบบการสนทนากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วย "กฎหมาย
หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 2 แบบ โฉนด

3.1.1 แบบการสนทนาแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

3.1.2 แบบการสนทนาแบบปกติ

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
ชีวิต หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" เป็นแบบปรนัย
ชนิดเลือกตอบ 4 กว้างเลือก จำนวน 40 ข้อ ได้วิเคราะห์หาค่าความยากง่ายและค่า
ความจำแนกโดยใช้เทคนิค 27 เปอร์เซนต์ และหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร
กูเกิ้ล วิชารักสัน 20 (KR - 20) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ
.9382

3.3 แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อบุคคลิกภาพประชาธิปไตยเป็นแบบมาตรา
ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 35 ข้อ ได้วิเคราะห์หาค่าความจำแนกโดยใช้
เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ได้
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9189

4. วิธีดำเนินการทดลอง

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการสอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้เวลา

สอนเท่ากันคือ กลุ่มละ 11 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที (3 คาบ) ซึ่งแบ่งสอนสัปดาห์ละ 3 ครั้ง รวมเวลาที่ทำการศึกษาทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ ผู้วิจัย เป็นผู้สอนเองทั้งสองกลุ่ม โดยใช้เนื้อหาเดียวกันคือ หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" แต่วิธีสอนและกิจกรรมแตกต่างกัน ดังนี้

4.1.1 กลุ่มทดลองสอนด้วยวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ โดยดำเนินการสอนตามแผนการการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.1.2 กลุ่มควบคุมสอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ โดยดำเนินการสอนตามแผนการการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.2 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์และทัศนคติ โดยทดสอบสภาพประชาธิปไตย โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.3 ตรวจและให้คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบสอบถามวัดทัศนคติ โดยครูผู้สอนประชาธิปไตย นำมาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้ $t - test$ แบบ Independent

5.2 เปรียบเทียบทัศนคติของบุคคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้ $t - test$ แบบ Independent

สรุปผลการศึกษาก่อนหน้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" ของนักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ไปในทางที่ดีมากกว่านักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" และทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนแบบปกติ ซึ่งผลการทดลองและการอภิปรายผลมีดังนี้

1. การ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" ของนักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนจากวิธีสอนทั้งสองวิธี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยที่นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ บัทเทนา เทพวรวิทย์ (บัทเทนา เทพวรวิทย์ 2518:จ) ซึ่งพบว่านักเรียนที่เรียนวิทยาศาสตร์ "หน่วยพลังงาน" ด้วยการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงกว่าการ สอนแบบธรรมดา และคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของ มณฑา ชงกินเนตร (มณฑา ชงกินเนตร 2521:56) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนเรขาคณิตโดยใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงกว่า การสอนแบบธรรมดา

จากผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นได้ว่าวิธีสอนโดยวิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้ การ เรียนรู้ของนักเรียนได้ผลดี อาจเป็นเพราะวิธีสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

ได้ใช้หลักการ เรียนรู้โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้โอกาสผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยตนเองมากที่สุด ผู้เรียนได้ลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม/สิ่งที่ ทิณนา แชนบตี (ทิณนา แชนบตี 2522:200-201) ได้สรุปว่าการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีหลักการเรียนการสอนที่มีหลักการกันด้วยตนเองเป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงควรให้ผู้เรียนพยายามกันพบและหากำกอบด้วยตนเอง เพราะการค้นพบความจริงใดๆด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้และจดจำได้ดี นอกจากนี้การสอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น สนใจอยากจะเรียนกัน เป็นผลให้การเรียนของผู้เรียนดีขึ้น

2. การเปรียบเทียบทัศนคติของบุคคลิกภาพประชากรไทยของนักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีทัศนคติบุคคลิกภาพประชากรไทยไปในทางที่ดีมากกว่านักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งนำไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการวิจัยได้กล่าวถึงกับผลการวิจัยของ ถัยพรภาคนงคธ (ฉันทนา ภาคนงคธ 2518:60) ซึ่งพบว่าการสอนเชิงคณิตศาสตร์ หน่วย "วันสำคัญของชาติ" ด้วยกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติค่านิยมแบบสัมพันธ์ไปในทางที่ดีขึ้น และกล่าวถึงกับผลการวิจัยของ พันธ์รี เกี่ยมทัณฑ์ (พันธ์รี เกี่ยมทัณฑ์ 2518:309-310) ที่พบว่าการสอนวิชาคณิตศาสตร์ หน่วยร้อยละ โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติค่านิยมแบบสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบธรรมดา นอกจากนี้ยังกล่าวถึงกับผลการวิจัยของ วิริยะ บุตยะนิวาสน์ (วิริยะ บุตยะนิวาสน์ 2523:49) ที่พบว่า การสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่จริงใจยอมรับในความสามารถ มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบและความรับผิดชอบ ดีกว่านักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนแบบธรรมดา

การที่กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติต่อบุคลิภาพประชาธิปไตยไปโดยไปเินทางที่ดีมากกว่าวิธีสอนแบบปกติ อาจเป็นเพราะว่าวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ได้ให้นักเรียนได้รวมกิจกรรมเป็นกลุ่ม นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและความสามารถร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในกลุ่ม จากการที่นักเรียนได้รวมกิจกรรมเป็นกลุ่มนั้น นักเรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การแสดงออกของตนและการยอมรับบุคคลอื่น มีการวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองและของกลุ่ม ดังที่ เบาฟา เคระคุปต์ (เบาฟา เคระคุปต์ 2517:156) กล่าวว่าการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ช่วยส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และส่งเสริมบรรยากาศแบบประชาธิปไตย และจากผลการวิจัยของ วิไลวรรณ สันถะโกมธ (วิไลวรรณ สันถะโกมธ 2522:47) พบว่าการเรียนในกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์นั้น ผู้เรียนได้ฝึกคุณลักษณะต่างๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การใช้ความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การแสดงความคิดเห็นของตนเองและกล้าตัดสินใจ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของบุคลิภาพประชาธิปไตย ดังนั้นวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์จึงช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อบุคลิภาพประชาธิปไตยไปในทางที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบและผลการศึกษาค้นคว้านี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดอันอาจจะเป็นประโยชน์ในด้านการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในด้านการจัดการเรียนการสอน

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ ดังนั้นครูผู้สอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จึงควรนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

1.2 การเรียนการสอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นอกจากจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนด้วย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่ากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ไปในทางที่ดีมากกว่าการสอนแบบปกติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา จึงสมควรที่จะให้นำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

1.3 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สามารถนำไปใช้สอนในวิชาต่างๆได้ ในการนำไปใช้นั้นควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหา และมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียนด้วย

1.4 ในการนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลดีนั้น จะต้องดำเนินการสอนตามขั้นตอนในแผนการสอน ฉะนั้นครูผู้สอนจะต้องศึกษาอย่างละเอียด เพื่อเตรียมบทเรียน สื่อการเรียน สถานที่และตัวผู้เรียน เพราะการทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์นั้น ต้องมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนกลุ่มและสมาชิกในแต่ละกลุ่มอยู่เสมอ ถ้าหากใดจัดเตรียมสถานที่ไว้ก่อนการสอนจะทำให้ไม่เสียเวลาและช่วยให้การดำเนินการสอนเป็นไปด้วยดี และขั้นตอนที่สำคัญของการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์คือขั้นวิเคราะห์นั้น ครูผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจอย่างละเอียด เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมให้สอดคล้องจุดประสงค์ของการ

1.5 ในการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ จำเป็นต้องแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆเพื่อทำกิจกรรม ฉะนั้นครูผู้สอนควรใส่ใจให้ผู้เรียนเข้าใจตั้งแต่ต้นว่า การเข้ากลุ่มและการเปลี่ยนแปลงกลุ่มนั้นมีความสำคัญและเกิดประโยชน์มาก ผู้เรียนจะใคร่จัดการปฏิบัติตนในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องประสบ

ในชีวิตประจำวัน

1.6 กรมวิชาการซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำแผนการสอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ควรได้เสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ไว้ในแผนการสอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอย่างละเอียด ตั้งแต่ขั้นเตรียมอุปกรณ์ สถานที่ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนและการวัดผลประเมินผล เพื่อสะดวกสำหรับครูผู้สอนในการนำไปใช้สอนจริง

1.7 ผู้บริหาร หัวหน้าสายวิชาและครูผู้สอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ควรได้รวมปรึกษากันเพื่อสร้างกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และร่วมกันจัดหาอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการท้าววิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะชีวิตตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดย ของนักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับนักเรียนในระดับชั้นต่างๆและเนื้อหาวิชาอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาการใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมเก็บตัว เป็นต้น

2.3 ควรเปรียบเทียบการใช้วิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมือง ระหว่างเพศ เป็นต้น

2.4 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.5 ควรจะไ้มีการศึกษาถึงระยะเวลาที่เหมาะสมในการใช้วิธีสอน
แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ที่ให้ผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สมวิเชียร ประชาธิปไตยกับสังคมไทย ไทยวัฒนาพานิช 2520, 136 หน้า
 กาญจนา เกียรติประวัติ วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน เลกสารประกอบการศึกษา
 316 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523,
 258 หน้า
- กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาวรมณี จิตวิทยาเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 2
 กิ๊ปปบรรณาคาร 2524, 400 หน้า
- กาญจนา ติญฺโฆโก และเสาวณธ์ จรุงรัตน์ "ข้อคิดจากการติดตามผลและแนะนำ
 การไร้หลักสูตรระดับประถมศึกษา ในปัจจุบันประมาณ 2524" สารพัฒนาศึกษา
 (24):59 กันยายน 2526
- ✓ คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. ประชาธิปไตย กอการพิมพ์ 2527, 111 หน้า
- ฉันทนา ภาคบงกช การสอนสังคมศึกษาหน่วย "วันสำคัญของชาติ" ขึ้นประถมศึกษา
 ปีที่ 3 ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ วิทยานิพนธ์ ก.ม. ศึกษานิเทศศาสตร์
 ปี 2518, 164 หน้า กิจสำเนา
- ✓ ชวาล แพทย์กุล เทคนิคการเขียนข้อสอบ โรงพิมพ์ทักษิณ 2520, 407 หน้า
- ชวีกี นาคทัต อิทธิพลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
 ศิลปกรรมและความมีวินัยแห่งตน ปรียาไพสนต์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
 วิโรฒ ประสานมิตร 2524, 189 หน้า กิจสำเนา
- ชัยวัฒน์ สมุทวิชัย กฎหมายการเมือง เกล็ดไทย 2517, 180 หน้า
- ฐิติพร จดณโลกสูง เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาการศึกษา วารุณการพิมพ์
 2518, 209 หน้า
- ✓ ธีรศักดิ์ ไชยวณิช การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
 จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 132 หน้า

ฐะปะนีย์ นาคทรพรพ "ประชาธิปไตยในทัศนะของนิสิต" วารสารครูศาสตร์

1:25-29 มกราคม 2517

อมรศักดิ์ สินสวัสดิ์ และรศ. พริศเฉียบ อุปสรรคของระบอบประชาธิปไตย โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2517, 136 หน้า

ทองเถียน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม จริยธรรมของเด็กไทย สถาบัน
วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 344
หน้า คัดสำเนา

ทิพย์จันทร์ นาคะกะ ประชาธิปไตย อมรการพิมพ์ 2517, 113 หน้า

ทิศนา แชนมณี "การฝึกกลุ่มสัมพันธ์และการรับรู้สำหรับครูจากสถาบันฝึกครูระดับ
ประถมศึกษา" วารสารครูศาสตร์ 8(ฉบับพิเศษ):26-29 กรกฎาคม-สิงหาคม
2521

ทิศนา แชนมณี กลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1 บุรณาการพิมพ์ 2522,
249 หน้า

ทองชัย ลักกณสุวรรณ การวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมภาพประชาธิปไตย ปริชญานิพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 103 หน้า คัดสำเนา

นันทนา เทพบริรักษ์ การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาวิทยาศาสตร์หน่วย "พลังงาน"

โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบธรรมชา ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ในรวมบทคัดย่วิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2518 หน้า 302-303 ภาควิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย 2518

นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ และวิรัชพร วิเชียรโชติ อารยประชาธิปไตย บริษัทประชาชน
จำกัด 2517, 126 หน้า

บุษเชิด ภัยโศกเนตรพงษ์ การวัดและประเมินผลการศึกษา ทฤษฎีและการประยุกต์
อักษรเจริญทัศน์ ม.ป.ป., 366 หน้า

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ทัศนคติ: การวัดและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัย ไทยวัฒนา
พานิช 2520, 143 หน้า

ประสงค์ เกียรติการวิจัย การศึกษาองค์ประกอบด้านตัวนักเรียนและครู ในฐานะตัว
พยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดแพร่ ปริญญาโท ภาศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร 2527, 261 หน้า จัดสำเนา

ประเสริฐ มาสุปรีดิ์ การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอนด้วยหนังสือ
การรู้ด้วยการดูปกติ ปริญญาโท ภาศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2522, 54 หน้า จัดสำเนา

ปัทมา ปุบเปีย การศึกษาศิลปะภาพพระราชพิธีไทยของอาจารย์วิชาสังคม ปริญญา
โท ภาศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 105 หน้า
จัดสำเนา

✓ ปัทมา เพศจักรพงษ์ การสนทนาเรื่องภาษากฎเกณฑ์กระบวนการกลุ่ม วิชา
โท ภาศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516, 182 หน้า จัดสำเนา

ปิ่นประภา บุตรไสว การศึกษาเปรียบเทียบวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนและวิธีสอนแบบ
ปกติที่ส่งผลให้เกิดทัศนคติต่อบุคคลภาพพระราชพิธีไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
สังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปริญญาโท ภาศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร 2523, 152 หน้า จัดสำเนา

เป็กกิ่ง ๓ นกร "การปฏิรูปการศึกษา" วิทยาสาร 8:7 มีนาคม 2518

✓ พจน์ สะเพียรชัย "ลักษณะการศึกษาในระบบสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลง" พิมพ์

วิทยา กรุงเทพฯการพิมพ์ 2516, 141 หน้า

พจน คุ้มจารีย์ กลุ่มสัมพันธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม 2522, 116 หน้า

พจนันต์ แสงเคอร การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการ
เรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โดยวิธีสอนแบบแก้ปัญหาเกี่ยวกับศูนย์การเรียน ปรียาณิพนธ์ กต.ม. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 250 หน้า คัดสำเนา

พรศักดิ์ พิมพ์วัฒนา การใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนรายวิชาการระดับชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ กต.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523, 140 หน้า

คัดสำเนา

พัชรวิ เลี่ยมทัตต์ การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาคณิตศาสตร์หน่วย "ร้อยละ" โดย
วิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบธรรมชาติ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 165 หน้า คัดสำเนา

พิจิตร พงษ์จินดากร การทดลองสอนความรับผิดชอบแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทาง
สติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ปรียาณิพนธ์ กต.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร 2525, 160 หน้า คัดสำเนา

ไพโรจน์ คารามาต การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อบุคคลิกภาพ
ประธาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาสังคมศึกษา โดยการสอน

แบบจิตติเกศกับการสอนตามหลักสูตรพุทธจักร 2521 ปรียาณิพนธ์ กต.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 120 หน้า คัดสำเนา

เพราศรรณ โกมลมาลย์ "ปัญหาในการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต"

สารพัฒนาหลักสูตร (24):38-40 กันยายน 2526

นบัส รัตนกลัก ณ อุเถก "วิธีสอนบางดวงของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต"

นิกรกฎ (19):24-27 ตุลาคม 2521

นงศา สงคินเนตร การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาเรขาคณิตโดยวิธีกระบวนการกลุ่ม
สัมพันธ์และวิธีสอนแบบธรรมชาติ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย 2521, 201 หน้า คัดสำเนา

มัทธมา คึงตระกูล การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาในสภาพแห่งตนของนักเรียนชั้น ม.ศ. 4

โรงเรียนหนองเรือวิทยา จังหวัดขอนแก่น วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 96 หน้า จัดสำเนา

เฟื่องทอง แชนมดี "เรื่องนารูบางประการเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์" ในกลุ่มสัมพันธ์

ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ หน้า 43 นุทธาศิลป์การพิมพ์ 2522

เยาวพา เกษะกุลป์ ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา

วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 297 หน้า จัดสำเนา

ฉัตรวารณ วรรณง การทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525,

114 หน้า จัดสำเนา

อ้วน สายยศ และจังกดา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา ทวีติการพิมพ์

2524, 286 หน้า

วิจิต จิระวิริยะกุล การทดลองสอนการประยุกต์แก้เด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาต่ำ

กันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2527, 147 หน้า จัดสำเนา

วิชัย กันศิริ "กคิพจน์คงวิถีชีวิตประชาธิปไตย" ในรัฐธรรมนูญสำหรับชาวบ้าน

โรงพิมพ์พิศมัย 2516, 215 หน้า

วิริยะ บุญะนิวาสน์ การเปรียบเทียบการสอนจริยธรรมโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

กับการสอนธรรมดา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์ 2523, 145 หน้า จัดสำเนา

วิไลวรรณ สันตะโกมล การเปรียบเทียบการสอนวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง "ฉันท

ทะเลทราย" โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ใน

ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2521, 53 หน้า จัดสำเนา

วิบูลย์ วิเชียรโชติ "บุคลิกภาพประชาธิปไตยกับสังคม" พัฒนาสังคม กรุงเทพฯ
การพิมพ์ 2516, 141 หน้า

วิบูลย์ วิเชียรโชติ จิตวิทยาการเรียนการสอนแบบสืบสวนสอบสวน อำนวยการพิมพ์
2521, 165 หน้า

วุฒิชัย จานงค์ การเรียนรู้ บำรุงสถาน 2521, 179 หน้า

หุยก์ จำปาเทศ "วิชากลุ่มสัมพันธ์" ในกลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ หน้า 48
บูรพาศิลป์การพิมพ์ 2522

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ คู่มือการใจหลักสูตร โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว 2523, 116 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2526, 515 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2521, 368 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2525, 368 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ การศึกษา
เพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา พ.ศ. 2525-2534 วัฒนาพานิช 2526, 138 หน้า

สนธิ์ สนประสา การศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 208 หน้า อัดสำเนา

สนทนา พลศรี บุคลิกภาพประชาธิปไตยของครูในพื้นที่แทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอม
มิวนิสต์ ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2525, 65 หน้า อัดสำเนา

สมบุรณ์ เสนียวงศ์ ณ อยุธยา การเปรียบเทียบผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนเรื่องการทำมาหากิน ด้วยการสอน
แบบใช้และไม่ใช้สถานการณ์จำลอง วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร 2525, 159 หน้า อัดสำเนา

สมศักดิ์ สินธุร เวชกุล "การวัดเจตคติในวิชาจิตศาสตร์" นิตรกร 13:11-15

ดร.ภาณุ 2522

✓ สิบปันท์ เกตุทัต "คำกล่าว เปิดการสัมมนาและการบรรยาย เรื่องสังคมศาสตร์ที่
เกี่ยวข้องกับการศึกษา" สังคมศาสตร์กับการศึกษา ม.ป.ท. 2522, 393 หน้า

สุรีย์ วีรการากร จิตวิทยาการศึกษา โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด

2525, 210 หน้า

สุภาภรณ์ พวงจันทร์เพชร การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาจิตกรรม หน่วย "คุณธรรม

เสริมสร้างลักษณะนิสัย" โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบรวมภา

ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519,

145 หน้า จักจำเนา

เสาวระ อุนากุล การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ รายงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ 2517, 193 หน้า

เสาวนีย์ ทองรวม ทัศนคติของนักเริ่มด้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาล

ส่วนกลางและการเมืองของไทย ปรินธิยาพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร

วิโรฒ ประสานมิตร 2520, 53 หน้า จักจำเนา

สำเนียง เพชรจคม การทดลองสอนเรื่องความผูกพันของแม่เด็กที่มีระดับพัฒนาการ

ทางสติปัญญาแตกต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ปรินธิยาพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 151 หน้า จักจำเนา

ลุนีต พิชัยรักษ์ การเปรียบเทียบผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 ค่ายบทรเย็นไม่คู่กับการสอนปกติ ปรินธิยาพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 393 หน้า จักจำเนา

ลาภม สุรสุภาภ "จิตวิทยาในการสร้างลูกหลานของไทย" จันทร์เกษม 163:2

พฤศจิกายน-ธันวาคม 2524

ลาภมา เมฆสุวรรณ การพัฒนาการเมืองไทย โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น 2514, 280 หน้า

กฤษณ์ บุญประเสริฐ "การศึกษาและการพัฒนาประเทศ" ใน พัฒนศึกษาศาสตร์ ประมวล
บทความถึงแผนการประยุกต์เพื่อพัฒนาประเทศ หน้า 43 มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ 2527, 177 หน้า

Cruze, Wender W. Education Psychology. The Renal Press
Company, New York, 1974. 572 p.

Fan, Chung - teh. Item Analysis Table. New Jersey, Education
Testing Service, Priceton 1952. 32 p.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and
Education 3 rd ed, New York, McGraw - Hill Book Company
1971. 492 p.

Kendler, Howard H. Basic Psychology. 3 rd ed. W. A.
Benjamin Inc., 1974. 798 p.

Lex, James Joseph. "Attitude change of Seminary Students
Associated with a course in Group Dynamics," in Dissertation
Abstracts International, 33:6093-A March, 1973

Michaelis, John U. Social Studies for Children in Democracy
New York, Prentice - Hall, Inc., 1953. 466 p.

Platner, Marguerite Joyce Brady. The Effects of Democratic
Classroom Procedures on the Behavior of 9-to-11 Year-old
Children, Dissertation Abstracts International, 38(8A)
4751-A June, 1978.

Sanstead, Wayne Godfrey. "A Study of the Political Attitude
of North Dakota High School Seniors," Dissertation Abstracts
International 36(2):814-A November, 1975.

Schmideman, Rose. Democratic Education on Practice. New York,
Harper & Brothers, Publishers, 1965. 534 p.

Wright David William. "A Comparative Study of Two Leadership
Style in Good - Bound Group Discussion, in Dissertation
Abstracts International 32:7121-A

การออกแบบ

ภาคผนวก ก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวัดความยากง่ายและการคำนวณจำนวนงานของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
การคำนวณจำนวนเป็นร้อยละของแบบสอบถาม

ค่าความยากง่าย (p) ค่าความจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะทางการ
การเรียนรู้จากคุณสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเรื่องกฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบ
ของพลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 ข้อ

ข้อที่	P _H	P _L	p	r	ข้อที่	P _H	P _L	p	r
1	.89	.63	.77	.35	21	.70	.26	.48	.44
2	.96	.56	.79	.57	22	.85	.41	.64	.47
3	.96	.56	.79	.57	23	.93	.26	.63	.69
4	.81	.59	.71	.26	24	.93	.56	.77	.49
5	.89	.70	.80	.28	25	.89	.26	.59	.64
6	.89	.56	.74	.41	26	.93	.26	.63	.69
7	.89	.48	.70	.48	27	.59	.22	.40	.39
8	.89	.63	.77	.35	28	.96	.41	.73	.66
9	.85	.67	.76	.24	29	.89	.67	.79	.31
10	.56	.11	.32	.51	30	.78	.48	.64	.32
11	.93	.63	.80	.43	31	.93	.56	.77	.49
12	.93	.52	.75	.52	32	.96	.56	.79	.57
13	.85	.52	.50	.38	33	.93	.59	.78	.47
14	.85	.56	.71	.34	34	.89	.63	.77	.35
15	.96	.52	.78	.59	35	.74	.30	.52	.44
16	.93	.52	.75	.52	36	.93	.37	.68	.62
17	.85	.63	.75	.28	37	.74	.56	.65	.20
18	.89	.56	.74	.41	38	.89	.67	.79	.31
19	.89	.37	.65	.56	39	.89	.67	.79	.31
20	.96	.41	.77	.76	40	.96	.56	.79	.57

ค่าความยาวแขนเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อบุคคลสภาพ
ประชาธิปไตย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 35 ข้อ

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
1	2.89	19	4.07
2	1.80	20	2.55
3	1.91	21	2.93
4	2.91	22	2.09
5	2.64	23	3.71
6	2.89	24	1.93
7	2.50	25	6.48
8	2.83	26	1.83
9	1.92	27	2.83
10	2.52	28	4.05
11	2.01	29	5.36
12	3.26	30	2.41
13	1.80	31	3.31
14	1.81	32	3.58
15	2.23	33	4.13
16	3.74	34	2.41
17	3.27	35	2.38
18	2.90		

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่อง กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๔๐ ข้อ เวลา ๖๐ นาที

คำชี้แจง แบบทดสอบมีทั้งหมด ๔๐ ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ คำตอบแต่ละข้อมีตัวเลือก ๔ ตัวเลือก คือ ก.ข.ค.และ ง. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ☐ ให้ตรงกับข้อ ก.ข.ค.หรือ ง.ในกระดาษคำตอบ

ตัวอย่าง ๑) หน้าที่โดยตรงของทหารคืออะไร

- ก. เคารพกฎหมาย ค. ปฏิบัติตามกฎหมาย
ข. เฝ้าเรียนหนังสือ ง. คอยสู้กับศัตรูที่มารุกรานประเทศ

กระดาษคำตอบของแบบทดสอบ

ชื่อ..... นามสกุล.....

ชั้น..... โรงเรียน.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				X

๑. ตัวอย่างต่อไปนี้ข้อใด ไม่ใช่ ความสามัคคี ๒. ข้อใดเป็นการกระทำที่เกิดจากความสามัคคี

- ก. ชวนนางเอกเที่ยวข้าว ก. นักกีฬาสองทีมร่วมกันแข่งขันฟุตบอล
ข. ลูกเสือและเนตรนารีร่วมมือกันบำเพ็ญ ข. นักเรียนทุกคนเข้าแถวรอซื้ออาหารมารับ
ประโยชน์ ประทาน
ค. นักเรียนช่วยกันรักษาความสะอาดชั้นเรียน ค. นักเรียนช่วยกันเก็บเศษกระดาษและขยะใน
บริเวณโรงเรียน
ง. ชวนนางเอกไปร้องเรียนเกี่ยวกับการ ง. นักเรียนทั้งชั้นพร้อมใจกันหยุดเรียน
ปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำหมู่บ้าน

๓. นักเรียนต้องปฏิบัติหน้าที่ข้างต้นอย่างไร

ก. ตั้งใจเรียนหนังสือ

ข. ช่วยพ่อแม่ทำงาน

ค. ช่วยเหลือเพื่อนๆ

ง. หารายไปให้แม่ช่วยเหลือครอบครัว

๔. เมื่อมีคนตายต้องแจ้งภายในกี่วัน

ก. ๑ วัน

ข. ๗ วัน

ค. ๒๔ วัน

ง. ๓๐ วัน

๕. การกระทำข้อใดที่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ก. วิจารณ์ความคิดเห็นของผู้อื่น

ข. โต้แย้งความคิดเห็นของผู้อื่น

ค. ร่วมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ง. เปิดเผยเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น

๖. "พลเมืองอยู่ภายใต้กฎหมายของบ้านเมือง"

หมายความว่าอย่างไร

ก. ทุกคนต้องรู้กฎหมาย

ข. ทุกคนต้องออกกฎหมาย

ค. ทุกคนต้องใช้กฎหมาย

ง. ทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

๗. "เรามีสิทธิในทรัพย์สินของเรา" มีความหมาย

ตรงกับข้อใด

ก. เมื่อเราทำเงินหย่อนหายต้องไปแจ้งความ

ข. เมื่อเราถูกขโมยเงินต้องไปแจ้งความ

ค. เมื่อเรามีเงินเท่าไรต้องไปแจ้งความ

ง. เมื่อเราไม่มีเงินเลยต้องไปแจ้งความ

๘. ถ้านักเรียนมีความจำเป็นต้องย้ายติดตามผู้ปกครอง

ไปอยู่ที่อื่น นักเรียนต้องปฏิบัติอย่างไร

ก. แจ้งย้ายออกจากที่เดิม

ข. แจ้งย้ายเข้าไปอยู่ที่ใหม่

ค. ไม่ต้องแจ้งย้ายออกหรือย้ายเข้า

ง. แจ้งย้ายออกจากที่เดิมและแจ้งย้ายเข้าที่ไปอยู่ใหม่

๙. ข้อใดมีความสัมพันธ์กันมากกว่าข้ออื่น

ก. สิทธิกับการเข้ารับการเกณฑ์ทหาร

ข. กฎหมายกับการนับถือศาสนา

ค. หน้าที่กับการปฏิบัติตามกฎหมาย

ง. ความรับผิดชอบกับการใช้จ่ายทรัพย์สิน

๑๐. กรณีใดที่คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

ก. ทุกคนไม่เกี่ยวข้องกัน

ข. ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน

ค. ทุกคนปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม

ง. ต่างคนต่างทำงานไม่เบียดเบียนกัน

๑๑. นักเรียนที่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเป็นคนดี แต่
ถ้าจะให้ดียิ่งขึ้น เขาต้องประพฤติอย่างไร
ก. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย
ข. มีความประหยัด
ค. ช่วยงานของโรงเรียน
ง. ปฏิบัติตามข้อบังคับของโรงเรียน
๑๒. เมื่อนายเขียวได้รับความเดือดร้อนจากโจร
ผู้ร้าย เขาควรแจ้งเรื่องต่อใคร
ก. ครูใหญ่
ข. กำนัน
ค. นายอำเภอ
ง. สมภาร
๑๓. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของตำรวจ
ก. ดูแลความสงบเรียบร้อยในท้องถิ่น
ข.ปราบปรามโจรผู้ร้าย
ค. ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่น
ง. รับแจ้งความคดีต่างๆ
๑๔. การที่ผู้ใหญ่วางข้อความร่วมมือจากประชาชน
ทำถนนเข้าหมู่บ้านเป็นการเหมาะสมหรือไม่
ก. เหมาะสมเพราะทำให้เกิดความสามัคคี
ข. เหมาะสมเพราะเป็นการพัฒนาหมู่บ้าน
ค. ไม่เหมาะสมเพราะเป็นงานของทางราชการ
ง. ไม่เหมาะสมเพราะทำให้ชาวบ้านเสียเวลา
๑๕. เพราะเหตุใดนักเรียนจึงไม่ต้องเสียภาษี
ก. เพราะไม่มีเงินเสีย
ข. เพราะไม่มีรายได้
ค. เพราะไม่ได้ค้าขาย
ง. เพราะไม่มีความรับผิดชอบ
๑๖. บุคคลในข้อใดต่อไปนี้มีเงินได้ที่ต้องเสียภาษี
ก. นายขึ้นเป็นเจ้าของโรงสี
ข. ถ้านวยเป็นคนพิการไม่มีอาชีพ
ค. พระมหาบุญเป็นเจ้าอาวาสวัด
ง. ป้าแหมเป็นแม่ค้าส้มตำ
๑๗. การกระทำใดเป็นการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมือง
ก. เสียภาษีอากรตามกฎหมาย
ข. การไม่ทำผิดกฎหมาย
ค. การไม่ไปรับการเกณฑ์ทหาร
ง. การเข้ารับการศึกษาตามกฎหมาย
๑๘. ข้อใดเป็นผลของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
ก. เกิดความปลอดภัยขึ้นในสังคม
ข. เกิดความสับสนวุ่นวายขึ้นในสังคม
ค. เกิดความมีระเบียบแบบแผนขึ้นในสังคม
ง. เกิดความร่วมมือร่วมใจขึ้นในสังคม

๑๙. ถ้าสังคมเกิดความคับขันจนวุ่นวายขาดความ

มั่นคง พลเมืองจะแก้ปัญหาอย่างไร

ก. เปลี่ยนแปลงกฎหมาย

ข. ไปอยู่ต่างประเทศ

ค. ปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง

ง. ทุกคนปฏิบัติตามหน้าที่พลเมือง

๒๐. การที่เรามีกฎหมายใช้ในการปกครองแต่ยัง

เกิดความไม่สงบขึ้นในสังคม เป็นเพราะอะไร

ก. ประชาชนไม่รู้จักกฎหมาย

ข. ประชาชนไม่ยอมรับกฎหมาย

ค. ประชาชนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

ง. ประชาชนอยู่นอกกฎหมาย

๒๑. ข้อใดเป็นการปฏิบัติตนตามขอบเขตหน้าที่

และความรับผิดชอบของพลเมืองที่มีผลดีต่อ

การพัฒนาบ้านเมืองมากที่สุด

ก. เสียภาษีตามกำหนดอย่างถูกต้อง

ข. ขับรถโดยไม่ติดกฎจราจร

ค. รักษาสาธารณสมบัติ

ง. อาสาพัฒนาชุมชนที่ตนอาศัยอยู่

๒๒. ชาวจากหนังสือพิมพ์เมื่ออ่านแล้วมีข้อพิจารณา

อย่างไร

ก. เชื่อทันที ค. อ่านแล้วคิดก่อน

ข. ไม่เชื่อเลย ง. อ่านแล้วเชื่อบางส่วน

๒๓. พอลูกบอกว่า"ลดค่าเงินบาทของก็ต้องแพงสิ"

หมายความว่าอย่างไร

ก. การที่ของราคาแพงเพราะมีเงินจำนวนน้อย

ข. การที่ของราคาแพงเพราะค่าของเงินลดลง

ค. การที่ของราคาแพงเพราะพ่อค้าเอากำไรมากขึ้น

ง. การที่ของราคาแพงเพราะต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้น

๒๔. การพิสูจน์ว่าข่าวและเหตุการณ์ต่างๆจะเป็นจริง

หรือไม่ ควรทำอย่างไร

ก. เปิดวิทยุฟังแล้วจึงเชื่อ

ข. พอลูกบอกว่าเป็นจริงก็จริงตามคำ

ค. ถามคนข้างเคียงว่าเขาว่าจริงก็จริง

ง. ฟังข่าวจากหลายแหล่งแล้วจึงสรุปว่าจริง

๒๕. เมื่อหนังสือพิมพ์พาดหัวข่าวว่า"ปฏิวัติครั้งใหญ่"

นักเรียนควรทำอย่างไร

ก. อ่านหนังสือพิมพ์หลายๆฉบับ

ข. นำเรื่องที่อ่านนี้ไปบอกคนอื่น ๆ

ค. ฟังวิทยุ, อ่านหนังสือพิมพ์, และถามผู้รู้

ง. อ่านข้อความจนจบแล้วรีบเก็บสิ่งของหนีที่

๒๖. ข่าวและเหตุการณ์ใดกระทบกระเทือนความมั่นคง

ของชาติมากที่สุด

ก. การสไตรค์ของพนักงานโทรศัพท์

ข. สวมวิญญาณไปเล่นร้านทอง

ค. เขมรอพยพจากลาวเข้าเขตแดนไทย

ง. ไฟไหม้โรงงานผลิตผ้าไหม

๒๗. "เขมรบุกเข้ามามีในประเทศไทยตลอดทุกประเทศ ด้วยเหตุนี้"ถ้าชาวไทไม่จริงจะเป็นอย่างไร

ก. กระทั่งกระเหินขลุ่ยของประชาชน

ข. ทำให้ทหารไทยเสียเกียรติ

ค. เศรษฐกิจปั่นป่วน

ง. เกิดความไม่สงบในประเทศ

๒๘. ผู้มีหน้าที่โดยตรงในการต่อสู้กับศัตรูที่มา

รุกรานประเทศคือใคร

ก. ทหาร

ข. ตำรวจ

ค. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ง. ประชาชน

๒๙. นักเรียนจะทำอย่างไรจึงได้ชื่อว่าป้องกันชาติ

ก. การไม่เป็นทหาร

ข. การไม่เป็นพลเมืองดี

ค. การไม่เสพสิ่งเสพติด

ง. การไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน

๓๐. พบว่า "มีการเล่นการพนันที่บ้านแห่งหนึ่ง"

นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. ปกปิดเป็นความลับ

ข. ไปดูการแข่งการพนัน

ค. ว่ากล่าวตักเตือนไม่ให้เล่นอีก

ง. แจ้งให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองทราบ

๓๑. การกระทำข้อใดนับว่าเป็นการป้องกันชาติ

ก. การโฆษณาชวนเชื่อ

ข. การปลุกระดมมวลชน

ค. การชุมนุมเพื่อการประท้วง

ง. การชุมนุมเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน

๓๒. การสร้างอนุสาวรีย์วีรชนเขาค้อขึ้น เพื่อประโยชน์

อะไร เป็นสำคัญ

ก. เป็นสถานที่ท่องเที่ยว

ข. เป็นที่เคารพสักการะของคนทั่วไป

ค. เป็นการระลึกถึงทหารที่เสียชีวิตในการต่อสู้

เพื่อป้องกันชาติ

ง. เป็นเกียรติแก่คนไทยทุกคน

๓๓. เราคนไทยนอกจากพูดภาษาไทยแล้ว ถ้าให้ดียิ่งขึ้น

ควรทำอะไรอีก

ก. คบแต่คนไทยเท่านั้น

ข. นิยมใช้สินค้าไทย

ค. นิยมรับประทานอาหารไทย

ง. นิยมแต่คนไทย

๓๔. การกระทำข้อใดถือว่าการไม่รักษาวินัยธรรม

ก. การไม่เสียภาษี

ข. การไม่ไปขึ้นทะเบียนทหาร

ค. การไม่เข้าเรียนในโรงเรียน

ง. การทำลายโบราณสถาน โบราณวัตถุ

๓๕. ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้าชั้นพบว่าห้องเรียนไม่ ๓๘. นักเรียนสามารถช่วยชาติได้โดยวิธีใด

สะอาด นักเรียนควรทำอย่างไร

ก. ตั้งใจเรียน

ก. ต้องรู้ว่าเวรไม่ทำความสะอาด

ข. ไม่ทำบุญที่วัด

ข. ไม่สนใจเพราะเป็นหน้าที่ของเวร

ค. ช่วยงานพ่อแม่

ค. ปลดทิ้งไว้เพราะตนเองไม่เกี่ยวข้อง

ง. บริจาคเงินช่วยคนจน

ง. ขอร้องให้เพื่อนๆ ช่วยกันทำความสะอาด

๓๙. พระราชากรณียกิจของพระมหากษัตริย์คือข้อใด

๓๖. คนไทยรับเอาวัฒนธรรมของต่างประเทศใน

ก. เสี่ยงภาษี

ด้านใดมากที่สุด

ข. เขียนเขียนประชาชน

ก. ภาษา

ค. นับถือศาสนา

ข. การแต่งกาย

ง. ติดต่อกับต่างประเทศ

ค. การแสดงความเคารพ

๔๐. "ตัวตายดีกว่าชาติตาย" เพียงเลือกหยาดสุดท้าย

ง. การรับประทานอาหาร

ขอให้ไทยคงอยู่" ข้อความนี้แสดงถึงความจงรัก

๓๗. ข้อความใดถูกต้องมากที่สุด

ภักดีต่ออะไร

ก. แต่งตัวตามสบายเพราะเป็นสิทธิของเรา

ก. ชาติ

ข. เด็กสมัยนี้ไม่จำเป็นต้องเคารพผู้ใหญ่

ข. ศาสนา

ค. โรงเรียนเป็นของเราทุกคน ควรช่วย

ค. พระมหากษัตริย์

กันรักษา

ง. รัฐธรรมนูญ

ง. ถูกทุกข้อ

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามวิถีชีวิตและสุขภาพประชาชนไทย

แบบสอบถามวัดทัศนคติท่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการสำรวจความคิดเห็น ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของบุคลิกภาพประชาธิปไตย แบบสอบถามฉบับนี้ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีความคิดเห็นไม่เหมือนกัน เพื่อให้แน่ใจว่าผู้อื่นจะไม่รู้คำตอบของนักเรียน ดังนั้นจึงไม่ต้องลงชื่อและนามสกุลลงในแบบสอบถามนี้

๒. วิธีตอบแบบสอบถาม ในข้อหนึ่งๆจะมีช่องว่างให้เลือกตอบ ๕ ช่อง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อและพิจารณาอย่างถี่ถ้วน เมื่อตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาดแล้วให้ทำเครื่องหมาย

(✓) ลงในช่องนั้นๆตามความคิดเห็นของนักเรียน

ขอให้นักเรียนตอบอย่างจริงจังทุกข้อ คำตอบของนักเรียนจะมีประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป.

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๑. เมื่อได้รับมอบหมายงานชิ้นใดแล้ว เราต้อง ใช้ความพยายามและความสามารถอย่าง เต็มที่เพื่อให้งานนั้นสำเร็จเรียบร้อยโดยเร็ว.....					
๒. การรู้จักรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของคนอื่น ทำให้ได้แนวทางปรับปรุงการทำงานในได้ ผลดีขึ้น.....					
๓. ทุกคนมีสิทธิในการกระทำการต่างๆได้ ไม่จำ เป็นต้องคำนึงหรือเคารพในสิทธิของผู้อื่น.....					
๔. ในการทำงานร่วมกับเขาทุกคนมีความสามัคคี กัน ร่วมแรงร่วมใจกัน จะทำให้งานนั้น สำเร็จได้.....					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๕. คำวิพากษ์วิจารณ์ของคนอื่นเป็นสิ่งที่ทำให้เรา หมดกำลังใจและไม่อยากทำงานนั้นต่อไป.					
๖. คนที่มีความรับผิดชอบจะสามารถทำงานได้ เสร็จได้อย่างรวดเร็ว.					
๗. การช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ ที่จะได้รับเป็นสิ่งที่ดีที่ควรกระทำอย่างยิ่ง					
๘. การทำงานกับคนหลายคนที่ทำงานช้า และเสียเวลาในการทำงาน.					
๙. คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองมีความกล้า แสดงออกและสามารถตัดสินใจในการทำงาน ได้ จะประสบความสำเร็จในการทำงาน.					
๑๐. คนที่มีความคิดแตกต่างจากคนอื่น ๆ และไม่ เหมือนกับคนทั่วไป เป็นคนผิดปกติ.					
๑๑. การเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยนั้น พลเมืองต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่.					
๑๒. ความรับผิดชอบไม่มีผลทำให้การทำงานของ เราเสร็จได้รวดเร็วหรือช้า.					
๑๓. การแก้ปัญหาที่เกินขอบข่ายและ ความคิดเห็นจากสมาชิกหลายคน.					
๑๔. การคำนึงถึงผู้อื่นทำให้ตนเองต้องเสียผลประโยชน์ไป.					
๑๕. ความคิดเห็นของผู้ใดก็เป็นสิ่งที่ต้องถือถือ ไม่ควรโต้แย้งใดๆทั้งสิ้น.					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๑๒. เป็นการยุ่งยากที่ต้องนำความคิดและหลักการ ใหม่ ๆ มาใช้ในการทำงาน.					
๑๓. การทำงานที่ประสบกับปัญหายุ่งยากเป็นการ ทำงานที่น่าเบื่อหน่ายและไม่ควรทำงานนั้น ต่อไป.					
๑๔. การทำงานในหมู่คนมากต้องรู้จักหักห้ามใน ความคิดพลาดของผู้อื่น.					
๑๕. เพื่อผลประโยชน์ของตนไม่ต้องไปสนใจกับ ปัญหาของผู้อื่น.					
๒๐. การเข้าร่วมกิจกรรมกับหมู่คณะทำให้เกิด การเสียผลประโยชน์ส่วนตัว.					
๒๑. การทำงานร่วมกับสมาชิกหลายคน ควรให้มี โอกาสพูดหรือแสดงความคิดเห็นของตนออก มาอย่างอิสระ ไม่จำเป็นต้องคอยตามผู้อื่น.					
๒๒. การทำงานกับคนหลายคนทำให้เกิดการเอา ารัดเอาเปรียบถึงกันและกัน.					
๒๓. ระเบียบข้อบังคับที่นำมาใช้ในสังคมควรมา จากความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่.					
๒๔. คนเราต้องทำงานที่ตนได้รับมอบหมายให้ เรียบร้อยแม้ว่าจะพบกับความยากลำบาก.					
๒๕. การทำงานที่ต้องอาศัยความคิดเห็นจากคน หมู่มากทำให้เสียเวลาโดยใช่เหตุ.					
๒๖. กิจกรรมที่เคยทำมาแล้วควรจะเปลี่ยนทำให้ ไม่สะดวกและเกิดการผิดพลาดได้.					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๒๙. การไ้รวมทำงานกับคนหลายคนดีกว่าการทำงานตามลำพังคนเดียว.					
๓๐. เมื่อได้ทราบว่าสิ่งที่ได้ทำไปเกิดการผิดพลาดเราต้องกล้าที่จะยอมรับผิดจากผลการกระทำนั้น เพื่อไม่ให้ผู้อื่นเดือดร้อน.					
๓๑. เราไม่มีส่วนใดส่วนเสียในการเลือกตั้งประธานนักเรียน จึงไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง					
๓๒. การแก้ปัญหาต้องหาวิธีการหลายๆวิธีจะดีกว่าการหาวิธีการที่เคยมีคนอื่นใช้มาแล้ว.					
๓๓. การเคารพและปฏิบัติตามข้อตกลงของที่ประชุมเป็นสิ่งที่ควรกระทำ.					
๓๔. การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียนทำให้เกิดความลำบากและไม่สะดวกสบาย					
๓๕. เมื่อทำอะไรผิดต้องยอมรับผิดขอโทษคนที่เกิดจากการกระทำของตน.					
๓๖. คนที่มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับผู้อื่นเป็นคนไม่น่าคบ.					
๓๗. การนำเอาความคิดและหลักการใหม่ๆมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสิ่งที่ยอมรับยากเพราะกลัวว่าจะเกิดความผิดพลาดและไม่สะดวก.					

ภาคผนวก ง

แผนการสานวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
เรื่อง กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ทั้ง 2 แบบ ใกล้เคียง

- แผนการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
- แผนการสอนแบบปกติ

แผนการสอนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

แผนการสอนที่ 1

เรื่อง การรักษาความสามัคคีของคนในประเทศ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 60 นาที

ความมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนทำกิจกรรมแล้ว นักเรียนสามารถ

ก. ด้านมนุษยสัมพันธ์

1. เข้าใจความรู้สึกและระงับอารมณ์ของตนได้
2. เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น
3. ให้โอกาสผู้อื่นแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4. สามารถทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ
5. เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

ข. ด้านเนื้อหา

1. บอกความหมายของคำว่า "ความสามัคคี" ได้ถูกต้อง
2. ยกตัวอย่างเรื่องความสามัคคีของคนในประเทศได้
3. สรุปและบอกประโยชน์ของความสามัคคีได้
4. สรุปและบอกโทษของการขาดความสามัคคีได้
5. เปรียบเทียบผลที่ได้รับจากความสามัคคีและการขาดความสามัคคีของคนในประเทศได้

ค. ด้านประยุกต์ใช้

1. นักเรียนสรุปเรื่องความสามัคคีที่ได้เรียนไปแล้วนำไปใช้ในห้องเรียนและในชีวิตประจำวันได้

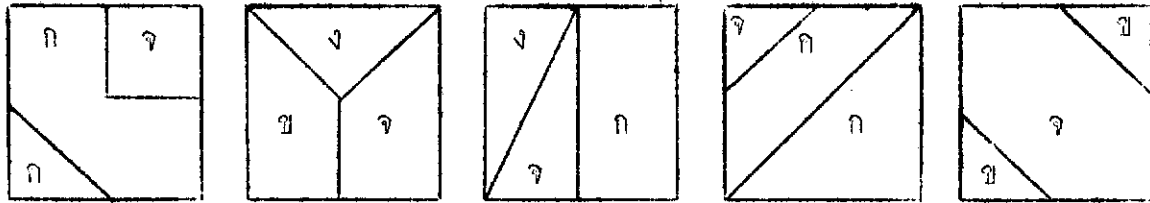
แนวคิด ความสามัคคีของคนในประเทศเป็นพลังอันจะนำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรือง และความมั่นคงของประเทศได้

เนื้อเรื่อง การรักษาความสามัคคีของคนในประเทศหมายถึง ความพร้อมเพรียงร่วมมือ ร่วมใจกันหรือความรักใคร่กลมเกลียวกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสามัคคีมี

คุณค่าก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองและเกิดความมั่นคง ฉะนั้นประชาชนชาวไทย
จึงควรรักใคร่สามัคคีกัน เพื่อไม่ให้ประเทศชาติประสบหายนะฉิบหาย

สื่อการเรียนรู้

1. แผ่นกระดาษสี่เหลี่ยม ขนาด 6" x 6" แบ่งเป็นแบบดังข้างล่างนี้

ด้านหน้าเป็นรูปภาพ ด้านหลังพิมพ์ข้อความปรากฏดังนี้

รูปที่ 1 ภาพคนช่วยกันทำงาน ข้อความ "ความสามัคคี มีความหมาย ว่าอย่างไร"

รูปที่ 2 ภาพตัวอย่างของความสามัคคี ข้อความ "สามัคคี มีมากมาย หลายตัวอย่าง
บอกฉันบ้าง เพียงหนึ่ง อย่างพียงช้า"

รูปที่ 3 ภาพคนร่วมมือกันทำงาน ข้อความ "ความสามัคคี กับฉัน สำคัญไฉน"

รูปที่ 4 ภาพคนแตกความสามัคคี ข้อความ "คนในชาติ ชาติความสามัคคี มีผลอย่างไร"

รูปที่ 5 ภาพคนร่วมมือกันทำงานและไม่ร่วมมือกันทำงาน ข้อความ "ความสามัคคี
มีประโยชน์ แต่เกิดโทษ หากชาติ ชาติสามัคคี" ให้เปรียบเทียบผลที่ได้รับ
จากความสามัคคีและชาติความสามัคคี

2. ของสำหรับใช้ชิ้นส่วน

ของที่ 1 ประกอบด้วยชิ้นส่วนอักษร ก

ของที่ 2 ประกอบด้วยชิ้นส่วนอักษร ข

ของที่ 3 ประกอบด้วยชิ้นส่วนอักษร ค

ของที่ 4 ประกอบด้วยชิ้นส่วนอักษร ง

ของที่ 5 ประกอบด้วยชิ้นส่วนอักษร จ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ "ให้นักเรียนทำกิจกรรม "รวมใจ" เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่าง
สมาชิก (กิจกรรม "รวมใจ" อยู่ในภาคผนวก)

2. ขั้นตอน

- 2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มกลุ่มละ 6 คน เพื่อทำกิจกรรม
 - 2.2 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทน 1 คน ออกมาทำหน้าที่ผู้สังเกตการณ์ รับใบสังเกตการณ์ และเขียนรายงานลงในใบสังเกตการณ์
 - 2.3 ครูแจกซองสำหรับทำกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนทุกกลุ่ม ซึ่งในซองประกอบด้วย ชิ้นส่วนที่จะต่อเป็นรูปสี่เหลี่ยม
 - 2.4 ครูอ่านคำอธิบายในการทำกิจกรรมให้นักเรียนเข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติ
คำอธิบาย
 1. นักเรียนจะได้รับซองคนละ 1 ซอง ภายในซองจะมีชิ้นส่วนซึ่งต่อเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสได้
 2. ให้นักเรียนต่อเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส
 3. มีกติกาอยู่ว่าขณะเล่น ห้ามพูด ห้ามส่งสัญญาณใดๆ ห้ามแย่ง
 4. จะต้องวางงานของกลุ่มเสร็จก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนทำงานเสร็จคือมีรูปสี่เหลี่ยมอยู่ตรงหน้าของแต่ละคน
 5. ให้นักเรียนทำให้เสร็จภายในเวลา 5 นาที
 6. ใครสงสัยถามครูก่อนลงมือปฏิบัติ
 - 2.5 สมาชิกทุกคนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของข้อความที่ปรากฏในรูปสี่เหลี่ยมและเตรียมตัวที่จะเล่าให้เพื่อนๆกลุ่มอื่นฟัง
 - 2.6 รายงานให้เพื่อนๆกลุ่มอื่นฟัง
 - 2.7 ทำแบบฝึกหัด (ใช้คำถามในชั้นวิเคราะห์ก่อนนี้คำถามให้นักเรียนทำเป็นการบ้าน)
3. ชั้นวิเคราะห์ ผู้สังเกตการณ์รายงานข้อสังเกตแล้วครูทำการวิเคราะห์โดยใช้คำถามดังนี้
- 3.1 คำถามแบบสัมพัทธ์
 - 3.1.1 นักเรียนชอบกิจกรรมนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด
 - 3.1.2 มีผู้ให้ชิ้นส่วนแก่เราหรือไม่
 - 3.1.3 คนที่ให้ชิ้นส่วนแก่เราเป็นคนอย่างไร

- 3.1.4 นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อเพื่อนให้อื่นส่วนแก่เรา
- 3.1.5 เมื่อเขาให้อะไรที่เราไม่ต้องการ นักเรียนรู้สึกอย่างไร
- 3.1.6 เมื่อเราช่วยให้ผู้อื่นได้รับความสำเร็จ เราารู้สึกอย่างไร
- 3.1.7 ใครช่วยเหลือกลุ่มมากที่สุด
- 3.1.8 ในขณะที่กิจกรรมมีการขัดแย้งกันหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 3.1.9 การขัดแย้งกันภายในกลุ่มหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 3.1.10 นักเรียนคิดว่ากลุ่มที่เสร็จเร็ว เป็นเพราะอะไร
- 3.1.11 นักเรียนคิดว่ากลุ่มที่เสร็จช้า เป็นเพราะอะไร
- 3.1.12 ความสำเร็จของกลุ่มอยู่ที่อะไร

3.2 คำนึงเนื้อหา

- 3.2.1 ความสามัคคีหมายความว่าอย่างไร
- 3.2.2 ให้นักเรียนยกตัวอย่างเหตุการณ์หรือการกระทำที่นับว่าเป็นการรักษาความสามัคคีของคนในประเทศ
- 3.2.3 ความสามัคคีมีประโยชน์อย่างไร
- 3.2.4 การแตกความสามัคคีมีโทษอย่างไร
- 3.2.5 ถ้ามีความขัดแย้งให้แตกความสามัคคีควรแก้ไขอย่างไร

3.3 คำนึงบุคคล

- 3.3.1 ถ้านักเรียนในห้องไม่สามัคคีกันควรแก้ไขอย่างไร
- 3.3.2 จากการร่วมกิจกรรมที่เรียนในวันนี้ นักเรียนได้ข้อคิดอะไรที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสามัคคี

4. ประเมินผล

4.1 คำนวณแบบสัมพันธ์

- 4.1.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการทำกิจกรรม
- 4.1.2 การร่วมกันอภิปราย

4.1.3 การวิเคราะห์

4.2 คำนึงเนื้อหา

4.2.1 การอภิปรายเกี่ยวกับความสามัคคี

4.2.2 จากการตอบคำถาม

4.2.3 ตรวจสอบแบบฝึกหัด

4.3 ด้านประยุกต์ใช้

4.3.1 อภิปรายร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

(ภาคผนวก)

"กิจกรรมรวมใจ"

- จุดมุ่งหมาย 1. เพื่อสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยและความเป็นกันเองระหว่างสมาชิก
2. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการเริ่มต้นที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน

จำนวนผู้เล่น 30 คน

เวลา 15 นาที

อุปกรณ์ กระดาษตัดเป็นรูปหัวใจผ่าซีกเป็นสองส่วน จำนวนเท่ากับสมาชิก เขียนชื่อสิ่ง
ที่คู่กันในสองส่วนนั้น เช่น โต๊ะ - เก้าอี้ ฯลฯ

- วิธีการ 1. ผู้ดำเนินการแจกกระดาษหัวใจที่ผ่าซีกออกเป็นสองส่วน โดยแจกให้คนละ 1 ส่วน
จากนั้นให้ตามหาชิ้นส่วนของหัวใจที่มีชื่อคู่กันกับชิ้นส่วนที่ตนได้รับ
2. เมื่อพบคู่ของตนแล้วให้คุยกับคู่ของตน สัมภาษณ์ในเรื่องที่เราอยากรู้
3. ให้สมาชิกกลับเข้านั่งเป็นวงกลม ให้แต่ละคู่รายงานถึงสิ่งที่ได้รับทราบ
จากเพื่อน

ใบสังเกตการณ์

๑. ให้นักเรียนบันทึกรอยคะแนน (+++ //) ลงหน้าข้อความซึ่งสังเกตพบ ครั้งละ ๑ รอย

๑.๑ ในขณะที่ทำกิจกรรมพบว่าผู้เรียนมักแสดงอาการ

..... แย่งกัน ร่วมมือกัน

..... ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ยืมยืม

..... ไม่ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โกรธเคืองกัน

๒. ตอนแรกผู้เรียนแสดงอาการร่วมมือกันหรือแข่งขันกัน

ทราบได้อย่างไร

๓. ตอนหลังเขาร่วมมือกันหรือแข่งขันกัน

สังเกตได้อย่างไร

๔. กลุ่มเสร็จเร็วหรือช้า เพราะเหตุใด

๕. ใครช่วยในงานของกลุ่มเสร็จ

เขาทำอย่างไร

๖. มีข้อคิดหรือข้อเสนอแนะอะไรบ้าง

แผนการสอนที่ 2

เรื่อง สิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 60 นาที

ความมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนทำกิจกรรมแล้วนักเรียนสามารถ

ก. กำนนระบุสมบัติ

1. ยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น
2. รับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่
3. ไม่ก้าวร้าวหน้าที่ของผู้อื่น
4. ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น
5. ใช้สิทธิของตนเองอย่างเต็มที่
6. ตัดใจใจใจใจของตนเอง
7. ให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นบางครั้ง

ข. กำนนเนื้อหา

1. สรุปและบอกความหมายของคำว่าสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบได้
2. ยกตัวอย่างสิ่งที่ เป็นสิทธิของตนเองได้อย่างน้อย 1 ตัวอย่าง
3. ยกตัวอย่างสิ่งที่ เป็นหน้าที่ของตนเองได้อย่างน้อย 1 ตัวอย่าง
4. จำแนกสิ่งที่ เรียกว่าสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบออกจากกันได้อย่างถูกต้อง
5. ยกตัวอย่างการกระทำที่เป็นความรับผิดชอบได้อย่างน้อย 5 ตัวอย่าง

ค. กำนนประยุกต์ใช้

1. ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองในฐานะของนักเรียนที่ดีและสมาชิกที่ดีในครอบครัวและสังคมได้

แนวปฏิบัติ พลเมืองรู้จักการปฏิบัติตนตามสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบ ย่อมทำได้เกิด
ความมั่นคง สงบสุขและความเจริญก้าวหน้าแก่ประเทศชาติ

เนื้อเรื่อง สิทธิของพลเมืองหมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองคุ้มครองให้บุคคลแต่ละ
คน โดยบุคคลนั้นจะต้องเคารพ จะไม่กระทำความผิดต่อสิทธิของผู้อื่นได้

สิทธิของพลเมืองขั้นพื้นฐาน ได้แก่

- สิทธิเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย
- สิทธิในทรัพย์สิน
- สิทธิในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นโดยอิสระ
- สิทธิในการนับถือศาสนาและปฏิบัติตามพิธีกรรมของศาสนา

หน้าที่ของพลเมืองหมายถึง สิ่งที่พลเมืองจะต้องประพฤติปฏิบัติ อันได้แก่

- หน้าที่การปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมือง
- หน้าที่ป้องกันประเทศให้พ้นภัย
- หน้าที่รับราชการทหารตามกฎหมาย
- หน้าที่ในการรับการศึกษาตามกฎหมายกำหนด
- หน้าที่เสียภาษีอากร
- หน้าที่ในการออกเสียงเลือกตั้ง
- หน้าที่ในการรักษาดูประโยชน์ของส่วนรวม

ความรับผิดชอบหมายถึง การปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ
เพื่อการเรียน

1. ภาพถ่ายเส้นขนาด 8' X 12" จำนวน 5 ภาพ มีรูปบ้าน สนามหญ้า สวน
ดอกไม้ ในภาพแสดงเวลาเช้า มีดวงอาทิตย์กำลังขึ้น ส่องแสงสว่างจ้า มีฝูงนกกำลัง
บินไปหาอาหาร.

2. ดินสอสีทุกสี คนละ 2 แท่ง ครบตามจำนวนคน
3. ของบรรจุบทบาทที่จะแจกให้แก่สมาชิกแต่ละกลุ่ม
4. ใบสังเกตการณ์

กิจกรรมการเรียน

1. ชี้นำ

- 1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน
- 1.2 ขออาสาสมัครกลุ่มละ 1 คน เป็นผู้สังเกตการณ์มารับใบสังเกตการณ์

(อยู่ในภาคผนวก) และทั้งคำชี้แจงในการทำหน้าที่ผู้สังเกตการณ์

1.3 กรุณาคบคูปกรณในการทำกิจกรรมให้กับผู้สังเกตการณ์ที่เตรียมไว้ เมื่อได้รับคำสั่งจึงนำไปให้สมาชิกกลุ่มของตน

2. ขั้นตอน ให้นักเรียนทุกคนทำกิจกรรม ดังนี้

2.1 กิจกรรมนี้เรียกว่ากรวยคว่ำแสนสุข นักเรียนทุกคนจะได้แบ่งบทบาทสมมุติ ที่ตนได้รับจากเรื่องกรวยคว่ำแสนสุขที่ครูแจกให้

2.2 ครูเล่าเรื่องกรวยคว่ำแสนสุข ให้นักเรียนทั้งหมดฟัง (เรื่องกรวยคว่ำแสนสุขอยู่ในภาคผนวก)

2.3 ครูอธิบายวิธีทำกิจกรรม ดังนี้

2.3.1 แต่ละคนจะได้รับบทบาทสมมุติในเรื่องกรวยคว่ำแสนสุข

2.3.2 นักเรียนอ่านบทที่ตนได้รับไป ห้ามให้ตนอื่นดู

2.3.3 นักเรียนที่ได้รับบทบาทนี้รับผิดชอบ 2 แห่ง ระบายสีตามคำสั่งลงในภาพที่ครูแจกให้

2.3.4 ห้ามส่งเสียงดังในขณะที่ระบายสี ห้ามลุกจากที่

2.4 ครูให้ผู้สังเกตการณ์นำคูปกรณไปแจกให้แต่ละสมาชิกในกลุ่ม

2.5 ให้สัญญาณเริ่มทำกิจกรรมและให้เวลา 10 นาที

3. อันวิเกราหะห์ ให้ผู้มีบทบาททั้ง 5 บทบาทอ่านบทของตนที่ละบทพร้อมกันทุกคน ให้ผู้สังเกตการณ์รายงานผลการสังเกตที่ละกลุ่มแล้ววิเกราหะห์โดยคำถามดังนี้

3.1 คำถามแบบสัมพันธ

3.1.1 รู้สึกอย่างไรกับบทบาทที่ตนเองได้รับ

3.1.2 ในการทำกิจกรรมนี้นักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างไร

3.1.3 นักเรียนได้รับสิทธิอย่างไรในการทำกิจกรรมนี้

3.1.4 นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ตนเองได้เล่นในเรื่องราวภาษาละเอียดย่อย

3.1.5 เราควรทำให้ผู้ที่ไม่พอใจอย่างน้องเล็กหรือไม่ว่าไร

3.1.6 งานของกลุ่มสำเร็จได้เพราะอะไร

3.1.7 งานของกลุ่มเสรีจ้าวเป็นเพราะอะไร

3.1.8 พอใจกับผลงานของกลุ่มหรือไม่ เพราะเหตุใด

3.1.9 จากการทำกิจกรรมครั้งนี้ นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง

3.2 คำถามเนื้อหา

3.2.1 คำว่าสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบ มีความหมายอย่างไร

3.2.2 ตัวอย่างสิ่งที่เป็นสิทธิของบุคคลใดแก่อะไรบ้าง

3.2.3 ตัวอย่างสิ่งที่เป็นหน้าที่ของบุคคลใดแก่อะไรบ้าง

3.2.4 การมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของตนมีผลคืออะไร

3.2.5 การไม่มีความรับผิดชอบและไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนมีผลเสียอย่างไร

3.3 คำถามประยุกต์ใช้

3.3.1 ในขณะที่นักเรียนได้รับสิทธิอะไรบ้างและได้ใช้สิทธิของตนถูกต้องหรือไม่

3.3.2 นักเรียนต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างไรบ้างจึงได้ชื่อว่าเป็นนักเรียนที่ดี
เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ

4. ประเมินผล

4.1 ด้านมนุษยสัมพันธ์

4.1.1 ปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในขณะร่วมกิจกรรม

4.1.2 ความร่วมมือของสมาชิกทุกคน

4.1.3 การวิเคราะห์

4.2 ด้านเนื้อหา

4.2.1 จากการตอบคำถาม

4.2.2 ตรวจแบบฝึกหัด

4.3 คำถามประยุกต์ใช้

4.3.1 การตอบคำถามในการแก้ปัญหาของนักเรียน

4.3.2 การปฏิบัติตัวของนักเรียนในชั้นเรียน

ภาคผนวก

เรื่องครอบครัวแสนสุข

มีครอบครัวหนึ่งชื่อครอบครัวแสนสุข สมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด 5 คน
แต่ละคนมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำของตนแตกต่างกันไปตามนิสัย ดังนี้

บทบาทของผู้ร่วมกิจกรรมแต่ละคนมีดังนี้

1. บทบาทของนายสงบ แสนสุข

สมมุติว่าฉันคือนายสงบ แสนสุข เป็นหัวหน้าครอบครัว ฉันชอบตื่นแต่เช้า
ลุกเพื่อออกไปทำงานที่ไร่ ฉันชอบมองแสงเงินแสงทอง มองนกบินบนท้องฟ้า ขณะนี้ฉัน
มีหน้าที่ระบายสีลงในภาพ ฉันมีสิทธิที่จะใช้สื่ออะไรก็ได้แต่ต้องระบายเฉพาะส่วนซึ่งฉันปฏิบัติ
เป็นประจำเท่านั้น

2. บทบาทของนางสะอาด แสนสุข

สมมุติว่าฉันคือนางสะอาด แสนสุข ฉันเป็นแม่บ้านผู้ขยันขันแข็ง ฉันมีหน้าที่
ดูแลความเรียบร้อย ทำความสะอาดและตกแต่งบ้านให้ดูสวยงามอยู่เสมอ ฉันมีสิทธิที่จะ
ใช้สื่ออะไรก็ได้ในการตกแต่งบ้าน และขณะนี้ฉันก็มีหน้าที่ระบายสีภาพต้องระบายเฉพาะส่วน
ซึ่งฉันเกี่ยวข้องกับปฏิบัติเป็นประจำ

3. บทบาทของเด็กชายพลแสนสุข

สมมุติว่าฉันคือเด็กชายพลแสนสุข ฉันเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
ฉันต้องไปเรียนหนังสือที่โรงเรียน ฉันแต่งตัวเรียบร้อยแล้วกำลังจะไปโรงเรียน ฉันมี
สิทธิที่จะใช้สื่ออะไรก็ได้สำหรับเครื่องแต่งตัวของฉันและขณะนี้ฉันมีหน้าที่ระบายสีภาพ ต้อง
ระบายเฉพาะส่วนซึ่งฉันเกี่ยวข้องกับปฏิบัติอยู่เป็นประจำ

4. บทบาทของเด็กหญิงพุกษา แสนสุข

สมมุติว่าฉันคือเด็กหญิงพุกษา แสนสุข ฉันยังไม่ได้ไปโรงเรียน คุณพ่อ
คุณแม่มอบหน้าที่ให้นับรดน้ำต้นไม้และสนามหญ้าให้ชุ่มชื้นอยู่เสมอ ฉันมีสิทธิที่จะใช้สื่ออะไร
ก็ได้ในการรดน้ำต้นไม้และสนามหญ้า และขณะนี้ฉันก็มีหน้าที่ระบายสีภาพ ต้องระบาย

เฉพาะส่วนนี้ฉันเกี่ยวข้องกับบิดาอยู่เป็นประจำ

5. บทบาทของน้องเล็ก

สมมุติว่าฉันก็น้องเล็ก ฉันโตพอที่จะทำอะไรได้แล้ว คุณพ่อมอบหมายให้ฉันทำความสะอาดและตกแต่งบ้านช่วยคุณแม่ ฉันไม่ยากรับผิดชอบเลย ฉันชอบนำสีไปขีดเขียนและเทอะตามฝาบ้านอยู่เสมอ ขณะนี้ฉันมีหน้าที่"รอ" เมื่อทุกคนระบายเสร็จแล้วฉันก็มีสิทธิที่จะให้สีอะไรก็ได้ขีดเขียนลงในภาพบ้านให้ตรงกับนิสัยของฉัน ฉันไม่เกรงกลัวใครหรอก

ใบสังเกตการณ์

๑. ให้นักกรอกระแนบ(### //) ลงท้ายข้อความซึ่งสังเกตได้ครั้งละ ๑ รอย

๑.๑ ทำท่าทางไม่พอใจ

๑.๒ ยิ้มแย้มแจ่มใส

๑.๓ แสดงท่าทางสงสัย

๑.๔ แย่งสีกัน

๑.๕ ทะเลาะกัน

๑.๖ ใหญ่ขึ้นดูของตน

๑.๗ จำทำสิ่งไม่ได้

๑.๘ ก้าวถอยหนีของผู้อื่น

๑.๙ ไม่ยอมทำงาน

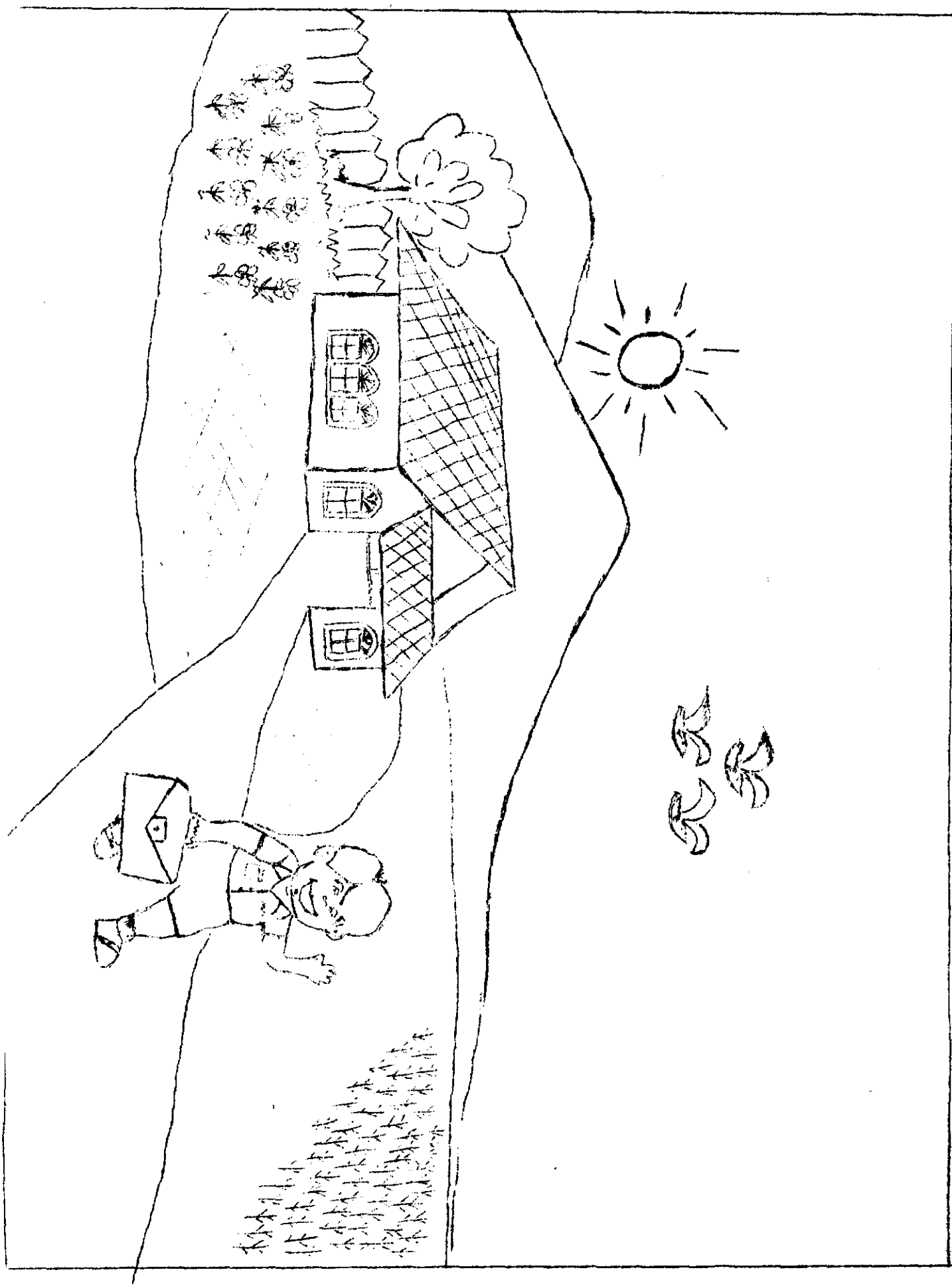
๑.๑๐ ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตน

๑.๑๑ รุกจากที่นั่ง

๑.๑๒ ไปแอบดูผู้อื่น

๒. ในขณะที่เพื่อนกำลังระบายสี สมาชิกคนอื่น ๆ มีการทำอะไรกันบ้าง

๓. ในการทำงานของกลุ่มนี้มีสิ่งที่จะต้องวิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะดังนี้

แผนการ สอนที่ 3

เรื่อง กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 60 นาที

ความมุ่งหมาย เมื่อให้นักเรียนทำกิจกรรมแล้ว นักเรียนสามารถ

ก. คำนวณแบบสัมพันธ์

1. ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
2. ร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เห็นความสำคัญของสมาชิกทุกคน
4. กล่าวแสดงความคิดเห็นของตนเอง
5. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
6. คัดค้านความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน
7. รู้จักวางแผนในการทำงาน
8. ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา

ข. กำนเนื้กหา

1. บอกความสำคัญของการต้องมีกฎหมายไว้อย่างน้อย 5 ข้อ
2. บอกการปฏิบัติตามกฎหมายการเกิด การตาย การย้ายถิ่นและกฎหมายการศึกษาได้ถูกต้อง

ค. คำนวณประยุกต์ใช้

1. รู้จักการปฏิบัติตนให้อยู่ในกฎ ระเบียนของโรงเรียนและสังคม

แนวคิด การปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียนข้อบังคับของสังคมจะช่วยให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

เนื้อเรื่อง พลเมืองไทยทุกคนจะต้องรู้จักกฎหมาย เพื่อปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบได้ถูกต้อง กฎหมายที่ควรรู้จักได้แก่

1. กฎหมายแจ้งเกิด เมื่อคนเกิดต้องไปแจ้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายทะเบียน

ท้องถิ่น ภายใน 30 วัน

2. กฎหมายแจ้งตาย เมื่อมีคนตายต้องแจ้งภายใน 24 ชั่วโมง
3. เมื่อมีโรคติดต่อร้ายแรงระบาดต้องแจ้งให้ทางราชการทราบ
4. เมื่อมีอายุย่างเข้า 7 ขวบขึ้นไปต้องไปเรียนหนังสือตามพระราชบัญญัติ

ประถมศึกษา

5. ผู้ชายไทยต้องขึ้นทะเบียนทหารเมื่ออายุย่างเข้า 18 ปี และต้องไปรับเลือกการเกณฑ์ทหารเมื่ออายุ 20 ปีบริบูรณ์
6. การย้ายครอบครัวเข้ามาในจะคงแจ้งการย้ายกับนายทะเบียนท้องถิ่น

ศึกษา เรียน

1. สลากสำหรับแบ่งกลุ่มเป็นแผนกระดาษขนาด 1"×1" จำนวน 30 แผน คือ
 รูปรวม จำนวน 10 แผน
 รูปตัด " 10 "
 รูปรถยนต์ " 10 "
2. ชิ้นส่วนข้อมูลเกี่ยวกับคดีโจรปล้นธนาคาร (ดูในภาคผนวก) จำนวน 3 ชุด
 ชุดละ 18 ชิ้น
3. ใบสั่งเกณฑ์การดี (ดูในภาคผนวก)

กิจกรรมการเรียน

1. ขั้นนำ

- 1.1 แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยวิธีจับสลาก
- 1.2 ขอสมัครใจกลุ่มละ 1 คน ทำหน้าที่ผู้สั่งเกณฑ์การดี จดทะเบียนครูเพื่อรับ

ใบสั่งเกณฑ์การดีและคำชี้แจงในการสั่งเกณฑ์

2. ขั้นสอน

- 2.1 หลังจากกลุ่มเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูอธิบายการทำกิจกรรมดังนี้

"วันนี้เราทีมงาน 1 ฉันจะให้ทั้งนักเรียนแต่ละกลุ่มทำ สมมุติให้ท่านเป็นนักสืบช่วยกันสืบคดีที่ใจ"

โดยจะแจกชิ้นส่วนซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับคดีนี้ให้ทุกคน คนละ 2 ชิ้น ภายใน 20 นาทีให้
 ท่านประชุมปรึกษากันและตกลงกันบอกมาให้ได้ว่าใครคือโจรปล้นธนาคาร การทำงาน
 ครั้งนี้ท่านจะทำได้วิธีใดก็ได้ ยกเว้นอย่างเกี่ยวกับห้ามนำชิ้นส่วนของตนไปให้คนอื่นดู
 และตกลงทำงานให้เสร็จภายในเวลา 20 นาที

2.2 กรุณานำชิ้นส่วนนี้ให้กับผู้ซึ่ง เถกการณ์เข้าไม่แจกให้กับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

2.3 เมื่อแจกชิ้นส่วนนี้ให้กับทุกคนเรียบร้อยแล้ว กรุณาให้ผู้ดูแลเองมีผลงาน
 และผู้ซึ่ง เถกการณ์เริ่มทำหน้าที่ได้

2.4 เมื่อหมดเวลาให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนบอกมารายงานผลให้ทราบว่า
 กลุ่มของตนตกลงกันได้อย่างไร

2.5 กรุณาสอบถามให้ทุกคนฟัง กล่าวชมเชยสำหรับกลุ่มที่ตอบถูกและ
 กล่าวปลอบใจสำหรับกลุ่มที่ตอบผิดว่ายังรวบรวมข้อมูลที่ดีอยู่กับสมาชิกทุกคนได้ไม่ผิดเพี้ยน

3. ขั้นตอนวิเคราะห์

ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มบอกมารายงานและให้ผู้ซึ่ง เถกการณ์ของแต่ละ
 กลุ่มบอกมารายงาน จากนั้นวิเคราะห์โดยใช้คำถามต่อไปนี้

3.1 คำถามนัยสัมพันธ์

3.1.1 เริ่มต้นทำงานกันได้อย่างไร

3.1.2 ใคร เป็นผู้เริ่มต้นงานก่อน

3.1.3 ใครมีลักษณะของการ เป็นผู้นำ

3.1.4 มีใครจับผิดหรือเรื่องราวบ้าง

3.1.5 สมาชิกทุกคนมีความสำคัญหรือไม่ เพราะอะไร

3.1.6 ในการทำงานร่วมกันครั้งนี้มีข้อมูลตรงกันอย่างไร

3.1.7 ท่านคิดว่าถ้าจะทำให้การทำงานได้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร

3.1.8 การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มดีหรือไม่เพราะอะไร

3.1.9 ท่านได้ช่วยเหลือกลุ่มอย่างไร

3.2 ^๕งานเฝ้าตรวจ

- 3.2.1 ใครมีแผนการครั้งนี้อย่างไรบ้าง ใครรับผิดชอบเพราะอะไร
- 3.2.2 ผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายทำให้สังคมเป็นอย่างไร
- 3.2.3 ในการยอมรับร่วมกันในสังคมจำเป็นต้องมีกฎหมายเพราะอะไร
- 3.2.4 นักเรียนที่เฝ้าตรวจได้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างไร
- 3.2.5 นักเรียนเริ่มเข้าโรงเรียนเมื่ออายุเท่าไร
- 3.2.6 โรคติดต่อร้ายแรงเกิดขึ้นต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างไร
- 3.2.7 เมื่อมีคนเกิดต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างไร
- 3.2.8 เมื่อมีคนตายต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างไร

3.3 ^๕งานประยุกต์ใช้

- 3.3.1 การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างไรบ้าง
- 3.3.2 ขณะนี้โรงเรียนของเรามีปัญหาอะไรบ้างที่ควรลดกฎความคุมและดูแลปฏิบัติตาม

4. ประเมินผล

4.1 ^๕กำหนดเกณฑ์

- 4.1.1 ปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในระหว่างทำกิจกรรม
- 4.1.2 การรายงานผลการสังเกต
- 4.1.3 การวิเคราะห์

4.2 ^๕งานเฝ้าตรวจ

- 4.2.1 จากการตอบคำถาม

4.3 ^๕งานประยุกต์ใช้

- 4.3.1 การตอบคำถาม
- 4.3.2 การปฏิบัติตัวของนักเรียน

(ภาคผนวก)

ชิ้นส่วนข้อมูลโครงปณัฏาการ

1. มีผู้พบการโจรกรรมธนาคาร เปิดเวลา 08.00 น. วันศุกร์ที่ 12 พฤศจิกายน
ธนาคารปิดทำการ เวลา 17.00 น. ในวันพฤหัสบดี
2. น.ส.สายใจ มานะกิจ พนักงานบัญชีของธนาคาร เป็นผู้พบว่าธนาคารได้ถูกปล้น
3. ผู้จัดการธนาคาร คือนายมาโนช หายไปหลังจากมีผู้พบว่าธนาคารถูกโจรกรรม
เขาถูกจับที่สนามบินดอนเมืองในตอนเที่ยงของวันศุกร์ที่ 12 พฤศจิกายน
4. ประมุขของธนาคาร ถูกเปิดด้วยกุญแจ คนที่มีกุญแจเปิดธนาคารมีเพียง 2 คนคือ
ภารโรงและผู้จัดการ
5. น.ส.สายใจ มานะกิจ มักจะยืมกุญแจจากนายมาโนช เพื่อใช้เปิดธนาคารในตอน
เช้า เมื่อมีงานยุ่งบ้างครั้ง
6. ได้มีผู้สังเกตเห็นชายแต่งตัวไม่สุภาพคนหนึ่ง เดินวนเวียนอยู่หน้าธนาคารในวันพฤหัสบดี
ที่ 11 พฤศจิกายน
7. ระเบิดจำนวนหนึ่ง ได้ถูกขโมยจากบริษัทในวันพุธที่ 10 พฤศจิกายน
8. นายสหัส มานะกิจ พนักงานบริษัทอื่นบอกว่าเขาสังเกตเห็นชายแต่งตัวไม่สุภาพ
คนหนึ่ง เดินวนเวียนอยู่หน้าบริษัทของเขาในวันพุธก่อนมา
9. ชายแต่งตัวไม่สุภาพมีชื่อว่านาย เขียว ถูกจับตัวที่สนามบิน และที่ตำรวจจับตัวนาย-
เขียว ได้ไม่นานก็ลงมือทิ้งไปโดยไม่มี
10. ภารโรงของธนาคาร คือนายขาว สุกใจ หายตัวไปอย่างฉับพลัน
11. น.ส.สายใจ ได้การว่านางสาวของเธอก็คือนายสหัส เห็นนายขาววิ่งออกจากธนาคาร
ในวันพฤหัสบดีที่ 11 พฤศจิกายน เวลาประมาณ 5 โมง
12. ตำรวจพบตัวนายขาวที่เชียงใหม่ในวันที่ 12 พฤศจิกายน เขาบินมาถึงเชียงใหม่
ในราว 5 โมงเย็นของวันที่ 11 พฤศจิกายน
13. ไม่มีเครื่องบินออกจากสนามบินเชียงใหม่ในระหว่าง 4 โมงเย็นถึง 7 โมงเช้า

14. นายสหัส มานะกิจ เป็นผู้จัดการฝ่ายขายสินประเภทของบริษัทยักษ์ และมีหน้าที่เป็นสมุหบัญชีของบริษัทด้วย
15. พยานชายาว ซึ่งอยู่ที่เชียงใหม่ได้แจ้งการมาถึงในวันที่ 11 พฤศจิกายน
16. ที่ศาลกง เกร็งงันที่นายมาโนจะขึ้นเพื่อเดินทางกลับกรุงเทพฯ เกิดชักช้าลง
จำเป็นต้องเลื่อนการเดินทางไปอีก 12 ชั่วโมง
17. นายมาโนจะ เดินทางไปติดต่อกิจการที่ศาลกง กำหนดกลับในกลางเที่ยงวันพฤหัสบดีที่
11 พฤศจิกายน
18. ประชุมพิจารณาการอุทธรณ์เปิดเปิดคดี

(ถ้าถาม โจทย์ปณณการคดี นายสหัสและม.ส.สายใจ มานะกิจ)

ใบสังเกตการณ์

๑. ให้ชี้รอยกะแน (### //) ลงท้ายข้อความต่อไปนี้ที่สังเกตได้ ครั้งละ ๑ รอย

๑.๑ ท่าทางสนุก พอใจ

๑.๒ มีท่าทางไม่พอใจ

๑.๓ คุกกั้น เคนกัน

๑.๔ แยกกันพูด

๑.๕ ไม่สนใจ

๒. ผู้นำกลุ่มถือโอกาส เขาปฏิบัติอย่างไร

๓. กลุ่มนี้มีการเริ่มต้นทำงานกันอย่างไร

๔. กลุ่มนี้มีการดำเนินงานและตกลงกันอย่างไร

๕. วิจารณ์และขอเสนอแนะ

แผนการสอนที่ 4

เรื่อง บทบาทและหน้าที่ของตำรวจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับการรักษากฎหมาย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 60 นาที

ความมุ่งหมาย เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมแล้ว นักเรียนสามารถ

ก. ด้านมนุษยสัมพันธ์

1. กล้าคิด กล้าแสดงความคิดเห็น
2. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. ร่วมมือกันทำงาน
4. คบหาเกิดความซื่อสัตย์
5. ไม่ยึดถือ เก่ง เป็นใหญ่
6. ให้ความสำคัญแก่สมาชิกทุกคน
7. เป็นผู้พูดที่ดีและ เป็นผู้ฟังที่ดี
8. ยอมรับและปฏิบัติตามมติของกลุ่ม

ข. ด้านเนื้อหา

1. บอกหน้าที่ของตำรวจ เกี่ยวกับการรักษากฎหมายได้อย่างน้อย 3 ข้อ
2. บอกหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับการรักษากฎหมายได้อย่างน้อย 3 ข้อ
3. จำแนกการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจที่นำไปตามกฎหมายและนอกกฎหมายได้ถูกต้อง
4. สรุปและอธิบายผลที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ กำนันและผู้ใหญ่บ้านได้อย่างน้อย 5 ข้อ

ค. ด้านประยุกต์ใช้

1. ทุกคนต้องร่วมมือกันช่วยเหลือกัน เพื่อความสำเร็จของงาน
2. ใช้การพิจารณาให้รอบคอบในการ เลือกหัวหน้าหรือผู้นำในการทำงาน เพื่อความสำเร็จของงาน

แนวคิด การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ กำนันและผู้ใหญ่บ้านไค้อย่างเคร่งครัดและเป็นไปตาม
กฎหมายกำหนด จะนำมาซึ่งความสงบสุขของประชาชน
เน็คเร็กซ์

บทบาทและหน้าที่ของตำรวจ

1. ดูแลความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง
2. จับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย
3. ปราบปรามโจรผู้ร้าย

บทบาทและหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

1. ดูแลความสงบเรียบร้อยของประชาชนในตำบลหรือหมู่บ้านที่ตนรับผิดชอบ
2. ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่บ้านเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น
3. ปราบปรามโจรผู้ร้าย

สื่อการเรียน

1. ลูกโป่ง จำนวน 30 ลูก ที่ลูกโป่งเขียนข้อความเพื่อใช้เป็นตัวสัญลักษณ์ในการ
รวมกลุ่ม ดังนี้
กลุ่มผลไม้ ได้แก่ เงาะ ส้ม องุ่น มังคุด มะม่วง ลำไย
กลุ่มขนม ได้แก่ ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง ลอดช่อง มันเจียม บัวลอย
กลุ่มอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ สมุด หนังสือ ปากกา ดินสอ ไม้บรรทัด ยางลบ
กลุ่มสัตว์เลี้ยง ได้แก่ เป็ด ไก่ หมู วัว ค่าย สุนัข
กลุ่มดอกไม้ ได้แก่ กุหลาบ มะลิ บานไม่รู้โรย ทานตะวัน ดาวเรือง บานชื่น
2. ชุดอุปกรณ์ประกอบทว้ย
 - 2.1 บัตรคำสั่ง
 - 2.2 บัตรเรื่อง "ผู้ใหญ่คนใหม่"
 - 2.3 บัตรปัญหา
 - 2.4 กระดาษเวลา
3. ใบสั่งเหตุการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน โดยวิธีการดังนี้

- ครูแจกลูกโป่งให้กับนักเรียนทุกคน คนละ 1 ลูก แล้วให้นักเรียนเป่าลูกโป่งที่ได้รับไป เป่าให้เต็มที่จนพองแล้วความปรารถนา
- ให้นักเรียนที่เป่าลูกโป่งที่พองแล้วเป็นของขวัญแก่เพื่อนที่เป่าลูกโป่งที่พองแล้วเช่นกัน
- ให้นักเรียนที่เป่าลูกโป่งที่พองแล้วเป็นของขวัญแก่เพื่อนที่เป่าลูกโป่งที่พองแล้วเช่นกัน
- ให้นักเรียนที่เป่าลูกโป่งที่พองแล้วเป็นของขวัญแก่เพื่อนที่เป่าลูกโป่งที่พองแล้วเช่นกัน
- ให้นักเรียนที่เป่าลูกโป่งที่พองแล้วเป็นของขวัญแก่เพื่อนที่เป่าลูกโป่งที่พองแล้วเช่นกัน

1.2 ให้นักเรียนสำรวจหากระดานซึ่งมีลูกโป่ง (เป็นคำสั่งให้ทำลูกโป่งให้แตกทันที จะได้รับกลุ่มละ 1 คน) แล้วปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดทันที

- ครูสังเกตความรู้สึกของผู้ที่ได้รับคำสั่ง แล้วให้นักเรียนเล่าความรู้สึกในใจ
- ครูนำอภิปรายและสรุปคำสั่งกันไม่ครบถ้วน การละเมิดสิทธิผู้อื่นในสิ่งที่ไม่มีใครชอบ แต่มันมีผู้ทำผิดเสมอจึงต้องมีการคุ้มครองป้องกันเพื่อให้เกิดความสงบสุขต่อไปจะมีเรื่องที่น่าสนใจให้พวกเราฟัง ก่อนที่จะฟังขอให้ส่งตัวแทนมารายงานและใบสั่งใจ
- การณ์ พร้อมทั้งฟังคำชี้แจงในการทำหน้าที่ดังกล่าว

2. ขั้นสอน

2.1 อ่านรายละเอียดในบัตรคำสั่งในทาง ทำความเข้าใจดีและปฏิบัติตามขั้นตอน ถ้ามีปัญหาก็ไม่เข้าใจให้ถามผู้จัดกิจกรรม รักถามกันได้อย่างเปิดเผย

2.2 ครูชี้แจงเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในการทำกิจกรรม การสั่งให้หยุดพัก และการดูแลกลุ่มจนครบถ้วนทุกกลุ่มของตน และเริ่มทำกิจกรรมได้

3. ขั้นวิเคราะห์

ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมารายงานสิ่งที่ได้จากการอภิปรายกลุ่ม จนครบ 5 กลุ่ม จากนั้นให้ครูสังเกตการณ์การรายงาน เสร็จแล้วทำการวิเคราะห์โดยใช้คำถามดังนี้

3.1 กำหนดขอบเขตสัมพันธ

- 3.1.1 เมื่ออ่านคำสั่งเข้าใจหรือไม่ ถ้าไม่เข้าใจได้แก้ไขอย่างไร
- 3.1.2 รู้สึกอย่างไรที่ลงปฏิบัติตามคำสั่ง
- 3.1.3 มีสมาธิไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือไม่ เขาปฏิบัติอย่างไร
- 3.1.4 รู้สึกอย่างไรที่ลงพูดแสดงความคิดเห็น
- 3.1.5 การพูดที่ควรปฏิบัติอย่างไร
- 3.1.6 รู้สึกอย่างไรที่มีคนคัดค้านความคิดเห็นของเรา
- 3.1.7 ความคิดของเราถูกต้องสมควรหรือไม่ เพราะอะไร
- 3.1.8 ความคิดของคนอื่นเกี่ยวกับหลาย ๆ คนต่างไหนดีกว่ากันเพราะอะไร
- 3.1.9 เมื่อมีความคิดเห็นขัดแย้งกันมีวิธีแก้ไขอย่างไร
- 3.1.10 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันมีผลหรือไม่ อย่างไร
- 3.1.11 คำถามของกลุ่มใดมาอย่างไร
- 3.1.12 งานของกลุ่มสำเร็จได้เพราะอะไร

3.2 กำหนดเนื้อหา

- 3.2.1 ผู้ใหญ่ช่วย บำรุงสุข เป็นคนดีหรือไม่ได้อย่างไร
- 3.2.2 ผู้ใหญ่นำลงปฏิบัติตามหน้าที่อย่างไร
- 3.2.3 กำหนดโทษเป็นกำนันที่ดีหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 3.2.4 หน้าที่ของกำนันที่ทั่วๆ ไปควรปฏิบัติอย่างไร
- 3.2.5 จาตรวเป็นตำรวจที่ดีหรือไม่อย่างไร
- 3.2.6 ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ที่ควรปฏิบัติอย่างไร
- 3.2.7 ถ้าตำรวจปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดไว้จะเกิดผลดีอย่างไร
- 3.2.8 ถ้าตำรวจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดไว้จะเกิดผลเสียอย่างไร

3.3 กำหนดประยุกต์ใช้

- 3.3.1 ในการเลือกผู้นำในการทำงานมีวิธีเลือกอย่างไรและควรพิจารณาอย่างไร
- 3.3.2 ผู้นำที่ดีทำให้เกิดประโยชน์อย่างไร ผู้นำที่ไม่ดีจะเกิดโทษอย่างไร

4. ประเมินผล

4.1 การมอบหมายสัมพันธ

4.1.1 สังเกตพฤติกรรมจากการทำงานกลุ่ม

4.1.2 การรายงานจากยู่งสังเกตการณ์

4.1.3 ผลงานของกลุ่ม

4.1.4 การวิเคราะห์

4.2 การแก้ไข

4.2.1 ผลงานของกลุ่ม

4.2.2 การตอบคำถาม

4.3 การประยุกต์ใช้

4.3.1 การอภิปรายเพื่อแก้ปัญหา

(ภาคผนวก)

บัตรคำสั่ง

คำชี้แจง

1. ให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งอ่านเรื่อง "ผู้ใดคนใหม่" ให้เพื่อนฟัง และให้สมาชิกทุกคนทำความเข้าใจ เก็บใจความสำคัญสำคัญเหตุการณ์ให้ได้
2. ถ้ามีสมาชิกคนใดไม่เข้าใจ สงสัย ในความหมายและรักษากันได้ภายในกลุ่ม
3. เมื่ออ่านเรื่องและทุกคนเข้าใจกันแล้ว ให้ร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพื่อตอบปัญหาใน "บัตรปัญหา"
4. ให้เขียนคำตอบลงในกระดาษที่แจกให้นี้ พยายามตอบให้ไกลมากที่สุด
5. ให้เวลาในการทำกิจกรรมนี้ 15 นาที เสร็จแล้วขอให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารายงาน 1 คน
6. ทุกคนเข้าใจกันแล้วลงมือปฏิบัติงานได้

บัตร เรื่อง
เรื่อง ผู้ใหญ่คนใหม่

ผู้ใหญ่ช่วย บำรุงสุข ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 ตำบลคณฑีทอง ได้ปฏิบัติหน้าที่มาเป็นเวลา 3-4 เดือนแล้ว ชาวบ้านในตำบลคณฑีทองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน การทำนาทำไร่ก็เป็นไปตามยถากรรมแล้วแต่กินฟ้าอากาศ นอกจากนั้นยังมีโจรผู้ร้าย รุกชุมที่มาก ไม่ยั้งกลัวของชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนอยู่เป็นประจำ ทั้งๆที่ในตำบลคณฑีทองก็มีสถานีตำรวจประจำตำบลอยู่แล้ว และมีจำเลยเป็นผู้รับมีชดชย จำเลยเป็นตำรวจที่ไม่ค่อยสนใจเรื่องเดือดร้อนของชาวบ้าน มีหน้าที่ยังใช้กำลังทางหน้าที่ของตนหาเงินในทางมีชดชย เช่น เป็นสายให้แกพวกตัดไม้ทำลายป่า ร่วมมือกับเจ้ามือหวยเถื่อน สมคบกับนักเลงในท้องถิ่น ดังนั้นชาวบ้านไม่รู้จักทำอะไร จึงได้พยายามป้องกันและช่วยเหลือตนเอง

ผู้ใหญ่ช่วย บำรุงสุข ได้เห็นความเดือดร้อนของชาวบ้านจึงพยายามที่จะพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญ ชักชวนและขอความร่วมมือจากชาวบ้านให้ทุกคนลงส่งน้ำ เพื่อก่อการหาน้ำโดยคลี่ขึ้น ปรับปรุงและทำถนนเพื่อใช้ในการคมนาคมขนส่งสินค้าให้สะดวกยิ่งขึ้น และที่สำคัญคือผู้ใหญ่ช่วย บำรุงสุข คิดว่าการจะมีไฟฟ้าเข้ามาในตำบล เพื่อให้ชาวบ้านมีอาชีพสามารถหารายได้เพิ่มขึ้นและปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย ดังนั้นจึงได้นำโครงการนี้เสนอต่อท่านโชติ เพื่อดำเนินการขอความร่วมมือจากชาวบ้านในการบริจาคเงินสมทบกับทางรัฐบาล จึงสามารถติดตั้งเสาและส่งกระแสไฟฟ้าได้ แต่ท่านโชติไม่สนใจอ้างว่าเป็นเรื่องระดับอำเภอหรือจังหวัด และพยายามถักถักโครงการนี้เพราะเกรงว่าจะทำให้สิทธิพลของทุกคนหายไป ดังนั้นเรื่องไฟฟ้าได้สร้างความขัดแย้งให้กับผู้ใหญ่บ้านและกำนัน ชาวบ้านแตกแยกออกเป็นสองฝ่ายคือ ฝ่ายผู้ใหญ่บ้านกับฝ่ายกำนัน ทำให้หมู่บ้านในตำบลคณฑีทองขาดความสงบสุข.

บัตรปัญหา

คำชี้แจง

เมื่อพิจารณารายละเอียดของ เรื่องนี้แล้ว ให้สมาชิกทุกคนอภิปราย เพื่อตอบปัญหา
ทั้ง 5 ข้อ ต่อไปนี้

1. คนดีในเรื่องนี้คือใคร เขาดีอย่างไร
2. คนไม่ดีในเรื่องนี้คือใครบ้าง เขาไม่ดีอย่างไร
3. สำหรับคนที่ไม่ดีถ้าเขาจะกลับตัวเป็นคนดี เขาคงปฏิบัติหน้าที่อย่างไร
4. คุณของท่านเห็นด้วยกับการทำงานของใคร เพราะอะไร
5. โครงการ เรื่องไฟฟ้าเข้าถ้ำลพบุรีจะสำเร็จหรือไม่ เพราะอะไร

ใบสังเกตการณ์

๑. ให้บันทึกรอยคะแนน(+++/))ลงท้ายข้อความถึงสังเกตได้ ครั้งละ ๑ รอย

๑.๑ แย่งกันอ่าน

๑.๒ แย่งกันพูด

๑.๓ ในขณะที่เพื่อนอ่านเรื่องให้ฟัง มีสมาธิคุยกัน

๑.๔ ในขณะที่ทำงานมีสมาธิจดจ่อจากที่

๑.๕ ทะเลาะกัน

๒. เมื่อกลุ่มได้รับรองไปแล้ว ใจปฏิบัติอย่างไร

๓. มีการคัดเลือกผู้ทำหน้าที่อ่านเรื่องอย่างไร

๔. บรรยาการในการทำงานกลุ่มเป็นอย่างไร

๕. กลุ่มนี้มีปัญหาในการทำงานอะไรบ้างและได้แก้ไขอย่างไรบ้าง

แผนการสอนที่ 5

เรื่อง หน้าที่เสียภาษีอากร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 60 นาที

ความมุ่งหมาย เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมแล้ว นักเรียนสามารถ

ก. กานมนนยสัมพันธ์

1. กล่าวแสดงความคิดเห็น
2. เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี
3. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4. ร่วมมือกันแก้ปัญหา
5. เห็นความสำคัญในการร่วมมือ
6. การใช้เหตุผลและเสียงข้างมากในการแก้ปัญหา

ข. กานแก้หา

1. จำแนกการเสียภาษีประเภทต่างๆ ได้อย่างน้อย 3 ชนิด
2. บอกได้ว่าบุคคลใดบ้างที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีอย่างน้อยคนละ 1 ตัวอย่าง
3. อธิบายถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเสียภาษีของพลเมืองได้อย่างน้อย 5 ข้อ
4. อธิบายถึงโทษและผลเสียที่ได้รับจากการไม่เสียภาษีของพลเมืองได้ 5 ข้อ

ค. กานประยุกต์ใช้

1. รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
2. รู้จักการให้และการรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น

แนวคิด การเสียภาษีเป็นการช่วยกันพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคงสืบต่อไป

เปิดเรื่อง

การเสียภาษีอากรหมายถึง การเสียภาษีอากรตามกฎหมายกำหนดไว้ เพื่อกำเงินที่ได้จากการเสียภาษีนั้นไปบำรุงพัฒนาประเทศชาติ ให้มีความปลอดภัยมั่นคงและเจริญก้าวหน้าสืบไป

ประชาชนต้องมีหน้าที่เสียภาษี แบ่งเป็นประเภทดังนี้

- ภาษีเงินได้ สำหรับผู้มีเงินได้ เช่น เงินเดือน
- ภาษีการค้า สำหรับผู้ประกอบการค้าทั่วไป
- ภาษีที่ดิน ผู้ที่มีที่ดินจำนวนมากๆ ต้องเสียภาษี
- ภาษีอากร ได้แก่ อากรแสตมป์ต่างๆ

รัฐจัดเก็บภาษีโดยผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีประเภทต่างๆ ต้องไปเสียภาษีกับเจ้า-
หน้าที่สรรพากร ถ้าไม่เสียภาษีถือว่ามีความผิดตามกฎหมาย
ผู้ควรเรียน

1. ขอบข่ายกลุ่มละ 5 ข้อ (ปัญหาที่บรรจุในแต่ละขงรายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)
2. ใบสั่งเหตุการณ์ กลุ่มละ 1 แบบ (อยู่ในภาคผนวก)

กิจกรรมการเรียน

1. ชำนาญ

- 1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน โดยวิธีจับ 1-6 คนที่นับตาม-
เลขเดียวกันให้รวมกลุ่มเดียวกัน
- 1.2 ซักถามคำถามกลุ่มละ 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้สั่งเหตุการณ์กลุ่มละ 1 คน
เพื่อรับใบสั่ง เหตุการณ์และคำชี้แจงในการสังเกต

2. ขั้นสอน

- 2.1 ครูกล่าวนำ"จะให้ฝึกเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำกิจกรรมข้างนี้ แต่ละกลุ่ม
จะได้รับซอง กลุ่มละ 1 ซอง
- 2.2 เมื่อได้รับซองไปแล้วภายในซองจะมีเรื่องให้ศึกษาเรื่องหนึ่ง ให้สมาชิก
อภิปรายหนึ่งในกลุ่มก่อนให้เพื่อนๆฟัง
- 2.3 เมื่ออ่านจบแล้วให้ปฏิบัติตามคำสั่งในเรื่องนั้น
- 2.4 ใช้เวลาในการทำกิจกรรม 20 นาที

3. ชั้นวิเคราะห์

ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงาน จากนั้นให้ผู้สังเกตการณ์แต่ละกลุ่มรายงาน
เสร็จแล้ววิเคราะห์กิจกรรม โดยใช้คำถามต่อไปนี้

3.1 คำถามแบบสัมพันธ์

- 3.1.1 สมาชิกได้พูดแสดงความคิดเห็นทุกคนหรือไม่
- 3.1.2 นักเรียนคิดว่าที่หรือไม่ว่างที่สมาชิกบางคนไม่ยอมพูด เพราะอะไร
- 3.1.3 ผู้ฟังที่ดีควรปฏิบัติอย่างไร
- 3.1.4 รู้สึกอย่างไรต่อการแสดงความคิดเห็นของผู้อื่น
- 3.1.5 รู้สึกอย่างไรกับการที่มีคนคัดค้านความคิดของเรา
- 3.1.6 การรวมใจกันแก้ปัญหาที่หรือไม่ว่างเพราะเหตุใด
- 3.1.7 กลุ่มมีวิธีการจัดกันกับบุคคลในเรื่องกันอย่างไร
- 3.1.8 ทศากับผลงานของกลุ่มหรือไม่ว่างเพราะเหตุใด
- 3.1.9 เพื่อให้การทำงานของกลุ่มได้ผลดีควรทำอย่างไร

3.2 คำถามเนื้อหา

- 3.2.1 เงินภาษีของพลเมืองที่รัฐเก็บไปนั้นเอาไปใช้ประโยชน์อย่างไร
- 3.2.2 ถ้ารัฐไม่สามารถจัดเก็บภาษีจากรายการใดจะเกิดผลเสียอย่างไร
- 3.2.3 บุคคลใดบ้างที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษี
- 3.2.4 ภาษีที่รัฐเก็บได้จากการมอชิงภาษี ขายสินค้า โรงงานต่างๆเรียกว่า
ภาษีอะไร
- 3.2.5 ภาษีที่เก็บได้จากผู้มีที่นา ที่สวน ที่ไร่ เรียกว่าภาษีอะไร
- 3.2.6 ภาษีที่เก็บได้จากผู้มีเงินได้เช่นเงินเดือนเรียกว่าภาษีอะไร
- 3.2.7 จากการสังเกตที่ใช้ถึงจุดหมายดีเป็นการเสียภาษีอย่างหนึ่ง เราเรียกว่า
ภาษีอะไร
- 3.2.8 บุคคลที่ไม่ต้องเสียภาษีคือบุคคลประเภทใดบ้าง

3.3 กำแพงระยุกต์ใช้

3.3.1 เราควรเสียสละประโยชน์ส่วนตนอย่างไร เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

3.3.2 การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยอย่างสงบสุขทุกคนควรปฏิบัติอย่างไร

4. ประเด็นผล

4.1 กำแพงระยุกต์ใช้

4.1.1 ปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในระหว่างทำกิจกรรม

4.1.2 การรายงานผลการสังเกต

4.1.3 การวิเคราะห์

4.2 กำแพงระยุกต์ใช้

4.2.1 การตอบคำถาม

4.3 กำแพงระยุกต์ใช้

4.3.1 การตอบคำถาม

4.3.2 การปฏิบัติตัวของนักเรียน

(ภาคผนวก)

แก้ไขเรื่อง

ณ ประเทศเล็กๆประเทศหนึ่งซึ่งเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา เพื่อให้เกิดความเจริญ
ในล้านต่างๆ เช่น สร้างถนน สร้างเขื่อนเก็บน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร สร้างโรงเรียนเพื่อ
ให้การศึกษาอบรมแก่พลเมืองของประเทศ ฯลฯ ในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น
เป็นจำนวนมาก รัฐบาลจึงมอบหมายให้นายพี ภาณุคาน ซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
ถึงให้นายพี ภาณุคาน จึงคิดว่าจะต้องเก็บภาษีเพิ่มขึ้นจากที่เคยเก็บมา
เพื่อให้ได้เงินมากมาย โดยไม่คำนึงว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะ
ยากจน

ในจำนวนนี้ยังมีครอบครัวของนายสน ขอมเพียง เป็นครอบครัวชาวนา
ซึ่งแต่ละปีก็ทำนาปลูกข้าวได้ผลดีเพียงพอกับค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว ทุกๆปีเขาได้นำ

เงินไปเสียภาษีให้แก่วัสดุที่เรียกว่าภาษีที่ดิน แต่ในนี้มันแพงปลูกข้าวไม่ได้ผล ข้ายังต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้นอีก เขาจึงไม่ยอมไปเสียภาษีให้แก่วัสดุในนี้ ส่วนนายเคียง หอมภาษี เป็นภาษีที่ดินสำหรับขายสินค้าต่างๆ เช่น ไทรหัดน์ วิทยุ ฯลฯ เขาได้นำสินค้าที่เป็นของหนีภาษีจากต่างประเทศ เพราะซื้อได้ในราคาถูกโดยไม่ต้องเสียภาษีการกัก เขาได้นำมาขายให้ลูกค้ามากมาย นอกจากยังมีนายถิ ช่างประพวง เป็นข้าราชการคนหนึ่งได้รับเงินเดือน เดือนละ 2,500 บาท เขาถูกหักเงินเดือน เดือนละ 100 บาท เป็นภาษีเงินได้ ซึ่งทำให้มีเงินไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายภายในบ้าน ข้ายังต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้นอีก เขาจึงทำการประท้วงเพื่อเรียกร้องให้รัฐเลิกเก็บภาษีจากราษฎรเสีย และยังมีเด็กชายชวง พงษ์เพ็ก เขายังไม่สามารถหาเงินเพื่อเลี้ยงตนเองได้ ต้องอาศัยเงินจากคุณพ่อ คุณแม่ แต่เขาได้ใช้เงินอย่างสนุกสนาน เที่ยวเตร่ แ่่งตัวทันสมัย เพราะเขาไม่คงเสียภาษีใดๆทั้งสิ้น ได้แต่ใช้เงินจึงไม่ต้องระวังในเรื่องการประหยัด

ดังนั้นสิ่งต่างๆเหล่านี้จึงเป็นปัญหาในการพัฒนาของประเทศไทย.

จากเรื่องนี้มีบุคคลที่สำคัญ 5 คน คือ

1. นายถิ ภาษีจวน
2. นายถาน ชกบเลี้ยง
3. นายเคียง หอมภาษี
4. นายถิ ชกบประพวง
5. เด็กชายชวง พงษ์เพ็ก

เมื่ออ่านเรื่องจบแล้วให้สมาชิกทุกคนร่วมกันอภิปราย เพื่อพิจารณาจัดอันดับบุคคลในเรื่องนี้ทั้ง 5 คน โดยให้เรียงลำดับจากคนที่ไม่มีความผิดไปหาคนที่มีความผิดมากที่สุด อันดับที่ 1 หมายถึงคนที่มีความผิดที่สุด อันดับที่ 2 ก็คือคนที่มีความผิดรองลงมา เช่นนี้เรียกว่า ไม่พร้อมทั้งบอกเหตุผลด้วยว่าเพราะอะไร

หมายเหตุ เมื่อตกลงกันโดยทั่วไปแล้วก็ลงในกระดาษที่แนบด้วยนี้ และส่งตัวแทนกลุ่ม

1 คน ออกไปรายงาน

ใบสังเกตการณ์

คำชี้แจง ในอ่านข้อความในแบบสังเกตการณ์นี้ให้เข้าใจอย่างละเอียดเสียก่อน จึงทำการสังเกตและบันทึกไว้เป็นข้อๆ ดังนี้

๑. กลุ่มเริ่มต้นทำงานกันอย่างไร
๒. ในขณะที่มีสมาชิกคนหนึ่งกำลังพูดแสดงความคิดเห็น สมาชิกคนอื่นๆ ทำอย่างไร
๓. บรรยากาศในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างไร
๔. ในการอภิปรายครั้งนี้ผู้มีบทบาทมากที่สุดคือใคร เขาทำอย่างไร
๕. กลุ่มใช้วิธีตกลงกันอย่างไร
๖. การทำงานของกลุ่มนี้ควรปรับปรุงอย่างไร

แผนการสัปดาห์ที่ 6

เรื่อง ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมือง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 60 นาที

ความมุ่งหมาย เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมแล้ว นักเรียนสามารถ

ก. กำหนดนิยามสัมพันธ

1. ถกเถียง ถกแถลงความคิดเห็น
2. ให้อุจกเถียงและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. ยอมรับมติของที่ประชุมแบบประชาธิปไตย
4. เข้าใจและยอมรับการขัดแย้งในถกแถลงความคิดเห็นและหาทางปรองดองกันไว้
5. เห็นประโยชน์ของการร่วมมือกันทำงาน
6. รู้จักหาทางแก้ไขข้อขัดแย้งร่วมกัน

ข. ถกเถียง

1. บอกโทษจากการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมืองได้อย่างน้อย 3 ข้อ
2. บอกสาเหตุที่ทำให้คนไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมืองได้อย่างน้อย 5 ข้อ
3. ยกตัวอย่างการกระทำที่เป็นการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมืองได้อย่างน้อย 5 ข้อ
4. อธิบายเกี่ยวกับการแก้ปัญหาค่าไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมืองได้อย่างน้อย 5 ข้อ

ค. ถกเถียงปัญหา

1. นักเรียนนำวีธีการระดมพลังสมองที่เรียนไปแก้ปัญหาค่าที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้

แนวคิด การไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมือง จะไม่มีความมั่นคงปลอดภัยทั้งตนเอง สังคม

และประเทศชาติ

เนื้อเรื่อง

ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมือง ได้แก่

1. การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ทำให้สังคมอยู่ด้วยความไม่สงบสุข เกิดความ

สับสนวุ่นวาย ขาดระเบียบแบบแผน และไม่มีความปลอดภัยทั้งตนเอง ทรัพย์สิน

สังคมและประเทศชาติ

จากได้ให้สมาชิกทั้งชั้นฟัง ในขณะที่เกี่ยวกับครูจากคะแนนของแต่ละกลุ่มลงตารางใบแบบรูปที่เตรียมไว้ ดังนี้

ปัญหา	กลุ่มที่	1	2	3	4	5	6
1. ผลเมือง ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เกิดผลเสียแก่ประเทศชาติอย่างไร							
2. ให้เสนอวิธีการแก้ปัญหาคาร ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายมาให้มากที่สุด							
รวม							

2.5 ให้แต่ละกลุ่มทำกิจกรรมเล็กเป็นครั้งที่สองตามข้อ 2.1 ถึง 2.4 โดยใช้ปัญหาในข้อที่ 2

2.6 เมื่อทุกกลุ่มทำกิจกรรมในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เสร็จแล้ว ครูรวมคะแนนในตาราง เพื่อทราบว่าแต่ละกลุ่มสามารถเขียนในกลุ่มละกี่ข้อความและจัดอันดับให้แต่ละกลุ่ม

2.7 ให้แต่ละกลุ่มพิจารณาเลือกคำตอบที่สำคัญมาหัวข้อละ 3 คำตอบ โดยลงมือร่วมกันภายใน 7 นาที หลังจากนั้นก็ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงาน

2.8 เมื่อทุกกลุ่มรายงานเรียบร้อยแล้ว ครูสรุปอีกครั้งหนึ่ง

3. ขั้นวิเคราะห์ วิเคราะห์โดยใช้คำถามต่อไปนี้

3.1 คำถามระบุสัมพันธ์

3.1.1 รู้สึกอย่างไรที่คงพูดแสดงความคิดเห็นของตนเอง

3.1.2 เพราะเหตุใดสมาชิกทุกคนคงพูดแสดงความคิดเห็น

3.1.3 ในการพูดแสดงความคิดเห็นที่ดีควรปฏิบัติอย่างไร

3.1.4 รู้สึกอย่างไรกับการที่มีคนโต้แย้งความคิดเห็นของเรา

3.1.5 สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความคิดเห็นตรงกันหรือแตกต่างกัน

3.1.6 ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

3.1.7 ในการทำกิจกรรมครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 ครั้งใดได้ผลงานที่ดีกว่ากัน

เพราะเหตุใด

3.1.8 ในการทำกิจกรรมครั้งที่ 3 แตกต่างจากครั้งที่ 1 และ 2 อย่างไร

3.1.9 มติของที่ประชุมที่เป็นผลงานของกลุ่มใดมาอย่างใด

3.2 คำถามเปิด

3.2.1 การไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองมีผลเสียอย่างไร

3.2.2 สาเหตุที่คนไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองมีอะไรบ้าง

3.2.3 ตัวอย่างการกระทำที่เป็นการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองได้แก่อะไร

3.2.4 การแก้ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองมีวิธีแก้ปัญหามากน้อยเพียงใด

3.3 คำถามประยุกต์ใช้

3.3.1 ในชั้นเรียนของเรามีปัญหาท่านลงนามบ้างไหม เราควรแก้ปัญหานี้โดยวิธีใด

4. ประเมินผล

4.1 คำถามแบบสัมพัทธ์

4.1.1 ปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในระหว่างทำกิจกรรม

4.1.2 การพูดแสดงความคิดเห็น

4.1.3 การวิเคราะห์

4.2 คำถามเปิด

4.2.1 การถามคำถาม

4.2.2 ผลงานของกลุ่ม

4.3 คำถามประยุกต์ใช้

4.3.1 การอภิปรายเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

แผนการสอนที่ 7

เรื่อง การใช้วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ในการ เชิดชูที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 60 นาที

ความมุ่งหมาย เมื่อให้นักเรียนทำกิจกรรมแล้ว นักเรียนสามารถ

ก. กำหนดคุณสมบัติ

1. สนใจ ตั้งใจและยอมรับฟังการพูดจากผู้อื่น
2. เห็นความสำคัญของสมาชิกทุกคน
3. ยอมรับความแตกต่างในความสามารถของแต่ละคน
4. เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น
5. ให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น
6. เห็นประโยชน์ของการร่วมมือ

ข. กำหนดเนื้อหา

1. บอกแหล่งที่มาของข่าวต่างๆ ได้อย่างน้อย 3 แหล่ง
2. บอกแหล่งเผยแพร่ข่าวสารที่เชื่อถือได้อย่างน้อย 2 แหล่ง
3. บอกผลเสียของการถ่ายทอดข่าวที่ไม่เป็นความจริงได้อย่างน้อย 3 ข้อ
4. ให้เหตุผลว่าข่าวนั้นเชื่อถือหรือไม่เชื่อถือได้ถูกต้อง
5. สามารถรับข่าวสารและถ่ายทอดข่าวสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

ค. กำหนดประยุกต์ใช้

1. ในชีวิตประจำวันเราได้รับข่าวสารต่างๆ อยู่เสมอ ดังนั้นคนที่เราจะเชื่อในข่าวนั้นๆ ควรไตร่ตรองให้รอบคอบเสียก่อน
 2. ในการรับข่าวสารควรสนใจและตั้งใจฟัง เก็บใจความสำคัญของข่าวได้
 3. เมื่อมีโลกาถ่ายทอดข่าวให้ผู้อื่นฟัง ต้องฟังให้ชัดเจนและตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟังเสมอว่าเข้าใจตรงกันหรือไม่
- แนวคิด ในการ เชิดชูข่าวสารใดๆ ต้องใช้การพิจารณาด้วย เหตุผลให้รอบคอบ จึงจะเกิด
ผลดีต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ

เน็คเรื่อง

การใช้วิจารณ์ในการ เชื่อกันว่าควรคงที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติหมายถึง การใช้สติไตรตรองข่าวสารทางที่เกิเกิดขึ้นคนจะเชื่อ เพราะถ้าไม่ได้พิจารณาให้รอบคอบ แล้ว อาจก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายและความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นภายในประเทศ ฉะนั้นจึงควร เป็นผู้มีเหตุผล ไม่หลงเชื่ออะไรอย่างมง่ายไว้ เหตุผล เพื่อจะทำให้ ประเทศมีความสงบเรียบร้อยและชาติมีความมั่นคง

สื่อการเรียน

1. รองบรรจข่าว จำนวน 3 ชุด
2. กระดาษเปล่า " 3 แผ่น
3. ปากกา " 3 คาม

กิจกรรมการเรียน

1. ชื่นนำ

- 1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน รวมทั้งหมด 30 คน
- 1.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเข้าแถวทบทวนเรียน 1 ยืนห่างกัน 1 ช่วงแขน แต่ละแถวให้เว้นช่องว่างพอสมควร เพื่อสะดวกในการทำกิจกรรม

2. ขั้นสอน ให้นักเรียนทำกิจกรรม "ผู้ส่งข่าว" ตามขั้นตอนดังนี้

- 2.1 ครูชี้แจงให้นักเรียนทั้งหมดทราบว่า จะให้นักเรียนทำกิจกรรม "ผู้ส่งข่าว" ซึ่งนักเรียนทุกคนจะได้แสดงบทบาท เป็นผู้รับข่าวและผู้ส่งข่าว
- 2.2 ให้สมาชิกคนที่ 1 (คนที่ยืนอยู่หัวแถว) ของแต่ละแถวมารับข้อความที่เป็นข่าวที่อยู่ในซองข่าวจากครู แล้วอ่านให้เข้าใจและจดจำข้อความนั้นให้ได้ เมื่อเสร็จแล้วนำข้อความนั้นเก็บไว้ในซองคืนให้ครู
- 2.3 ครูให้สัญญาณการ เริ่มส่งข่าว ให้สมาชิกคนที่ได้คำนำข้อความไปเดิมนั้นส่งข่าวให้คนที่ 2 รับโดยการกระซิบ เพื่อไม่ให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้ยิน
- 3.4 คนที่ 2 เมื่อได้รับทราบข่าวจากคนที่ 1 เรียบร้อยแล้ว ให้ส่งข่าวให้คนที่ 3 ถัดไปจนกระทั่งถึงคนสุดท้าย คนสุดท้าย เมื่อได้รับข่าวแล้วจดข่าวลงในกระดาษ

2.5 ให้อ่านสุดท้ายของแต่ละแถวจากมรายนามข่าวที่ตนได้รับไป โดยให้รายงานที่ละแถว แล้วครูเขียนข่าวที่นักเรียนรายงานไว้บนกระดาน

2.6 กรุณาสั่งความที่เป็นข่าวนั้นบอกมาทำไมเพื่อกันตรวจสอบว่าแต่ละแถวมีการถ่ายทอดข่าวกันได้ดีเพียงไร

3. ขั้ววิเคราะห์ ทำการวิเคราะห์โดยใช้คำถามต่อไปนี้

3.1 คำถามแบบสืบค้น

3.1.1 นักเรียนต้องการให้ผลงานของกลุ่มตนได้ดีหรือไม่ เพราะอะไร

3.1.2 เมื่อนักเรียนเป็นผู้รับข่าวสารศึกษายังไร

3.1.3 ศึกษายังไรที่มีสมาชิกบางคนปฏิบัติหน้าที่อย่างซักทำให้เสียเวลา

3.1.4 ถ้าสมาชิกคนใดคนหนึ่งไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนตามคำสั่ง งานของกลุ่มจะสำเร็จได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

3.1.5 ผลงานที่ออกมาได้มีการฝึกหัดเป็นความฝึกหัดจริงหรือไม่

3.1.6 เราควรให้คล้ายกับความผิดพลาดของคนที่อื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

3.1.7 ทุกคนมีความสามารถเท่ากันหรือไม่

3.1.8 ความร่วมมือกันให้ประโยชน์อย่างไร

3.2 คำถามเพื่อหา

3.2.1 แหล่งที่มาของข่าวต่างๆได้แก่อะไรบ้าง

3.2.2 แหล่งข่าวที่เผยแพร่ข่าวสารที่เชื่อถือได้ ได้แก่อะไรบ้าง

3.2.3 การถ่ายทอดข่าวที่ไม่เป็นจริงมีผลเสียอย่างไร

3.2.4 ในการที่จะเชื่อข่าวนั้นว่าเป็นจริงได้หรือไม่นั้น ควรทำอย่างไร

3.2.5 ผู้รับข่าวสารต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะเชื่อถือข่าวที่ได้

3.2.6 ผู้ถ่ายทอดข่าวต้องปฏิบัติอย่างไรจึงเป็นผู้ถ่ายทอดข่าวที่ดีได้

3.3 คำถามประยุกต์ใช้

3.3.1 ในการรับข่าวสารต่างๆเพื่อได้ข้อยุติที่ชัดเจน การปฏิบัติอย่างไร

- 3.3.2 ในชีวิตประจำวันเราได้รับข่าวสารต่างมากมาย ทั้งน่าเชื่อถือและไม่น่าเชื่อถือ เรามีวิธีอย่างไรในการเลือกเชื่อกับข่าวเหล่านั้น
- 3.3.3 ถ้ามีข่าวที่ก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในสังคมหรือประเทศชาติ ควรช่วยกันแก้ปัญหาอย่างไร

4. ประเมินผล

4.1 ด้านมนุษยสัมพันธ์

- 4.1.1 ปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในระหว่างทำกิจกรรม
- 4.1.2 การวิเคราะห์

4.2 ด้านเนื้อหา

- 4.2.1 การรายงาน
- 4.2.2 การตอบคำถาม

4.3 ด้านประยุกต์ใช้

- 4.3.1 การตอบคำถาม

(ภาคผนวก)

- ข่าวที่ 1 การถ่ายทอดสดการก่อกวนให้ชาวบ้านใกล้ ผ.ศ. คณิกรายขับไล่กองเร่ร่อนนทรี
นับว่าเป็นความผิดที่เข้าถึงประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย
- ข่าวที่ 2 ศูนย์ใจบุญรักเจ้าโพน ไปกวนเหี้ยแถมอาหารในคลองหอยะ พบเด็กทารกถูกทิ้งอยู่
ใกล้ปากลำน้ำให้เจ้าของถักนางเล็ก จุลการะกลไป
- ข่าวที่ 3 ในการเลือกตั้งรวม ส.ส. พิชัยโสธร มีประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
กันอย่างคึกคัก ทั้งอย่างนี้ถึงเรียกว่ารักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

แผนการสอนที่ 8

เรื่อง การป้องกันชาติ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 60 นาที

ความมุ่งหมาย เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมแล้ว นักเรียนสามารถ

ก. กำหนดขอบสัมพันธ์

1. แสดงความคิดเห็นของตน
2. รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์จากคนอื่น
3. จดทะเบียนความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน
4. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
5. ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา
6. ยอมรับและปฏิบัติตามมติของชนส่วนมาก
7. รับใช้ชุมชนในงานของตน
8. เห็นความสำคัญของการร่วมมือ

ข. กำหนดเนื้อหา

1. บอกวิธีการป้องกันชาติได้อย่างน้อย 5 ข้อ
2. บอกผู้มีหน้าที่ในการป้องกันชาติได้อย่างน้อย 3 ข้อ
3. บอกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เป็นภัยต่อชาติได้อย่างน้อย 5 ข้อ

ค. กำหนดประยุกติ์ใช้

1. การปฏิบัติตัวของนักเรียนในการป้องกันชาติได้ถูกต้อง

แนวคิด ประเทศชาติจะอยู่รอดปลอดภัยได้ เพราะคนในชาติช่วยกันปกป้องรักษาด้วยความ

กล้าหาญ ความเสียสละและการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์

เนื้อเรื่อง

การป้องกันชาติหมายถึง การช่วยปกป้องภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นทั้งภายในและ
ภายนอกประเทศ โดยไม่ยอมให้ศัตรูบุกรุกหรือคนทรยศทำลายความมั่นคงของประเทศได้

การป้องกันชาติอาจทำได้หลายวิธี เช่น การเป็นตำรวจ ทหาร การเป็นพลเมืองดี และการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น การไม่ช่วยกันป้องกันชาติทำให้ประเทศขาดความมั่นคงทรน ไม่ปลอดภัยของตนเอง ชีวิตความเป็นอยู่ขาดสิทธิและอิสระในทุกวิถีทาง

สื่อการเรียน

1. เรื่อง "วีรกรรมพลาสมเกียรติ กลิ่นขจร" (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)
2. บทบาทของบุคคลต่างๆ (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)
3. ใบสั่งเหตุการณ์

กิจกรรมการเรียน

1. ชื่นชม

1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน

1.2 อดิชาตสมัครกลุ่มละ 1 คนเป็นผู้สั่งเหตุการณ์ มารับใบสั่งเหตุการณ์และกรูมควบคุมการดำเนินการทำกิจกรรมที่เตรียมไว้ เมื่อได้รับคำสั่งจึงนำไปให้สมาชิกในกลุ่ม

2. ชื่นชม

2.1 ครูชี้แจงว่าจะให้แต่ละกลุ่มร่วมกิจกรรมตามที่กรูมควบคุมหมายให้ โดยกรูมควบคุมเรื่องราวเกี่ยวกับวีรกรรมพลาสมเกียรติ กลิ่นขจร ให้นักเรียนทั้งหมดฟัง 2 เที่ยว

2.2 เมื่ออ่านจบแล้ว ครูชี้แจงต่อไปว่าแต่ละคนในกลุ่มจะได้รับบทบาทละคร 1 บทบาท ให้แต่ละคนอ่านบทบาทที่ตนได้รับไปให้เข้าใจ ทำหน้าที่ให้คนอื่นดูและไม่ให้ดูของตัวเอง

2.3 ครูสั่งให้ผู้สั่งเหตุการณ์นำอุปกรณ์ที่เตรียมไว้ไปมอบให้แต่ละสมาชิกในกลุ่มของตน ให้สมาชิกทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทที่ตนได้รับไปและเตรียมตัวอภิปราย

2.4 ในขณะที่สมาชิกทุกคนในแต่ละกลุ่มกำลังทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนอยู่นั้น ครูเรียกผู้สั่งเหตุการณ์ให้มายังคำสั่งแจงในการทำหน้าที่ของตน

2.5 ครูให้สัญญาณเริ่มทำกิจกรรม (ให้เวลาในการอภิปราย 20 นาที)

2.6 เมื่อหมดเวลาให้แต่ละกลุ่มนำผลการประชุมลงกรวดยงานหน้าชั้นให้แต่ละกลุ่ม

3. ขั้นวิเคราะห์ ให้แต่ละคนในทุกกลุ่มคำถามบทบาทที่ตนได้รับไปพร้อมกันที่ละบทบาท หลังจากนั้นให้ผู้สังเกตการณ์รายงานผลการสังเกต แล้ววิเคราะห์โดยใช้คำถามดังนี้

3.1 คำถามย่อยสัมพันธ์

3.1.1 รู้สึกอย่างไรกับบทบาทที่ได้รับไป เพราะอะไร

3.1.2 รู้สึกอย่างไรที่ต้งแสดงบทที่ไปพอใจ

3.1.3 รู้สึกอย่างไรที่ต้งแสดงบทที่ตนพอใจ

3.1.4 ทุกคนมีโอกาสอภิปรายหรือไม่ เพราะอะไร

3.1.5 พยายามแสดงการประมูหรือไม เพราะอะไร

3.1.6 กลุ่มลงมติกันอย่างไร

3.1.7 วิธีที่ใช้ในการลงมติของกลุ่มดีหรือไม่ เพราะอะไร

3.2 ด้านเนื้อหา ให้ทุกกลุ่มนำผลการประชุมลงกรวดยงานและวิเคราะห์โดยใช้คำถามต่อไปนี้

3.2.1 พิจารณเกี่ยวกับ กลุ่มจริง ได้ปฏิบัติหน้าที่ของเขาอย่างไร

3.2.2 การเสียชีวิตของเขาควรได้รับการยกย่องหรือไม่ เพราะอะไร

3.2.3 ถ้าทหารทุกคนไม่ร่วมมือกันต่อสู้ศัตรูจะเกิดผลอย่างไร

3.2.4 นอกจากทหารแล้วมีใครบ้างที่ต้งช่วยกันป้องกันชาติ

3.2.5 ประชาชนช่วยป้องกันชาติได้โดยวิธีใด

3.2.6 กับกันครายที่ทำลายความมั่นคงของชาติมีอะไรบ้าง

3.3 คำถามประยุกต์ใช้

3.1 สรุปแนวทางการปฏิบัติตัวต้งนึกเตือนเพื่อร่วมมือกันในการป้องกันชาติ

4. ประเมินผล

4.1 คำถามย่อยสัมพันธ์

4.1.1 ปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในระหว่างทำกิจกรรม

4.1.2 การรายงานของผู้สังเกตการณ์

4.1.3 การวิเคราะห์

4.2 กำนันศึกษา

4.2.1 ผลงานของกลุ่ม

4.2.2 การตอบคำถาม

4.3 กำนันประยุกต์ใช้

4.3.1 การตอบคำถาม

4.3.2 การปฏิบัติตัวของนักเรียน

(ภาคผนวก)

เรื่อง วิถีกรรมพลาสม์เกียรติ กลิ่นขจร

พลาสม์เกียรติ กลิ่นขจร เป็นทหารประจำการที่ได้ต่อสู้เพื่อป้องกันชาติบ้านเมืองของเราอย่างกล้าหาญ โดยไม่ยอมให้ศัตรูมารุกราน และเขาได้เสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ในการสู้รบกับพวกเวียตนาม ที่ภูเก้าเขตแดนไทย ณ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดปราจีนบุรี ในฐานะที่พลาสม์เกียรติ กลิ่นขจร ก็เป็นคนที่มีภูมิปัญญาอยู่ในหมู่บ้านของเรา หมู่บ้านของเราจึงตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง เพื่อประชุมตกลงกันว่าจะทำอะไร เพื่อช่วยเหลือครอบครัวของพลาสม์เกียรติ กลิ่นขจร ในโลกาสนี้

สมมุติว่านักเรียนแต่ละคนได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการครั้งนี้ ขอให้นักเรียนแต่ละคนสวมบทบาทตามข้อมูลที่ได้รับอย่างแนบเนียนที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ละกลุ่มมีเวลาประชุมปรึกษากัน 20 นาที และภายใน 20 นาทีนี้ให้ตกลงกันให้ได้ว่าหน้าที่ประชุมจะทำอย่างไร และมีเหตุผลอย่างไร โดยให้เขียนลงในกระดาษที่แจกให้ เตรียมส่งตัวแทน 1 คน ออกมารายงาน

บทบาทที่ 1

คุณเป็นกรรมการคนหนึ่งที่มีร่วมประชุมในฐานะตัวแทนกลุ่มข้าราชการ และเห็นสมควรอย่างยิ่งที่จะให้มีการบริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือครอบครัวของพลาสม์เกียรติ

กลิ่นฉจร ดังนั้นคุณจะได้เริ่มพูดเป็นคนแรก โดยพยายามพูดถึงการปฏิบัติหน้าที่ของพลาสมเกียรติ กลิ่นฉจร และต่างเสียชีวิตในการป้องกันชาติ เพื่อให้กรรมการทุกคนยอมรับและเห็นด้วยกับคุณ หากมีใครไม่เห็นด้วยคุณก็กำลังพยายามพูดจนใจให้เขาคิดถึงความความดีของคุณ

บทบาทที่ 2

คุณเป็นกรรมการคนหนึ่งที่มาช่วยประชุมในฐานะตัวแทนกลุ่มพรรค และคุณเห็นว่าไม่สมควรเลยที่จะให้มีการบริจาคเงิน เพราะตัวคุณเองก็ไม่อยากเสียเงินโดยไม่ได้รับสิ่งตอบแทน ดังนั้นเมื่อมีคนเสนอให้มีการบริจาคเงิน คุณจะคัดค้านทันทีโดยหาเหตุผลมากักค้านให้ได้

บทบาทที่ 3

คุณเป็นกรรมการคนหนึ่งที่มาช่วยประชุมในฐานะตัวแทนของชาวนา และกลุ่มคุณรู้ว่าพลาสมเกียรติ กลิ่นฉจร กำลังเสียชีวิตครั้งนี้เพราะต่อสู้กับชาติศัตรู เพื่อปกป้องชนชาตินบ้านเมืองของเรา ให้พวกเราได้มีที่พำนักกิน ดื่มนกอย่างสุขสบาย ถึงแม้ว่าฐานะของชาวนาจะไม่ดีเท่าไรนัก แต่พวกคุณก็พร้อมที่จะเสียเงินเพื่อทำการบริจาคในครั้งนี้ คุณจึงพูดสนับสนุนให้มีการบริจาคเงิน โดยพูดถึงการปฏิบัติหน้าที่ของพลาสมเกียรติ กลิ่นฉจร

บทบาทที่ 4

คุณเป็นกรรมการคนหนึ่งที่มาช่วยประชุมในฐานะตัวแทนกลุ่มกรรมกร กลุ่มของคุณเห็นว่าไม่ควรที่จะยุ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ ปล่อยให้เงินภาษีของฝ่ายรัฐบาลของคุณจะพยายามพูดคัดค้านอย่างเต็มที่เกี่ยวกับการบริจาคเงินในการช่วยเหลือพลาสมเกียรติ กลิ่นฉจร ในครั้งนี้เพราะคุณถือว่าเป็นหน้าที่ของทหารหมู่แล้วที่ต้องต่อสู้ศัตรู และพวกคุณก็มีฐานะไม่ถ้อยก็ จึงพยายามหาเหตุผลมากักค้านให้ได้

บทบาทที่ 5

คุณเป็นกรรมการคนหนึ่งที่มาช่วยประชุมในฐานะตัวแทนกลุ่มหม่มสาว กลุ่มของคุณไม่สนใจให้ความสนใจในเรื่องนี้ ดังนั้นคุณจึงส่งตัวแทนที่ถนัดกว่าฝ่ายใดจะมีเหตุผลสมควรกว่ากัน คุณก็จะช่วยสนับสนุนฝ่ายนั้น

ใบสั่ง เอกการต์

คำชี้แจง ให้ท่านข้อความในแบบสั่ง เอกการต์นี้ให้เข้าใจอย่างละเอียดเสียก่อน
จึงทำการสั่ง เอกและบันทึกไว้เป็นข้อๆ ดังนี้

1. กลุ่มเริ่มต้นทำงานกันอย่างไร
-
2. ในขณะที่สมาชิกคนหนึ่งกำลังพูดแสดงความเห็น สมาชิกคนอื่นๆ ทำ
อย่างไร
3. บรรยากาศในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างไร
-
4. ในการอภิปรายครั้งนี้มีปัญหามากที่สุดคืออะไร เขาทำอย่างไร ..
-
5. กลุ่มใช้วิธีตกลงกันอย่างไร
-
6. การทำงานของกลุ่มนี้ควรปรับปรุงอย่างไร
-

แผนการสอนที่ 9

เรื่อง การรักษาวัดธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 60 นาที

ความมุ่งหมาย เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมแล้ว นักเรียนสามารถ

ก. ความหมาย สัมพันธ

1. ใช้อาสาสมัครในการติดต่อสื่อสาร ได้ดี
2. รู้จักเป็นผู้ให้และผู้รับที่ดี
3. ยอมรับตนเองและผู้อื่น
4. ชอบใจตนเองได้
5. มีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อกัน
6. รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
7. ให้ความร่วมมือเพื่อความสำเร็จของการทำงาน
8. รู้จักใช้เหตุผลที่ดีในการตัดสินใจ
9. รับผิดชอบผลงานที่ทำไป

ข. กำนักรักษา

1. บอกตัวอย่างสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมของชาติไทยได้ถูกต้องอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง
2. บอกความสำคัญของวัฒนธรรมไทยได้ถูกต้องอย่างน้อย 3 ข้อ
3. บอกวิธีการรักษาวัดธรรมอันดีของชาติไทยได้ถูกต้องอย่างน้อย 3 ข้อ
4. แยกวัฒนธรรมไทยออกจากวัฒนธรรมต่างชาติได้ถูกต้อง

ค. คำประยูกที่ใช้

1. ประเพณีปฏิบัติตามวัฒนธรรมของไทยได้ถูกต้องและเหมาะสม

แนวคิด วัฒนธรรม เป็นเครื่องแสดงถึงเอกลักษณ์และความเจริญ เป็นสิ่งเชิดชูเกียรติ
ของชาติ ที่เราควรรักษาไว้ให้ยั่งยืนสืบไป

1.4 ครูแจกแบบจำลอง เช่น โปสเตอร์นักเรียนทุกคน และให้สังเกตเริ่มทำกิจกรรมได้

1.5 เมื่อได้ผู้ที่เสร็จก่อนเพื่อนจำนวน 2 คนแล้วให้หยุดทำกิจกรรมได้ หลังจากนั้นครูให้ทั้ง 2 คนรายงานให้เพื่อนๆฟังว่า คนที่ตนสำรวจไปนั้นมีใครบ้างให้อ่านที่ละข้อพร้อมทั้งให้คนที่ชี้คำในแต่ละข้อนั้นแสดงตัวโดยการยืนขึ้น ในขณะเดียวกันผู้ดำเนินการก็ถามนักเรียนในชั้นว่า ในแบบจำลอง เช่นของใครบ้างที่ตรงกับของข้อมูลที่รายงานคนนี้ ให้ยกมือขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าคนนั้นได้รับการยอมรับจากเพื่อนคนอื่นๆอีก

1.6 เมื่อรายงานเสร็จทั้ง 2 คนแล้ว ครูมอบรางวัลให้ผู้รายงานทั้ง 2 คน (เป็นของอุปกรณ์ที่จะนำไปแจกให้สมาชิกทุกคน)

2. ขั้นสอน ให้นักเรียนทำกิจกรรม"รวมกลุ่ม"ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ครูให้ผู้ที่ได้รับรางวัลทั้ง 2 คน เปิดซองออกแล้วนำรูปภาพที่บรรจุอยู่ในซองไปแจกแก่สมาชิกทุกคน คนละ 1 แผ่น

2.2 ให้สมาชิกทุกคนดูภาพที่ได้รับไป

2.3 ครูชี้แจงว่า ครูจะให้สมาชิกรวมกลุ่มกันโดยสมัครใจ ใครอยากจะทำกับใครก็ได้ ให้แต่ละกลุ่มพยายามหาสมาชิกให้ได้มากที่สุด เมื่อรวมกลุ่มกันได้แล้วให้นับจำนวนสมาชิกว่ามีเท่าใด

2.4 เมื่อทุกคนเข้าใจแล้วให้เริ่มรวมกลุ่มกันได้

2.5 ครูชี้แจงต่อไปอีกว่า ครูจะให้สมาชิกรวมกลุ่มกันใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในครั้งนี้สมาชิกรวมกลุ่มกันเพื่อจะได้ภาพประเภทเดียวกัน ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีสมาชิก 7 คน เมื่อได้ครบตามจำนวนแล้วให้นั่งลงเป็นกลุ่ม แล้วให้ทุกคนช่วยกันตั้งชื่อกลุ่มและบอกด้วยว่าตั้งชื่อนั้นเพราะอะไร

2.6 ให้สังเกตเริ่มรวมกลุ่มได้ ผู้ช่วยครูคอยดูว่ากลุ่มใดเสร็จ ให้เก็บถ้วยที่เอาไว้หิ้ว และมีสมาชิกรับตามจำนวนหรือไม่

2.7 เมื่อทุกกลุ่มเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานและรับรางวัล (ของปัญหา คู่มือภาคผนวก)

2.8 ให้ทุกกลุ่มเปิดดูรางวัลที่ได้รับไปแล้วปฏิบัติตาม

3. ชั้นวิเคราะห์ การวิเคราะห์กิจกรรมแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 วิเคราะห์กิจกรรมแต่ละชิ้น โดยใช้คำถามข้อ 1 - 4

3.1 กำหนดนิยามศัพท์

3.1.1 รู้สึกพอใจหรือไม่ที่เพื่อนมาขอฉายเซ็น

3.1.2 พอลใจหรือไม่ที่เพื่อนๆ เห็นว่าเรามีลักษณะอย่างนั้น เพราะอะไร

3.1.3 เมื่อไปขอฉายเซ็นจากเพื่อนเราพูดยังไร เขาพอใจเห็นให้เรา
หรือไม่ เพราะอะไร

3.1.4 รู้สึกอย่างไรที่ถ้อยยืนขึ้นแสดงตัว เมื่อเพื่อนรายงาน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์กิจกรรมรวมกลุ่ม โดยใช้คำถามข้อ 5 - 15

3.1.5 ในการรวมกลุ่มครั้งที่ 1 นักเรียนทำอย่างไร

3.1.6 กลุ่มที่มีสมาชิกมากเป็นเพราะอะไร

3.1.7 กลุ่มที่มีสมาชิกน้อยเป็นเพราะอะไร

3.1.8 ถ้าหากให้สมาชิกในกลุ่มของเราเป็นหลายๆคนทำอย่างไร

3.1.9 ในการรวมกลุ่มครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 แตกต่างกันอย่างไร

3.1.10 พอลใจหรือไม่กับการรวมกลุ่มครั้งที่ 2 เพราะอะไร

3.1.11 นักเรียนรวมกลุ่มกันในครั้งที่ 2 อย่างไร

3.1.12 ชื่อกลุ่มที่ตั้งขึ้นได้มาอย่างไร

3.1.13 การทำงานครั้งสุดท้ายสำเร็จได้เพราะอะไร

3.1.14 พอลใจกับผลงานกลุ่มหรือไม่ เพราะอะไร

3.1.15 งานของกลุ่มเสร็จเร็วหรือช้า เพราะอะไร

3.2 กำหนดค่า ในแต่ละกลุ่มคัดเลือกรายงานผลการอภิปรายให้เพื่อนฟัง

หลังจากนั้นวิเคราะห์ โดยใช้คำถามดังนี้

3.2.1 ภาพที่ได้รับไปเป็นภาพเกี่ยวกับอะไรบ้าง

3.2.2 รู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่อยู่ในภาพนั้น

3.2.3 สิ่งที่อยู่ในภาพนั้นคิดว่าทำอย่างไรจึงจะรักษาไว้ได้

3.2.4 เพราะเหตุใดจึงควรรักษาวัฒนธรรมเหล่านั้นไว้

3.2.5 เปรียบเทียบความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและต่างประเทศ

3.3 คำนประยুক্তไ้

3.3.1 ให้นักเรียนไปสอบถามหาข้อมูลจากครู ผู้มีประสบการณ์ในชุมชน
ชนบท ผู้ปกครอง แล้วนำมาเขียนเป็นรายงานเรื่อง "วัฒนธรรมท้องถิ่นของเรา" โดย
ให้เขียนรายละเอียดกว่าทำกันอย่างไร เราควรจะรักษาไว้ได้อย่างไร

4. ประเมินผล

4.1 คำนมณยสัมพันธ์

4.1.1 สิ่งเกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรม

4.1.2 ปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในขณะทำกิจกรรม

4.1.3 ผลงานของกลุ่ม

4.1.4 การวิเคราะห์

4.2 คำนเน้กหา

4.2.1 ผลงาน

4.2.2 การตอบคำถาม

4.3 คำนประยুক্তไ้

4.3.1 การเขียนรายงาน

(ภาคผนวก)

บัตรปัญหา

กลุ่มของท่านร่วมมือร่วมใจกันดีมาก สามารถรวมกลุ่มกันได้อย่างรวดเร็ว เรา
ขอชมเชยและปรบมือคั้งๆให้ เพื่อแสดงถึงความสามรถกันนี้ขอให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม
ร่วมกันอภิปรายเพื่อแก้ไขปัญหาคือ

ข้อ 1 สิ่งที่อยู่ในภาพของกลุ่มนี้มีความสำคัญอย่างไร บอกให้หมดนะ

ข้อ 2 เรามีวิธีรักษาวัฒนธรรมของเราไว้ได้อย่างไร บอกมาเป็นข้อๆ

ข้อ 3 เราจะตั้งชื่อกลุ่มของเราอะไรดีเลย ทำไมถึงตั้งอย่างนั้นละ

เมื่อแก้ปัญหาลงแล้วให้จดลงในกระดาน แล้วทุกคนเก่ง 1 คน ออกไปรายงาน

แบบจำลอง

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความข้างล่างนี้ให้หมดทุกข้อเสียก่อน แล้วจึงสำรวจดูว่าข้อใด
 ในชั้นของท่านคนใดมีลักษณะตรงตามข้อความใด ให้ท่านนั้นเขียนชื่อและนามสกุล
 ลงท้ายข้อความนั้น

ข้อความ	ลายเซ็น
๑. คนที่แต่งการเรียบร้อยและเหมาะสม	
๒. คนที่พูดจาไพเราะ	
๓. คนที่มีกิริยาเรียบร้อย	
๔. คนที่ร้องเพลงเก่ง	
๕. คนที่มีศิลปะในการวาดภาพได้สวยงาม	
๖. คนที่ชอบแสดงออก	
๗. คนที่ร่าเริงได้สวยงาม	
๘. คนที่ร่าเริงสนุกสนาน	
๙. คนที่มีร่างกายสะอาด	
๑๐. คนที่ทำงานเก่ง	

แผนการสอนที่ 10

เรื่อง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขาดความรับผิดชอบ การไม่รักษาวินัยธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 60 นาที

ความมุ่งหมาย เมื่อผู้เรียนทำกิจกรรมแล้ว ผู้เรียนสามารถ

ก. คำนึงถึงสัมพันธ

1. รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

2. ปฏิบัติตามบทบาทที่ได้รับ

3. ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา

4. รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น

5. ปฏิบัติตัว เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี

6. มีความเชื่อมั่นในตนเอง

7. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

8. ยอมรับมติของคณะส่วนใหญ่

ข. ถิ่นเนื้อหา

1. คติธรรมที่เกิดขึ้นจากการขาดความรับผิดชอบ ได้ถูกคัดค้านอย่างน้อย 3 ข้อ

2. คติธรรมที่เกิดขึ้นจากการไม่รักษาวินัยธรรม ได้ถูกคัดค้านอย่างน้อย 3 ข้อ

3. บอกสาเหตุที่ทำให้คนขาดความรับผิดชอบและไม่รักษาวินัยธรรมได้ 5 ข้อ

4. บอกวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขาดความรับผิดชอบและการไม่รักษาวินัยธรรมได้อย่างน้อย 5 ข้อ

ค. คำนึงถึงสัมพันธ

1. ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

2. การปฏิบัติตนเพื่อรักษาวินัยธรรมกันถึงงามของตนไว้ได้

แนวคิด ประชาชนไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและไม่ช่วยกันรักษาวินัยธรรมของตนไว้ ทำให้เกิด

ความสับสนวุ่นวายขึ้นในสังคมและประเทศชาติได้

เนื้อเรื่อง

การขาดความรับผิดชอบหมายถึง การไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนที่มีอยู่หน้าที่ที่ตามกฎหมายและหน้าที่ของพลเมือง ทำให้เกิดความสับสนวุ่นวายในสังคม ประเทศชาติ

การไม่รักษาวินัยธรรม ทำให้ขาดความเป็นชาติขาดความเจริญก้าวหน้า เพราะวินัยธรรมแสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของคนในชาติ

การไม่รักษาวินัยธรรม ได้แก่ การทำลายโบราณสถาน โบราณวัตถุ การแต่งกายไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ การแสดงความรักที่ไม่ถูกต้อง

หลักการ เรียน

1. สลากใช้สำหรับแบ่งกลุ่ม เป็นกระดาษแข็งขนาด 1" x 1" มีรูปต่างๆดังนี้
กิ้งก่า นกฟิกา ไก่กริม หงส์สี รดก จ้างละ 6 แผ่น รวมเป็น 30 แผ่น

2. บทบาทในการรวมกลุ่มปราชญ์ (อยู่ในภาคผนวก) บรรจุในซองกลุ่มละ 5 ซอง
กิจกรรมการเรียน

1. ขั้นนำ

1.1 แบ่งสมาชิกออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน โดยใช้สลากรูปต่างๆ

1.2 ซลากล่าสักร เป็นผู้สั่ง เถกการจกกลุ่มละ 1 คน จดกลุ่มมาพบครูเพื่อรับใบสั่ง เถกการจกและกำธีแรงในการทำหน้าที่ของตน

2. ขั้นสอน ให้เ็กเรียนทำกิจกรรม"การจกปราชญ์กลุ่มย่อย" ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ครูตั้งแรงให้สมาชิกทุกกลุ่มทราบว่า จะให้ทุกกลุ่มจัดประชุมกลุ่มเพื่อจกปราชญ์แสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาารวมกัน ซึ่งในการประชุมประกอบไปด้วย ผู้กำเนินการจกปราชญ์ ผู้รวมจกปราชญ์และผู้บันทึกการจกปราชญ์

2.2 สมาชิกแต่ละคนจะทราบว่าคนเองทำหน้าที่อะไรในการประชุมครั้งนี้ โดยครูจะแจกซองให้คนละ 1 ซอง เมื่อทุกคนได้รับไปแล้วให้ทำความเข้าใจด้วยสิ่งที่อยู่ในซองนั้น และหันหน้าไปให้สมาชิกคนอื่นๆ

2.3 ครูให้ผู้สั่ง เถกการจกนำซองไปมอบให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มของตน

2.4 ครูให้สัญญาณเริ่มทำกิจกรรม ให้เวลาในการจัดปราชญ์ 15 นาที

2.5 เมื่อหมดเวลาให้สัญญาณให้ผลการจัดปราชญ์ เสร็จแล้วจัดกิจกรรมรายวัน

3. ขั้ววิเคราะห์ ให้ผู้สังเกตการณ์จัดกิจกรรมรายวัน จากขั้ววิเคราะห์โดยใช้คำถาม

3.1 คำถามแบบสืบค้น

3.1.1 ภารกิจหรือไม่ว่างกับบทบาทที่ได้รับ เพราะอะไร

3.1.2 รู้สึกอย่างไรที่ลงมือแสดงความคิดเห็น

3.1.3 รู้สึกอย่างไรที่ไม่โดนคัดค้านความคิดเห็นของเรา

3.1.4 รู้สึกอย่างไรที่ไม่โดนสนับสนุนความคิดเห็นของเรา

3.1.5 เมื่อความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มไม่ตรงกัน แก้ไขอย่างไร

3.1.6 มีข้อสงสัยของกลุ่มใดบ้าง

3.1.7 ภารกิจของกลุ่มหรือไม่ว่าง เพราะอะไร

3.1.8 การร่วมมือกันตามปัญหาที่หรือไม่ว่าง เพราะอะไร

3.1.9 งานของกลุ่มสำเร็จได้เพราะอะไร

3.2 คำถามเชิงวิเคราะห์ ดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

3.2.1 ให้แต่ละกลุ่มจัดกิจกรรมรายวันผลการจัดปราชญ์

3.2.2 เมื่อแต่ละกลุ่มรายงานจบ เช่น กลุ่มที่ 1 รายงานจบ ครูจะถาม

ผลการทำงานและผลงาน ตลอดจนให้โอกาสให้นักเรียนในกลุ่มอื่นๆจัดปราชญ์เพิ่มเติมในปัญหาของ
กลุ่มที่ 1 แล้วครูสรุป

3.2.3 ครูจะถามผลการทำงานและให้สมาชิกจัดปราชญ์เพิ่มเติมในปัญหาของ
กลุ่มอื่นๆจนครบ 5 กลุ่ม

3.3 คำถามประยุกต์ใช้

3.3.1 นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเองและสังคมอย่างไร

3.3.2 นักเรียนได้แสดงตัวเพื่อรักษาวัฒนธรรมอย่างไรบ้าง

4. ประเมินผล

4.1 ก้านมโนยสัมพันธ์

4.1.1 ปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในระหว่างทำกิจกรรม

4.1.2 การรายงานของผู้สังเกตการณ์

4.1.3 การวิเคราะห์

4.2 ก้านเนื้อหา

4.2.1 ผลงานของแต่ละกลุ่ม

4.2.2 การอภิปรายเพิ่มเติม

4.3 ก้านประยุกต์ใช้

4.3.1 สังเกตการทำงานของกลุ่มนักเรียน

4.3.2 การถามคำถาม

(ภาคผนวก)

หัวข้อที่แต่ละกลุ่มจะได้รับคือ

"การขาดความรับผิดชอบทำให้เกิดผลเสียอย่างไร?"

"สาเหตุที่ทำให้คนขาดความรับผิดชอบมีอะไรบ้าง?"

"การไม่รักษาวัฒนธรรมทำให้เกิดผลเสียอย่างไร?"

"สาเหตุที่ทำให้คนไม่รักษาวัฒนธรรมมีอะไรบ้าง?"

"แนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขาดความรับผิดชอบและการไม่รักษาวัฒนธรรม มีอะไรบ้าง?"

บทบาทของสมาชิกในการอภิปราย

บทบาทผู้นำในการอภิปราย

บทบาทของท่านคือผู้นำในการอภิปราย มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ชี้แจงหัวข้อที่จะอภิปรายร่วมกันในครั้งนี้อย่างชัดเจนให้สมาชิกทุกคนทราบ

หัวข้อในการอภิปรายคือ..... (หัวข้อนี้ในแต่ละกลุ่มจะไม่เหมือนกัน)

2. ในรอบแรกท่านต้องหาทางให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพูดแสดงความคิดเห็นโดยทั่วถึง

3. ถัดมาท่านต้องสรุปความคิดเห็นที่สมาชิกทุกคนพูดมา พิจารณาคัดเลือกเฉพาะประเด็นที่ตรงกับเป้าหมาย พร้อมกับขอความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นนี้

"เมื่อท่านเข้าใจกับบทบาทที่ท่านได้รับไปแล้ว ปฏิบัติงานได้"

บทบาทของผูรร่วมอภิปราย

บทบาทของท่านคือผูรร่วมอภิปราย ท่านปฏิบัติดังนี้

1. ท่านต้องทำความเข้าใจกับหัวข้อที่จะอภิปรายในครั้งนี้อย่างชัดเจนซึ่งผู้นำในการอภิปรายจะเป็นผู้ชี้แจงให้ท่านทราบ

2. หลังจากนั้นให้ท่านพูดแสดงความคิดเห็นของท่านตามที่ประชุม

3. ขอให้ท่านใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ในตัวท่าน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ

"เมื่อท่านเข้าใจบทบาทที่ท่านได้รับไปแล้ว ปฏิบัติงานได้"

(หมายเหตุ บทบาทของผูรร่วมอภิปรายจะได้รับกลุ่มละ 3 คน)

บทบาทของผู้นำเพื่อการอภิปราย

บทบาทของท่านคือผู้นำเพื่อการอภิปราย ท่านมีหน้าที่นำทีมอภิปรายลงใน
แบบบันทึกการอภิปราย ข้างล่างนี้

แบบบันทึกการอภิปราย

หัวข้อการอภิปรายคือ

.....

ผู้ร่วมอภิปรายในครั้งนี้นำเสนอด้วย

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

ผลการอภิปรายมีดังนี้ (ให้บันทึกข้อสรุปที่เป็นมติของกลุ่มเท่านั้น และขอให้นักบันทึกเป็นข้อๆ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบสังเกตการณ์

๑. ให้ชี้กรวยคะแนน(/// //) ลงท้ายข้อความที่สังเกตได้ ครั้งละ ๑ รอย

๑.๑ คุณภาพของคนอื่น

๑.๒ ในขณะที่เพื่อนอภิปรายอยู่มีการคุยกัน

๑.๓ แย่งกันพูด

๑.๔ เองงานอื่นขึ้นมาทำ

๑.๕ แสดงท่าทางไม่สนใจ

๒. กลุ่มเริ่มต้นทำงานกันอย่างไร

๓. สมาชิกพอใจกับบทบาทที่ตนได้รับไปหรือไม่ เขาแสดงอาการอย่างไร

๔. ผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในกลุ่มคือใคร เขาปฏิบัติอย่างไร

๕. วิจารณ์และเสนอแนะการทำงานครั้งนี้ ได้แก่

แผนการสอนที่ 11

เรื่อง ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 60 นาที

ความมุ่งหมาย เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมแล้ว นักเรียนสามารถ

ก. ด้านมนุษยสัมพันธ์

1. เห็นความสำคัญของสมาชิกทุกคน
2. ไม่ถือตนเอง เป็นใหญ่
3. รับนิเทศในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
4. ให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น
5. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
6. มีความคิดสร้างสรรค์
7. ยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น
8. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
9. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ข. ด้านเนื้อหา

1. บอกความสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ได้อย่างถูกต้อง
2. ยกตัวอย่างกิจกรรมทางศาสนาได้อย่างน้อย 3 ข้อ
3. บอกพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้อย่างน้อย 3 ข้อ
4. ยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงว่ามีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ได้อย่างน้อย 5 ตัวอย่าง

ค. ด้านประยุกต์ใช้

1. สรุปแนวทางการปฏิบัติตัวของนักเรียนจนถึงความจงรักภักดีต่อชาติ

ศาสนา และพระมหากษัตริย์

แนวคิด สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นสถาบันที่ประชาชนทุกคนควรเคารพ

บูชา

เนื้อเรื่อง

ความจริงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์หมายถึง การมีความจงรักภักดี ไม่ยอมให้ใครมาทำลายหรือดูหมิ่นเหยียดหยามได้ เพราะชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นสถาบันหลักของบ้านเมือง เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนที่จะให้เกิดความมั่นคงของประเทศ หากสถาบันทั้งสามถูกทำลายเราก็ขาดที่พึ่งขาดสิ่งยึดเหนี่ยว ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตความเป็นอยู่

สื่อการเรียน

1. ชิ้นส่วนภาพจำนวน 30 ชิ้น เป็นชิ้นส่วนที่จะนำมากลับให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ได้ 3 ภาพ ดังนี้

- ภาพที่ 1 การแสดงความจงรักภักดีต่อชาติ
- ภาพที่ 2 พิธีกรรมทางศาสนา
- ภาพที่ 3 พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์

2. กอลงของวัตถุ จำนวน 3 กอลง ภายในประกอบด้วย

- 2.1 บัตรคำสั่ง (อยู่ในภาคผนวก)
- 2.2 กระดาษเปล่า 1 แผ่น
- 2.3 ปากกา 1 ก้าม

3. แบบฟอร์มใบสังเกตการณ์ (อยู่ในภาคผนวก)

กิจกรรมการเรียน

1. ชี้นำ ให้นักเรียนทำกิจกรรม "การถ่ายภาพ" ตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ชี้นำให้นักเรียนทราบว่า แต่ละคนจะได้รับชิ้นส่วนกอลง 1 ชิ้น ให้สังเกตชิ้นส่วนที่ได้รับว่ามีสัญลักษณ์เป็นรูปสามเหลี่ยม สีเหลี่ยมหรือวงกลม ปรากฏอยู่ด้านหนึ่งของภาพ กลุ่มที่มีสัญลักษณ์เหมือนกันให้รวมกลุ่มกันที่โต๊ะซึ่งมีสัญลักษณ์นั้น

1.2 ให้พยายามนำชิ้นส่วนต่อเป็นภาพที่สมบูรณ์ให้เร็วที่สุด เมื่อต่ากันได้เป็นภาพให้ดูให้ตรงกันว่า "โอโย"

3. แจกชิ้นส่วนให้กับนักเรียนทุกคน คนละ 1 ชิ้น หลังจากนั้นให้ศึกษาเริ่มกิจกรรมได้

2. ขั้นสอน ให้นักเรียนทำกิจกรรม"เล่าเรื่องจากภาพ" ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 หลังจากทุกกลุ่มประกอบภาพได้แล้ว ครูตรวจดูว่าถูกต้องหรือไม่

2.2 เมื่อตรวจดูว่าถูกต้องแล้ว ให้ทุกกลุ่มส่งตัวแทน 1 คน ออกมารับรางวัล

2.3 ครูมอบรางวัล(เป็นกล่องของขวัญภายในประกอบด้วยอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำกิจกรรม"เล่าเรื่องจากภาพ") ให้ตัวแทนนำใบมอบให้กลุ่มของตน แล้วขออาสาสมัครกลุ่มละ 1 คนมารับใบสังเกตการณ์และฟังคำชี้แจงในการทำหน้าที่ของตน

2.4 ทุกกลุ่มเปิดกล่องของขวัญแล้วปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย งานที่ทำคือให้เล่าเรื่องจากภาพ โดยใช้เวลาในการทำงาน 10 นาที

2.5 เมื่อหมดเวลาแล้วให้ทุกกลุ่มส่งตัวแทน 2 คน ให้คนหนึ่งเป็นนักถ่ายภาพให้เพื่อนๆ อีกคนหนึ่งเป็นคนเล่าเรื่อง

2.6 เมื่อทุกกลุ่มรายงานเสร็จ ครูกล่าวชมเชยผลงานและการรายงาน

3. ขั้นวิเคราะห์

3.1 ตามแผนยสัมพันธ์ การวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์กิจกรรมการถ่ายภาพ โดยให้คำถามต่อไปนี้

3.1.1 รู้สึกอย่างไรที่คนอื่นเปลี่ยนแปลงชิ้นส่วนของเราที่จัดไว้แล้ว

3.1.2 เมื่อวางชิ้นส่วนครั้งแรกไม่สามารถทำได้ รู้สึกอย่างไรและได้แก้ไขอย่างไร

3.1.3 กลุ่มที่สามารถถ่ายภาพได้เสร็จรวดเร็ว เป็นเพราะอะไร

3.1.4 กลุ่มที่ถ่ายภาพเสร็จช้า เป็นเพราะอะไร

3.1.5 ถ้าต้องการให้งานเสร็จเร็วกว่านี้ควรทำอย่างไร

ตอนที่ 1 วิเคราะห์กิจกรรมการเล่าเรื่องจากภาพ โดยให้ผู้สังเกตการณ์คัด
มารายงาน หลังจากนั้นวิเคราะห์โดยใช้คำถามต่อไปนี้

3.1.6 รู้สึกอย่างไรที่ถั่งเล่าเรื่องจากภาพ

3.1.7 พยายามผลงานของกลุ่มมากน้อยเพียงใด

3.1.8 งานของกลุ่มสำเร็จไ้เพราะอะไร

3.1.9 รู้สึกอย่างไรที่เพื่อนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน

3.1.10 งานของกลุ่มเสร็จเร็วหรือช้าเพราะอะไร

3.2 คำนเ้าหา กรณำภาพทั้ง 3 ภาพให้คู่คิดเรื่องหนึ่ง พร้อมทั้งซักถามถึงไ้

3.2.1 ภาพนี้เป็นภาพแสดงถึงอะไร (ภาพเกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนา)

3.2.2 นอกจากนี้ไ้กิจกรรมอะไรบ้างที่เป็นพิธีกรรมทางศาสนา

3.2.3 ศาสนามีความสำคัญอย่างไร

3.2.4 ภาพนี้เป็นภาพแสดงถึงอะไร (ภาพเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ)

3.2.5 พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์มีอะไรบ้าง

3.2.6 เราจะแสดงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ไ้ได้อย่างไร

3.2.7 กิจกรรมที่แสดงถึงความรักชาติมีอะไรบ้าง

3.2.8 ชาติมีความสำคัญอย่างไร

3.3 คำนประยุกต์ไ้

3.3.1 นักเรียนอภิปรายและสรุปแนวทางการปฏิบัติตัวของนักเรียนเพื่อ
แสดงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

4. ประเมินผล

4.1 คำนมอบสัมพันธ

4.1.1 สังเกตจากการไ้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม

4.1.2 ปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในระหว่างทำกิจกรรม

4.1.3 การวิเคราะห์

4.2 ด้านเนื้อหา

4.2.1 การรายงาน

4.2.2 การตอบคำถาม

4.3 ด้านประยุกต์ใช้

4.3.1 ผลการวิจัยประยุกต์สู่แนวทางการปฏิบัติ

(ภาคผนวก)

บัตรคำสั่ง

กลุ่มของท่านร่วมมือกันจนสำเร็จ
ถึงความสามารถอันยิ่งใหญ่ ขอให้สมาชิกทุกคน
ได้ โดยปฏิบัติดังนี้

1. ให้คัดเลือกสมาชิก

คนที่เขียนหนังสือได้เร็ว

2. ให้สมาชิก

ไปที่ละตอน ตอน

3.

ผู้เลาตก

กระดาน

ใบสั่งเหตุการณ์

คำชี้แจง ให้ท่านข้อความในแบบสั่ง เหตุการณ์นี้ให้เข้าใจอย่างละเอียดเสียก่อน จึงทำการสังเกตและบันทึกไว้เป็นข้อๆ ดังนี้

1. กลุ่มเริ่มต้นทำงานกันอย่างไร
-
2. กลุ่มมีวิธีการเลือกผู้นำหน้าที่เลขานุการอย่างไร
-
3. ในขณะที่เพื่อนกำลังเล่าเรื่อง สมาชิกคนอื่นๆ ทำอย่างไรบ้าง
-
4. บรรยากาศในการทำงานกลุ่มเป็นอย่างไร
-
5. การทำงานของกลุ่มนี้ควรได้รับการปรับปรุงอย่างไรบ้าง
-

แผนการสอนโดยวิธีปกติ

แผนการสอนที่ 1

เรื่อง การรักษาความสามัคคีของคนในประเทศ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 60 นาที

ความถึกรวบรวม

ความสามัคคีของคนในประเทเป็นพละกันจะนำมำร่งความเจริญรุ่งเรืองและความมั่นคงของประเทได้

จุดประสงค์

1. บอกความหมายของคำว่า "ความสามัคคี" ได้อย่างถูกต้อง
2. บอกตัวอย่าง เรื่องความสามัคคีของคนในประเทได้ อย่างน้อยคนละ 1 ตัวอย่าง
3. สรุปและบอกประโยชน์ของความสามัคคีได้ อย่างน้อยคนละ 1 อย่าง
4. สรุปและบอกโทษของการขาดความสามัคคีได้ อย่างน้อยคนละ 1 อย่าง
5. เปรียบเทียบผลที่ได้รับจากความสามัคคีและการขาดความสามัคคีของคนในประเทได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

- ความสามัคคี

เนื้อหา

การรักษาความสามัคคีของคนในประเทหมายถึง ความพร้อมเพรียงร่วมมือร่วมใจกัน หรือความรักใคร่กลมเกลียว เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสามัคคีมีอยู่ตลอดเวลา ความเจริญรุ่งเรืองและเกิดความมั่นคง ฉะนั้นประเทเราชาวไทยจึงควรรักใคร่สามัคคีกัน เพื่อไม่ให้ประเทเราเกิดปัญหาและอุปสรรค

วิธีการเรียน

1. ครูบรรยายในการทำความเข้าใจ เช่น ไม่ควรถก ขัดแย้ง กัน
2. รูปภาพตัวอย่างความสามัคคี จำนวน 5 ภาพ

กิจกรรมการ เรียน

1. ชื่นนำ ให้นักเรียนทำกิจกรรมรวมใจ เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างสมาชิก
(กิจกรรมรวมใจ ฤๅในภาคผนวก)

2. ขั้นสอน

2.1 ให้นักเรียนทำความเข้าใจความสําคัญขั้นเรียน เพื่อเป็นการฝึกปฏิบัติในการเสริมสร้าง
ความสามัคคี

2.2 จัดถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำงาน ทุกคนได้ปฏิบัติอย่างไรบ้าง

2.3 จัดถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำงานให้สำเร็จจุดประสงค์ บรรลุเป้าหมายอย่างไร

2.4 ครูนำภาพตัวอย่างความสามัคคีมาให้นักเรียนดู แล้วจัดถามนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ในภาพ จำนวน 5 ภาพ

2.5 นักเรียนยกตัวอย่างเหตุการณ์หรือการกระทำที่นับว่าเป็นการรักษาไว้ซึ่ง
ความสามัคคีของคนในประเทศ

2.6 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของความสามัคคี

2.7 ทบทวน ทำแบบฝึกหัด

ประเมินผล

1. สังเกตจากการทำงานของนักเรียน
2. จากการตอบคำถามและยกตัวอย่าง
3. ตรวจแบบฝึกหัด

ภาคผนวก

"กิจกรรมรวมใจ"

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยและความเป็นกันเองระหว่างสมาชิก
2. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการ เริ่มต้นที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน

จำนวนสมาชิก 30 คน

เวลา 10 นาที

อุปกรณ์

กระดาษตัดเป็นรูปหัวใจยาวอีกเป็น 2 ส่วน จำนวนเท่ากับสมาชิก เพื่อเตรียมใจ
ที่ถูกต้องในกระดานนั้น เช่น ซดล - กระดานดำ โถ๊ะ - แก้ว ฯลฯ

วิธีการ

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมแจกหัวใจให้สมาชิกคนละ 2 ส่วน โดยแจกให้คนละ 1 ส่วน
จากนั้นให้สมาชิกนำส่วนของหัวใจที่มีชื่อคู่กันกับอีกส่วนที่ตนได้รับ
2. เมื่อหมดคู่ของตนแล้วให้ส่งคู่กับคู่ของตน 3 นาที
3. ให้สมาชิกกลับมาเข้าเป็นวงกลม ให้แต่ละคู่รายงานถึงสิ่งที่ตนได้รับทราบ
จากเพื่อน

แบบฝึกหัด

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ความสามัคคีมีความหมายว่าอย่างไร ?
2. ให้ยกตัวอย่างการกระทำที่นับว่าเป็นการรักษาความสามัคคีของคนในประเทศ 1 ตัวอย่าง
3. ให้ยกตัวอย่างการกระทำที่นับว่าเป็นการ ไม่รักษาความสามัคคีของคนในประเทศ
มา 1 ตัวอย่าง
4. ความสามัคคีมีประโยชน์อย่างไร
5. การแตกความสามัคคีมีโทษอย่างไร

แผนการงานที่ 2

เรื่อง สิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 60 นาที

ความคิดรวบยอด

พลเมืองรู้จักการปฏิบัติตนตามสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบ ย่อมทำให้เกิดความมั่นคงสงบสุข และความเจริญก้าวหน้าแก่ประเทศชาติ

จุดประสงค์

1. สรุปและบอกความหมายของคำว่าสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบได้ถูกต้อง
2. ยกตัวอย่างสิ่งที่เป็นสิทธิของบุคคลได้อย่างน้อยคนละ 1 อย่าง
3. ยกตัวอย่างสิ่งที่เป็นหน้าที่ของบุคคลได้อย่างน้อย คนละ 1 ตัวอย่าง
4. จำแนกสิ่งที่เรียกว่าสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบออกจากกันได้ถูกต้อง
5. ยกตัวอย่างการกระทำที่ดีว่าเป็นความรับผิดชอบได้อย่างน้อย 5 ตัวอย่าง

คุณสมบัติที่ควรเน้น

- ความเสียสละ
- ความรับผิดชอบ

เนื้อหา

สิทธิของพลเมืองหมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองคุ้มครองให้บุคคลแต่ละคน โดยบุคคลนั้นจะอ้างเคารพ จะไม่กระทำความผิดจนก่อกวนสิทธิของเขามีได้

สิทธิพลเมืองขั้นพื้นฐาน ได้แก่

- สิทธิเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย
- สิทธิในทรัพย์สิน
- สิทธิในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น โดยอิสระ
- สิทธิในการนับถือศาสนาและปฏิบัติตามพิธีกรรมทางศาสนา

หน้าที่พลเมืองหมายถึง สิ่งที่พลเมืองจะต้องประพฤติปฏิบัติ ได้แก่

- หน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมือง
- หน้าที่ป้องกันประเทศให้พ้นภัยต่างๆ
- หน้าที่รับราชการทหารตามกฎหมาย
- หน้าที่ในการรับการศึกษากฎหมายกำหนด
- หน้าที่เสียภาษีอากร
- หน้าที่ในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
- หน้าที่ในการรักษามวลประโยชน์ของส่วนรวม

ความรับผิดชอบหมายถึง การปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ
เพื่อการเรียน

ภาพตัวอย่างเกี่ยวกับเรื่องสิทธิและหน้าที่ จำนวน 6 ภาพ

กิจกรรมการเรียน

1. ชี้นำ

1.1 ให้ตัวแทนนักเรียนออกมาเล่าให้เพื่อนๆฟังว่าในฐานะที่ตนเป็นตัวแทนนี้มีหน้าที่
และต้องรับผิดชอบอะไรบ้าง

1.2 ฤดูกาลสมัคร 1 คน ออกมาเล่าเรื่องราวของคนที่เราได้มีหัวหน้าชั้น
เห็น เราได้มาอย่างไร และมีสิทธิในการเลือกหัวหน้าอย่างไร

1.3 กรอถามแบบเชยหัวหน้าที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ดี และแบบเชยหัว
ข้างล่างรู้จักใช้สิทธิของตนเลือกหัวหน้าชั้น เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสิทธิ
และหน้าที่ ความรับผิดชอบ ให้นักเรียนดูภาพที่ครูนำมา

2. ขั้นสอน

2.1 ให้นำภาพที่เป็นเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง
จำนวน 6 ภาพ ไปติดไว้บนกระดาน

2.2 ให้นักเรียนทุกคนเขียนบรรยายภาพทั้ง 6 ภาพ ว่าเป็นเหตุการณ์เรื่องอะไร

กำลังทำอะไร ทำไมเขาจึงปฏิบัติเช่นนั้น

2.3 ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนคำบรรยายภาพของตนให้แก่เพื่อนๆ

2.4 ครูสรุปคำบรรยายภาพของนักเรียนทั้งชั้น โดยสรุปที่เฉพาะแล้ว เขียนคำสรุปไว้บนกระดานดำใ้ภาพทั้ง 6 ภาพ แล้วให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน

2.5 ครูแยกภาพที่ถกบนกระดานดำออกเป็นสองส่วนคือสิทธิและหน้าที่

2.6 ให้นักเรียนวิเคราะห์หาเหตุผลว่าทำไมถึง เรียกเหตุการณ์ในภาพส่วนหนึ่งว่าสิทธิ และอีกส่วนหนึ่งว่าหน้าที่

2.7 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของคำว่าสิทธิและหน้าที่

2.8 ให้นักเรียนยกตัวอย่าง เกี่ยวกับเรื่องของสิทธิและหน้าที่นอกจากที่มีอยู่ในภาพ

2.9 ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบ

2.10 ให้นักเรียนเรียงความในหัวข้อเรื่อง "หน้าที่และความรับผิดชอบของฉัน"

ประเมินผล

1. จากการวิเคราะห์ให้เหตุผลของนักเรียน
2. จากการร่วมกันสรุปและยกตัวถาม
3. ถวายเรียงความ

แผนการศึกษาที่ 3

เรื่อง กฎหมายสำคัญเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 60 นาที

ความคิดรวบยอด

การปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระบียบข้อบังคับของสังคม จะช่วยให้คนในสังคม
อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

จุดประสงค์

1. บอกความสำคัญของการต้องมีกฎหมายได้อย่างน้อย 5 ความสำคัญ
2. บอกการปฏิบัติตามกฎหมายการเกิด การตาย การย้ายถิ่น และกฎหมายการ
ศึกษาได้ถูกต้อง

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ เน้น

- ความรับผิดชอบ

เนื้อหา

ผลเมืองไทยทุกคนต้องรู้กฎหมาย เพื่อปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบได้ถูกต้อง
กฎหมายที่ควรรู้ ได้แก่

1. กฎหมายแจ้งเกิด เมื่อคนเกิดต้องไปแจ้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายทะเบียน
ท้องถิ่นภายใน 30 วัน
2. กฎหมายแจ้งตาย เมื่อมีคนตายต้องแจ้งภายใน 24 ชั่วโมง
3. เมื่อมีโรคติดต่อร้ายแรงระบาดต้องแจ้งให้ทางราชการทราบ
4. เมื่อมีอายุย่างเข้า 7 ขวบขึ้นไป ต้องไปเรียนหนังสือตามพระราชบัญญัติ

ประถมศึกษา

5. ผู้ชายไทยต้องขึ้นทะเบียนทหาร เมื่ออายุย่างเข้า 18 ปี และต้องไปรับแจ้ง
การเกณฑ์ทหาร เมื่ออายุ 20 ปีบริบูรณ์
6. การย้ายออก-ย้ายเข้ามาจะต้องแจ้งการย้ายถิ่นกับนายทะเบียนท้องถิ่น

สื่อการเรียน

ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวันเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมาย จำนวน 1 ข่าว

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

1.1 ครูเล่าข่าวเกี่ยวกับเรื่องการกระทำผิดกฎหมายให้นักเรียนฟัง

1.2 ครูสรุปว่ามีการทำผิดกฎหมายอย่างไรและได้รับโทษอย่างไร ฉะนั้นเราจึงควรรู้จักกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

2. ขั้นสอน

2.1 ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหนังสือเรียนชุดบ้านเมืองของเราและประเทศเพื่อนบ้าน หน้า 122 ถึง 126 ในหัวข้อเรื่อง "ก้ามนิสิตแดงขาว"

2.2 นักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาที่ได้อ่านไป

2.3 ให้นักเรียนที่มีประสบการณ์ในการย้ายถิ่นมาเล่าให้เพื่อนฟังว่า เขาได้ปฏิบัติตามกฎหมายที่ว่าด้วยการย้ายถิ่นอย่างไร

2.4 ให้นักเรียนที่มีประสบการณ์ได้รับทราบจากครูปกครองเกี่ยวกับการแจ้งเกิด แจ้งตาย กคณาเล่าให้เพื่อนฟังว่าไปปฏิบัติอย่างไร

2.5 ถักถามนักเรียนว่าตอนที่นักเรียนมาเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นั้นนักเรียนอายุเท่าไร ถ้าไม่มาเข้าเรียนจะถือว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาและจะถูกลงโทษตามกฎหมาย

2.6 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ได้แก่ แจ้งเกิด แจ้งตาย แจ้งย้ายถิ่น การเข้าเรียนหนังสือ การทำบัตรประชาชน การเกิดโรคระบาดและการขึ้นทะเบียนทหาร

2.7 ห่วงเบี่ยงเบน

ประเมินผล

1. จากการถามคำถามและสรุปเนื้อหาของนักเรียน

2. ตรวจแบบฝึกหัด

แบบฝึกหัด

ถามคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใดจึงต้องมีการร่างกฎหมายขึ้นใช้ภายในประเทศ ?
2. ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาบังคับให้ไปเข้าเรียนเมื่ออายุเท่าไร ?
3. เพราะเหตุใดจึงต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบเมื่อเกิดโรคระบาดร้ายแรง ?
4. การเกิดตอ้งแจ้งภายในกี่วัน ?
5. การแจ้งตายตอ้งแจ้งภายในกี่วัน ?

แผนการสถานที่ 4

เรื่อง บทบาทและหน้าที่ของตำรวจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับการรักษากฎหมาย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 60 นาที

ความถึกรวมยอก

การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ไล้ค่างเกรงครัด และเป็นไป
ตามกฎหมายกำหนด จะนำมารั้งความสงบสุขของประชาชน

จุดประสงค์

1. บอกหน้าที่ของตำรวจเกี่ยวกับการรักษาหมายไล้ค่างนอย 3 ข้อ
2. บอกหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับการรักษาหมายไล้ค่างนอย 3 ข้อ
3. จ्ञาแนกการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจที่เป็นไปตามกฎหมายและนอกเหนือกฎหมาย
ไล้ค่าง
4. สรุปและอธิบายผลดีที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน
ไล้ค่างนอย 5 ข้อ

จุดประสงค์ที่ถึการ เน้น

— ความรับผิดชอบ

เนื้อหา

บทบาทและหน้าที่ของตำรวจ

1. ดูแลความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง
2. จับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย
3. ปรามปรามโจรผู้ร้าย

บทบาทและหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

1. ดูแลความสงบเรียบร้อยของประชาชนในตำบลหรือหมู่บ้านที่ตนรับผิดชอบ
2. ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของบ้านเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น
3. ปรามปรามโจรผู้ร้าย

สื่อการเรียน

1. หนังสือพิมพ์รายวัน จำนวน 15 ฉบับ
2. ข่าวเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจดีเด่น จำนวน 1 ข่าว

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

1.1 ครูเล่าการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจดีเด่นจากการเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันให้นักเรียนฟัง

2. ขั้นสอน

2.1 ครูนำหนังสือพิมพ์รายวันจำนวน 15 ฉบับ (2 คนต่อ 1 ฉบับ) มาให้นักเรียนหาข่าวเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ คนละ 1 ข่าว ครูตั้งเงื่อนไขสรุปข่าวที่ตนได้อ่าน

2.2 ให้นักเรียนนำข่าวที่ตนสรุปได้ออกมาเล่าให้เพื่อนฟังที่ละคนจนครบทุกคน

2.3 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปหน้าที่ของตำรวจที่ได้จากการรายงานข่าวของนักเรียน

2.4 ให้นักเรียนช่วยกันบอกหน้าที่ของตำรวจที่ตนนึกไปจากที่มีอยู่ในข่าว

2.5 ให้นักเรียนถามคำถามตามใจของเรารู้จักอะไร และให้นักเรียนที่เคยรู้จักหรือมีบ้านอยู่ใกล้บ้านท่าน บอกมาเล่าให้เพื่อนฟังว่าเคยเห็นการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจท่านอย่างไร

2.6 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปหน้าที่ของตำรวจ

2.7 ให้นักเรียนที่เคยรู้จักหรือมีบ้านอยู่ใกล้บ้านผู้ใหญ่บ้าน บอกมาเล่าให้เพื่อนฟังว่าเคยเห็นการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านอย่างไร

2.8 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

2.9 ทบทวน ทำแบบฝึกหัด

ประเมินผล

1. การสรุปและรายงานข่าว
2. ตรวจแบบฝึกหัด

แบบฝึกหัด

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. คำรวจมีหน้าที่อย่างไรบ้าง ให้บอกมา 3 ข้อ ?
2. ถ้าคำรวจไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนจะเกิดผลเสียอย่างไร ?
3. คำรวจคือผู้รักษากฎหมาย หมายความว่าอย่างไร ?
4. หน้าที่ของกำนันมีอะไรบ้าง บอกมา 2 ข้อ ?
5. หน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านมีอะไรบ้าง บอกมา 2 ข้อ ?

แผนการฯ ที่ 5

เรื่อง หน้าที่เสียภาษีอากร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 60 นาที

ความถี่รวมบอก

การเสียภาษีเป็นการช่วยกันพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า และมีความมั่นคงสืบต่อไป

จุดประสงค์

1. จ्ञานแผนการเสียภาษีประเภทต่างๆ ได้อย่างน้อย 3 ชนิด
2. บอกได้ว่าบุคคลใดบ้างที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีอย่างน้อยคนละ 1 ตัวอย่าง
3. คำนวณถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเสียภาษีของพลเมืองได้อย่างน้อย 5 ข้อ
4. คำนวณถึงโทษและผลเสียที่ได้รับจากการไม่เสียภาษีของพลเมืองได้ 5 ข้อ

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

- ความรับผิดชอบ
- ความเสียสละ

เนื้อหา

การเสียภาษีอากรหมายถึง การเสียภาษีอากรตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เพื่อนำเงินที่ได้จากการเสียภาษีนั้นไปบำรุงพัฒนาประเทศชาติ ให้มีความปลอดภัย มั่นคง และเจริญก้าวหน้าสืบไป

ประชาชนต้องมีหน้าที่เสียภาษี แบ่งเป็นประเภทดังนี้

- ภาษีเงินได้ สำหรับผู้มีเงินได้ เช่น เงินเดือน
- ภาษีการค้า สำหรับผู้ที่ประกอบการค้าทั่วไป
- ภาษีที่ดิน ผู้ที่มีที่ดินจำนวนมากๆ ต้องเสียภาษี
- ภาษีอากรต่างๆ เช่น อากรแสตมป์

รัฐจัดเก็บภาษีโดยผู้มีหน้าที่เสียภาษีประเภทต่างๆ ต้องไปเสียภาษีกับเจ้าหน้าที่

ถ้าไม่เสียภาษีถือว่ามีความผิดตามกฎหมาย

ผู้ปกครอง เรียน

1. ขาดจดหมายที่ติดแสตมป์และซองสุราที่ติดแสตมป์
2. แผนปฏิบัติการจำแนกภาษีที่ควรรู้จัก
3. ขาดคำถาม

กิจกรรมการเรียน

1. ชี้นำ

1.1 สอนทราบว่าประเทศไทยของเราเอาเงินมาจากไหนที่นำมาใช้จ่ายภายในประเทศ เช่น ใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา การทหาร ฯลฯ

1.2 นำจดหมายที่ติดแสตมป์และซองสุราที่ติดแสตมป์ สอนให้นักเรียนว่าทำไมต้องติดแสตมป์ แสตมป์มีความสำคัญอย่างไร

1.3 ครูสรุปเงินที่เราได้มาจากรายการนั้นแหละคือ เงินภาษี

2. ขั้นสอน

2.1 ครูนำแผนปฏิบัติการจำแนกภาษีต่างๆที่กรมสรรพากรจัดตั้งทั้งอธิบายและยกตัวอย่าง

2.2 ครูนำคำถามเกี่ยวกับการจำแนกภาษีออกจากจดหมายคำถามถามนักเรียน

- ชาวต่างชาติต้องไปเสียภาษี เราเรียกว่าภาษีอะไร (เงินได้)
- ชาวไร่ชาวนาต้องไปเสียภาษี เราเรียกว่าภาษีอะไร (ที่ดิน)
- ร้านค้าต้องเสียภาษี เราเรียกว่าภาษีอะไร (การค้า)
- คากรแสตมป์ของบุหรี่ สุรา จดหมาย เราเรียกว่าภาษีอะไร (อากร)

2.3 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปไว้บนกระดานคำถามเกี่ยวกับผลดี-ผลเสียของการเก็บภาษี

2.4 คิดหาคำขวัญเพื่อชักชวนให้ประชาชนไปเสียภาษี โดยครูนำบัตรคำขวัญให้ดูเป็นตัวอย่าง

เงินภาษีทุกบาทช่วยชาติให้เจริญ

2.5 ให้นักเรียนช่วยกันคิดคำขวัญแล้วครูเขียนคำขวัญเหล่านั้นไว้บนกระดาน
ประเมินผล

1. จากการร่วมสนทนากับนักเรียน
2. จากการตอบคำถาม

แผนการสอนที่ 6

เรื่อง ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมือง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 60 นาที

ความคิดรวบยอด

การไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมือง จะไม่มีความมั่นคงปลอดภัยทั้งตนเอง
สังคมและประเทศชาติ

จุดประสงค์

1. บอกโทษจากการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมืองได้อย่างน้อย 3 ข้อ
2. บอกสาเหตุที่ทำให้คนไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมืองได้อย่างน้อย 5 ข้อ
3. ยกตัวอย่างการกระทำที่เป็นการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองได้อย่างน้อย 5 ข้อ
4. อธิบายเกี่ยวกับการแก้ปัญหาคการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองได้อย่างน้อย 5 ข้อ

คุณสมบัติที่พึงประสงค์

- ความรับผิดชอบ
- ความเสียสละ

เนื้อหา

ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมือง

1. การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ทำให้สังคมอยู่ด้วยความไม่สงบสุข เกิดความ
สับสนวุ่นวาย ขาดระเบียบแบบแผน และไม่มีความปลอดภัยทั้งตนเอง ทรัพย์สิน สังคม
และประเทศชาติ

2. การไม่เสียภาษีอากรจะทำให้รัฐขาดรายได้มาบำรุงพัฒนาประเทศ ทำให้
ประเทศขาดความมั่นคง ประชาชนก็อยู่อย่างไม่ปกติสุข

สื่อการเรียน

ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน จำนวน 1 ข่าว (เป็นข่าวเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น
บนถนน เช่น เกิดอุบัติเหตุชน ฯลฯ)

กิจกรรมการ เรียน

1. ชี้นำ

1.1 ครูเล่าข่าวที่เกิดจากอุบัติเหตุ

1.2 ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงสาเหตุที่เกิดขึ้นว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร
เป็นเพราะคนขับรถไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร หรือเป็นเพราะเด็กไม่ข้ามถนนในทางม้าลาย

1.3 ชักถามนักเรียนว่าจากเหตุการณ์ในข่าวที่กล่าวมา ทำให้เกิดความเสียหาย
ทั้งสองฝ่ายคือเด็กที่ถูกรถชนก็ได้รับบาดเจ็บ คนขับรถก็ต้องได้รับโทษและต้องชดเชยค่า
เสียหาย

1.4 ครูสรุปว่าเป็นเพราะทั้งสองฝ่ายไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร จึงเป็นหน้าที่ของ
พลเมือง ทำให้เกิดความเดือดร้อนทั้งตนเองและผู้อื่น

2. ขั้นสอน

2.1 ให้นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำหรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน
ต่อสังคม ซึ่งเป็นการกระทำที่มาจาก การไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมือง

2.2 ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงผลเสียอันเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่

2.3 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแนวทางในการแก้ปัญหาการ ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่

2.4 ทำแบบฝึกหัด

ประเมินผล

1. จากการอภิปรายแสดงความคิดเห็น

2. จากการตอบคำถาม

3. จากการตรวจแบบฝึกหัด

แบบฝึกหัด

ตามคำถามต่อไปนี้

1. การ ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองมีผลเสียอย่างไรบ้าง ให้นักเรียน 3 ข้อ ?
2. สาเหตุที่ทำให้คนไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองมีอะไรบ้าง ให้นักเรียน 3 ข้อ ?
3. ให้เสนอวิธีการแก้ปัญหาการ ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองมา 3 ข้อ ?

แผนการสอนที่ 7

เรื่อง การใช้วิจารณญาณในการ เชื่อกับข่าวที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 60 นาที

ความคิดรวบยอด

ในการ เชื่อกับข่าวสารใดๆ ต้องใช้การพิจารณาด้วยเหตุผลให้รอบคอบ จึงจะเกิด
ผลดีต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ

จุดประสงค์

1. บอกแหล่งที่มาของข่าวต่างๆ ได้อย่างน้อย 3 แหล่ง
2. บอกแหล่งที่เผยแพร่ข่าวสารที่เชื่อถือได้อย่างน้อย 2 แหล่ง
3. บอกผลเสียของการถ่ายทอดข่าวที่ไม่เป็นจริงได้อย่างน้อย 3 ข้อ
4. ให้เหตุผลว่าข่าวนั้นน่าเชื่อถือหรือไม่ เชื่อกับได้หรือไม่ เชื่อได้ก็อย่างไร
5. สามารถรับข่าวสารและถ่ายทอดข่าวสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

คุณสมบัติที่พึงประสงค์

- ความรับผิดชอบ

เนื้อหา

การใช้วิจารณญาณในการ เชื่อข่าวที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติหมายถึง การ
ใช้สติไตร่ตรองข่าวต่างๆ ที่เกิดขึ้นก่อนที่จะเชื่อ เพราะถ้าไม่ได้พิจารณาให้รอบคอบแล้ว
อาจจะก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายและความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นภายในประเทศ ฉะนั้น
จึงควร เป็นผู้ไม่หลงเชื่ออะไรอย่างงมงายไร้เหตุผล เพื่อจะทำให้ประเทศมีความ
สงบเรียบร้อยและชาติมีความมั่นคง

สื่อการเรียน

หนังสือพิมพ์รายวัน จำนวน 15 ฉบับ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ชื่นนำ

1.1 ให้อาสาสมัครอย่างน้อย 1 คน จดลงมาเล่าข่าวหรือเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในชุมชนให้เพื่อนๆฟัง

1.2 ครูซักถามนักเรียนว่ามีใครบ้างที่ได้อ่าน เหมยงกับที่เพื่อนเล่าให้ฟังและทราบรายละเอียดที่แตกต่างของข่าว ให้จดลงมาเล่าเพิ่มเติมให้เพื่อนๆฟัง

2. ขั้นสนทนา

2.1 ร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวหรือเหตุการณ์นั้นว่าน่าจะเป็นความจริงหรือไม่ อย่างไร

2.2 ร่วมกันสรุปว่าการรับฟังข่าวจากผู้อื่น ควรจะเชื่อถือควรใช้เหตุผลพิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับแหล่งที่มาของข่าว

2.3 ซักถามนักเรียนว่าการถ่ายทอดข่าวที่ไม่เป็นจริงอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเองและชุมชนได้อย่างไร

2.4 กรุณานำหนังสือพิมพ์รายวันมาให้นักเรียนหาข่าวเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ ขณะ 1 ข่าว พร้อมทั้งสรุปข่าวที่ได้กล่าและวิจารณ์ตามหัวข้อดังนี้

- เป็นข่าวที่เชื่อถือได้หรือไม่ เพราะอะไร
- ข่าวนี้เป็นสื่อที่เชื่อถือได้หรือไม่ อย่างไร

2.5 ให้นักเรียนแต่ละคนนำข่าวที่สรุปได้จดหมายรายงานให้เพื่อนๆฟัง ประเมินผล

1. สิ่งที่ได้จากการร่วมอภิปราย ทบทวนคำถาม
2. การรายงานข่าว
3. ผลงานของนักเรียน

แผนการสอนที่ 8

เรื่อง การป้องกันชาติ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 60 นาที

ความคิดรวบยอด

ประเทศชาติจะอยู่รอดปลอดภัย เพราะคนในชาติช่วยกันปกป้องรักษาด้วย ความกล้าหาญ ความเสียสละ และการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์

จุดประสงค์

1. บอกวิธีการป้องกันชาติได้อย่างน้อย 5 ข้อ
2. บอกผู้มีหน้าที่ในการป้องกันชาติได้ถูกต้องอย่างน้อย 3 ข้อ
3. ยกตัวอย่าง เหตุการณ์ที่เป็นภัยต่อชาติได้อย่างน้อย 5 ข้อ
4. บอกวิธีการปฏิบัติตัวของนักเรียนในการป้องกันชาติได้ถูกต้อง

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

- ความรับผิดชอบ
- ความเสียสละ

เนื้อหา

การป้องกันชาติหมายถึง การช่วยป้องกันภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยไม่ยอมให้ศัตรูมารุกรานหรือบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศได้ การป้องกันชาติอาจทำได้หลายวิธี เช่น การเป็นตำรวจ ทหาร การเป็นพลเมืองดีและการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น การไม่ช่วยกันป้องกันชาติทำให้ประเทศขาดความเป็นเอกราช ไม่มีชาติของตน ชีวิตความเป็นอยู่ขาดสิทธิและอิสระในทุกวิถีทางที่ควรเรียน

1. แผนภูมิเพลงเด็กบางระจัน
2. รูปภาพ ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ของทหาร ตำรวจ การปฏิบัติตัวเป็น

พลเมืองดี

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

1.1 ครูเล่าเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ "ศึกบางระจัน" (ดูในภาคผนวก "ศึกบางระจัน")

1.2 ให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลงศึกบางระจัน

2. ขั้นสอน

2.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าชาวบ้านบางระจันได้แสดงความกล้าหาญ
เสียสละและร่วมแรงร่วมใจกัน เพื่อที่จะป้องกันบ้านเมืองของตนเองไว้

2.2 ครูถามนักเรียนถึงสาเหตุที่ชาวบ้านบางระจันไม่สามารถรักษาเมืองไว้ได้
นั้นเพราะมีกำลังน้อยกว่าไม่ใช่ว่าไม่ช่วยกันป้องกันชาติ

2.3 ครูนำภาพการปฏิบัติหน้าที่ของทหาร ตำรวจ การปฏิบัติหน้าที่ของพลเมืองดี
มาให้เด็กเรียนรู้ และให้ช่วยกันอธิบายสิ่งที่อยู่ในภาพ

2.4 ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายว่าในฐานะที่เป็นเด็กเรียน มีวิธีปฏิบัติอย่างไร
จึงจะได้ชื่อว่าร่วมกันป้องกันชาติ

2.5 ให้นักเรียนแยกตัวควางเหตุการณ์ที่เป็นภัยต่อประเทศ เช่น การทะเลาะวิวาท
การค้ายาเสพติด ฯลฯ

2.6 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าการป้องกันชาติทำได้หลายวิธี
ประเมินผล

1. การแสดงความกตัญญูเห็นในการอภิปราย

2. การตอบคำถาม

(ภาคผนวก)

เพลงศึกบางระจัน

ศึกบางระจันจำไว้บนแผ่นดินไทย
เกียรติประวัติสร้างไว้แด่ชนชาติไทยรุ่นหลัง
แม้ชีวิตจะพลีก็ควร ชาติค้ำประมา
เลือกไทยก่อนมาไหลหลังหาหัวพื้นแผ่นดินทอง

ไทยคงเป็นไทยมิใช่ชาติเป็นเขลย ไทยมิเคยถอยร่นชนชาติศัตรู
บางระจันแผ่นดินการุญจะสู้ สงครามปากนั้นถูสู้จนชีพพลบตาย

กัฏฐาณิกกว่าชาติกาย เพียง เล็กหยาดสุกห้ายชกให้ไทยคงอยู่
 แถนทองของไทยมิใช่ศัตรู แม้ใครรุกรานกัฏฐ์เพื่อคุ้มเทศมดินไทยงาม

"ชาวบ้านบางระจัน"

เมื่อปี พ.ศ. 2308 เวลาที่ไทยจะเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 นั้น หัฟหมากคงหนึ่ง มีเน เฌียวสีหมก เป็นแม่ทัพใหญ่ยกมาทางเหนือ ถึงทัพอยุธยายังไม่เข้าประชิดพระนคร ทางกรุงศรีอยุธยาก็มีโดยกกลองทัพออกไปกัฏฐ์นานหนาน หมายจึงถือโอกาสเพียวปล้นทรัพย์สินจับ เรดย หัฟหารุนชมแห่งราชวรไม่เลือกหน้า ชาวบ้านแถบหัว เมืองวิเศษชัยชาญและบริเวณ ใกล้เคียงต่างโกรธแค้นเป็นอันมากจึงจะลงสมทบรวมกันเข้า มีนายแทน นายโชติ นาย สิบ นายเมือง นายถอก นายทองแก้ว คึกคักมายคงให้หมายราว 20 คนไปปล้นหาญ ชาวชาวบ้าน พอได้โอกาสก็ช่วยกันฆ่าพม่าที่หลงกลตายหมด เสร็จแล้วจึงพากันไปอาศัย อยู่ที่บ้านบางระจัน ซึ่งอยู่ระหว่างพรมแดนเมืองสิงห์เมืองวิเศษชัยชาญและเมืองสุพรรณบุรี

ต่อมาพวกชาวบ้านบางระจันได้มีมติระดมจารย์ธรรมโชติ วัดเจ้านางบวชแขวง เมืองสุพรรณบุรี ซึ่งนับถือกันว่ามีความซึ้งในทางเวทมนต์คาถา ลอยเสกเป่าลมเข้ามด และระรูก ปลุกปลอบชาวบ้านบางระจัน ของนี้มีชายฉกรรจ์กว่า 400 คน มีหัวหน้า เริ่มขึ้นอีก 4 คน คือ ชูสมรค์ พันเวียงกำนัน นายทองเหม็น นายจัน พากันตั้ง เป็นกอง สร้างค่ายบางระจัน ค่ายบางระจันถึง 2 ค่าย

ครั้งกองทัพพม่าที่เมืองวิเศษไชยชาญประมาณ 100 คน ยกติดตามมาถึง นายแทนจึงนำพวกเข้าโจมตีพม่าตายเป็นอันมาก ชาวชัยชนะครั้งแรกพรไปถามเมือง ใกล้เคียงอย่างรวดเร็ว ราษฎรที่หลบหนีพม่าต่างพากันอพยพเข้ามาอยู่เพิ่มขึ้นทุกทีจนมี กำลังถึงพันคน เมื่อเนเฌียวสีหมกทราบข่าว เข้าใจว่าชาวบ้านบางระจันเป็นเพียงกอง โจรธรรมดาเท่านั้น จึงให้แม่ทัพคุมกำลัง 500 คน ไปปราบก่อน แต่ถึงตกพ่ายกลับไม่ ครั้งที่ 2 แม่ทัพพมพม่าก็ถูกใจก็แตกกระจายก็ถอย ครั้งที่ 3 ก็ปราบยับยับไปตี หมายส่งแม่ทัพพมพม่ารบอีกถึง 7 ครั้งแต่ทั้งแตกพ่ายกลับไปทุกครั้ง

หมายปราบถึง 7 ครั้ง ทำให้เสียไพร่พลและอาวุธมากมาย นายกองพม่าถนดื่นๆ

ก็ยากันคร่ำครวญ มีผู้ชวามลญรับศาสนาที่ล่ายบางระจัน ผู้ที่เห็นพิภพความระบือระวัง
 ทุกระยะตั้งค่ายปลงกันแข็งแรง เมื่อชาวบ้านบางระจันคอกใจที่พม่าก็สู้รบอยู่ในค่าย
 ใช้ปืนใหญ่ยิงไทยบาดเจ็บล้มตายไปเรื่อยๆ นายทองเหม็นทนอยู่ไม่ไหวจึงนำทหารกอง
 หนึ่งเข้ามารีดค่ายพม่าซึ่งๆหน้า พม่าเห็นไทยมีกำลังน้อยกว่าก็ถอยมาลั่นคอกสู้ นายทอง
 เหม็นเห็นพวกอยู่ในที่คับขันจึงจับกระบี่ฟันพม่าเข้าไปถึงกลางทหารพม่า เพื่อให้
 พวกตนถอยหนีได้ทัน ตัวนายทองเหม็นถูกพม่ารวมทัพตีจนเสียชีวิต นับว่าเป็นการเสียสละ
 ค่ายใหญ่หลวง ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่พ่ายแพ้แก่พม่า โค่นลงในไทยและกระสุนดินดำจาก
 กรุงศรีอยุธยาที่ไม่ได้รับ จึงเรียกรบหลวงเหลือทองขาวจากชาวบ้านมาหล่อปืนใหญ่เอง
 2 กระบอก แต่ก็ไร้การใช้ได้ จึงพบวิธีที่จะต่อสู้ข้าศึกต้องจำใจใช้ถั่วดำขี้ดิน
 ถั่วไป ไล่รับบาดเจ็บล้มตายเหลืออยู่ทุกที ตัวนายแท่น นายทัพเอกก็ถึงแก่กรรมเพราะ
 มากแฉกระสุนปืน ต่อมา นายจัน กับขุนสรรค์ ก็สิ้นชีวิตเพราะถูกจ้าวสุรสีห์ กง-
 เหล็กแค้นแค้นแค้นกับนายทองแสงใหญ่เท่านั้น การต่อสู้กับพม่าจึงกลายมาเป็นลำดับ

ฝ่ายผู้ที่เห็นชาวบ้านบางระจันจนสิ้นกำลัง ก็ใช้วิธีหลอกลวงเข้าไปปลงค่าย
 ประชิด เคาปืนใหญ่ระดมยิงเข้าไปในค่ายไทย พลได้โอกาสก็ให้ทหารพม่าเข้าปลงค่าย
 พวกชาวบ้านจับอาวุธทั้งหมัดที่มีเหลืออยู่เข้าสู้รบโดยไม่คิดชีวิต จนวาระสุดท้ายก็ไม่ถอย
 หนียอมตายอยู่กับค่ายเกือบหมดสิ้น ค่ายบางระจันก็เสียให้แก่ข้าศึก รวมเวลาที่พม่าพยายาม
 ยามปราบพวกชาวบ้านบางระจันถึง 5 เดือน

ชาวบ้านบางระจันได้ปฏิบัติหน้าที่ของคนไทยอย่างกล้าหาญ นับเป็นวีรกรรมที่
 แสดงความรักชาติโดยครบถ้วน ค่ายบางระจันเป็นจุดเริ่มต้นแห่งความกล้าหาญและสามัคคี
 ธรรมมาจนทุกวันนี้ รัฐบาลได้สร้างอนุสาวรีย์ชาวบ้านบางระจันไว้เป็นที่ระลึกอยู่ที่ค่าย
 บางระจัน อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

แผนการสอนที่ 9

เรื่อง การรักษาวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 60 นาที

ความคิดรวบยอด

วัฒนธรรมเป็นเครื่องแสดงถึงเอกลักษณ์และความเจริญ เป็นสิ่งเชิดชูเกียรติของชาติที่เราควรรักษาไว้ให้ยั่งยืนสืบต่อไป

จุดประสงค์

1. ยกตัวอย่างสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมของชาติไทยได้ถูกต้องอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง
2. บอกความสำคัญของวัฒนธรรมไทยได้ถูกต้องอย่างน้อย 3 ข้อ
3. บอกวิธีการรักษาวัฒนธรรมอันดีของชาติไว้ได้ถูกต้องอย่างน้อย 3 ข้อ
4. แยกวัฒนธรรมไทยออกจากวัฒนธรรมต่างชาติได้ถูกต้อง

คุณสมบัติที่พึงการ เน้น

- ความเสียสละ
- ความสามัคคี

เนื้อหา

การรักษาวัฒนธรรมหมายถึง การประพฤติปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมที่ดำรงไว้คู่ตลอดเวลา เพราะวัฒนธรรมเป็นเครื่องแสดงถึงความเจริญและเชิดชูเกียรติของประเทศ เป็นเครื่องแสดงลักษณะประจำชาติ ตัวอย่างเช่น ภาษาไทย ศิลปะต่างๆ การแต่งกาย การแสดงความเคารพ เป็นต้น หากสังคมใดไม่มีวัฒนธรรม สังคมนั้นก็ไม่มีชาติ ดังนั้นเราคนไทยจึงควรช่วยกันรักษาวัฒนธรรมให้คงอยู่คู่ชาติสืบไป

สื่อการเรียน

1. อนุสาวรีย์สำหรับทำสมุดภาพ จำนวน 4 เล่ม
2. กรรไกร
3. กาวหรือแปะเย็บ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

1.1 สันทนาการกับนักเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมของไทย

2. ขั้นสอน

2.1 ให้นักเรียนนำภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาติที่หามาได้ลากลมาเตรียมไว้

2.2 ครูให้นักเรียนรวมกลุ่มกันทำเป็นสมุดภาพ โดยให้นักเรียนที่มีภาพในเรื่องเดียวกันให้รวมกัน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 การแต่งกายของไทย

" 2 ประเพณีไทย

" 3 ศิลปะของไทย

" 4 คดนตรีไทย

2.3 เมื่อทำเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทน 1 คน นำผลงานของกลุ่มลากลมาแสดงให้เพื่อนดู พร้อมทั้งอธิบายว่ากลุ่มตนได้รวบรวมภาพเกี่ยวกับอะไร มีความสำคัญอย่างไร

2.4 ครูสรุปว่าสิ่งที่นักเรียนได้รวบรวมและรายงานให้เพื่อนฟังนั้น เป็นวัฒนธรรมของไทยที่เรารักษาไว้

2.5 นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่านอกจากที่ได้รวบรวมมานี้ ยังมีอะไรอีกบ้างที่เป็นวัฒนธรรมไทย และไทยกับคว่าย่างวัฒนธรรมของต่างชาติ

2.6 ให้นักเรียนช่วยกันรักษาวินัยวัฒนธรรมกันถึงงานของชาติไว้ได้บ้างไร

2.7 สรุปความสำคัญของวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความมั่นคงของประเทศ

ประเมินผล

1. จากการรวมมีดกันทำงาน

2. ผลงานของนักเรียน

3. การรายงาน

4. การตอบคำถาม

แผนการสอนที่ 10

เรื่อง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขาดความรับผิดชอบ การไม่รักษาวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 60 นาที

ความคิดรวบยอด

ประชาชนไม่มีความรับผิดชอบและไม่ช่วยกันรักษาวัฒนธรรมของตนไว้ ทำให้เกิด
ความสับสนวุ่นวายขึ้นในสังคมและประเทศชาติได้

จุดประสงค์

1. อธิบาย เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการขาดความรับผิดชอบได้อย่างน้อย 5 ข้อ
2. อธิบาย เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการไม่รักษาวัฒนธรรมได้อย่างน้อย 5 ข้อ
3. บอกสาเหตุที่ทำให้คนขาดความรับผิดชอบและไม่รักษาวัฒนธรรมได้อย่างน้อย 5 ข้อ
4. บอกวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขาดความรับผิดชอบและการไม่รักษาวัฒนธรรมได้อย่างน้อย 5 ข้อ

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

- ความรับผิดชอบ

เนื้อหา

การขาดความรับผิดชอบหมายถึง การไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนที่มีอยู่ทั้งหน้าที่ตามกฎหมายและหน้าที่ของพลเมือง ทำให้เกิดความสับสนวุ่นวายขึ้นในสังคม ประเทศชาติ

การไม่รักษาวัฒนธรรมทำให้ขาดความเบี่ยงเบนในชาติ ขาดความเจริญก้าวหน้า เพราะวัฒนธรรมแสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของคนในชาติ การไม่รักษาวัฒนธรรม เช่น การทำกายไม่เหมาะสม ไม่ประพฤติ การแต่งกายไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ การแสดงมารยาทที่ไม่เหมาะสม

สื่อการเรียน

1. รูปภาพแสดงการขาดความรับผิดชอบ ได้แก่ การไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร

2. รูปภาพแสดงการไม่รักษาวินัยธรรม ได้แก่ คนทำลายโบราณสถาน โบราณวัตถุ
กิจกรรมการเรียนรู้

1. ชี้นำ

1.1 ครูยกปัญหาความสับสน การไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของชั้นเรียน แล้ว
ซักถามนักเรียนว่ามีสาเหตุมาจากอะไร โดยให้นักเรียนช่วยกันหาสาเหตุ

1.2 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาเหตุที่ทำให้ห้องเรียนสับสน ไม่เป็นระเบียบ
และซักถามว่าสาเหตุเหล่านั้นเกิดขึ้นจากใคร

1.3 ครูสรุปว่าเป็นเพราะนักเรียนในชั้นขาดความรับผิดชอบต่อบุคคลของโรงเรียน
ปัดขยให้เป็นหน้าที่ของเวรทำความสะอาดประจำวันเท่านั้น

2. อธิบาย

2.1 ครูนำรูปภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการขาดความรับผิดชอบต่อให้นักเรียนดู
พร้อมทั้งอธิบายสิ่งที่อยู่ในภาพ

2.2 ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างปัจจัยด้านที่เป็นผลที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อ

2.3 ให้นักเรียนอภิปรายวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นที่จะมีผล เช่น ความสับสน
การไม่เป็นระเบียบของชั้นเรียน ฯลฯ

2.4 ครูนำภาพแสดงการไม่รักษาวินัยธรรมมาให้นักเรียนดู

2.5 ให้นักเรียนช่วยกันอธิบายสิ่งที่อยู่ในภาพว่าเป็นอะไร มีสาเหตุมาจากอะไร
มีผลเสียต่อสังคมและประเทศชาติของเราอย่างไร

2.6 ครูสรุปว่าสิ่งเหล่านี้เป็นการทำลายวินัยธรรมที่มีอยู่ และซักถามนักเรียน
ว่าถ้านักเรียนพบเห็นเหตุการณ์อย่างในภาพนี้จะทำอย่างไร

2.7 ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการไม่รักษาวินัยธรรมเพิ่มเติม

2.8 ช่วยกันอภิปรายหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการไม่รักษาวินัยธรรม

2.9 ทบทวน ทำแบบฝึกหัด

ประเมินผล

1. จากการยกตัวอย่างและถกเถียงของนักเรียน

2. จากการตรวจแบบฝึกหัด

แบบฝึกหัด

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ใ้บอกสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมของไทยมา 3 ตัวอย่าง ?
2. นักเรียนควรปฏิบัติตัวอย่างไรจึงได้ชื่อว่าเป็นผู้รักชาติวัฒนธรรม ?
3. ยกตัวอย่างการทำลายวัฒนธรรมของไทยมา 1 ตัวอย่าง ?
4. การขาดความรับผิดชอบทำให้เกิดผลเสียอย่างไร ?
5. ยกตัวอย่างการกระทำที่เป็นการขาดความรับผิดชอบของคนในสังคม มา 1 ตัวอย่าง ?

แผนการสอนที่ 11

เรื่อง ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 60 นาที

ความคิดรวบยอด

สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นสถาบันที่ประชาชนทุกคนควรเคารพบูชา
จงรักภักดี

1. บอกความสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ได้ถูกต้อง
2. ยกตัวอย่างกิจกรรมทางศาสนาได้ถูกต้องอย่างน้อย 3 ข้อ
3. ยกตัวอย่างพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้อย่างน้อย 3 ข้อ
4. ยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงว่ามีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ได้อย่างน้อย 5 ตัวอย่าง
5. สรุปแนวทางการปฏิบัติตัวของนักเรียนต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ได้ถูกต้อง

คุณสมบัติที่พึงประสงค์

- ความเสียสละ
- ความรับผิดชอบ
- ความสามัคคี

เนื้อหา

ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์หมายถึง ไม่ยอมให้ใครมาทำลายหรือคุกคามเหยียดหยามได้ เพราะชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เป็นสถาบันที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนที่จะให้เกิดความมั่นคงของประเทศ หากสถาบันทั้งสามถูกทำลาย เราก็ชาติที่พึ่งขาดที่ยึดเหนี่ยว ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตความเป็นอยู่

สื่อการเรียน

1. แผนภูมิเพลง"ไถ่ทรงค์"

2. สมุทวาทเขียนขนาดใหญ่สำหรับทำสมุทภาพ จำนวน 3 เล่ม

3. กรรไกร

4. กาว

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ชี้นำ

1.1 ให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลง "ไตรรงค์" (ดูในภาคผนวก "เพลงไตรรงค์")

2. ขั้นสอน

2.1 ให้นักเรียนนำภาพที่หามาได้จกมาแสดงให้เพื่อนร่วมชั้นดู พร้อมทั้งอธิบายประกอบภาพ โดยให้จกมาแสดงที่ละคนจนครบทุกคน

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่าเราจะแสดงความจงรักภักดีต่อชาติได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น การตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เพื่อจะได้พัฒนาประเทศ ฯลฯ

2.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า เราจะแสดงความจงรักภักดีต่อศาสนาที่เรานับถือ โดยการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนา คือ ทำความดี ละเว้นความชั่ว เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ฯลฯ

2.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า เราจะแสดงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ได้ โดยการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ไม่สมหิฐานหมิ่น

2.5 ให้นักเรียนนำภาพที่หามาได้ร่วมกันทำเป็นสมุทภาพ โดยแบ่งจกเป็น

3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1	สมุทภาพเกี่ยวกับ	ชาติ
" 2	"	ศาสนา
" 3	"	พระมหากษัตริย์

ประเมินผล

1. จากการสรุปของนักเรียน

2. การร่วมมือกันทำงาน

3. ผลงานของนักเรียน

(ภาคผนวก)
 "เพลงไตรรงค์"

ไตรรงค์ของไทย

สีแสดหมายถึงชาติ

สีน้ำเงินหมายว่า

ปลิวไสยช่วยงานสง่า

สีขาวพระศาสนา

พระมหากษัตริย์ไทย (ซ้ำ)

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
และทัศนคติต่อบุคคลภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
จากการสอนด้วยวิธีปกติและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

บทคัดย่อ
ของ
สมพงษ์ พวงคำ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน 2528

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วย "กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมือง" และทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนจากวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านศรีสะเกด อำเภอลำดวน จังหวัดเขมรบูรณ์ ปีการศึกษา 2528 จำนวน 60 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลอง ได้รับการสอนจากวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุม ได้รับการสอนจากวิธีสอนแบบปกติ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองทั้งสองกลุ่ม ใช้เวลาสอนกลุ่มละ 11 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที หลังการสอนสิ้นสุดลง ได้วัดผลการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย

การวิเคราะห์ข้อมูลได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และเปรียบเทียบทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย โดยใช้ t -test

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยไปในทางที่ดีมากกว่านักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A COMPARISON BETWEEN PRATHOM SUKSA VI STUDENTS' ACADEMIC
ACHIEVEMENT IN LIFE EXPERIENCES AND ATTITUDE TOWARDS
DEMOCRATIC PERSONALITY THROUGH CONVENTIONAL
METHOD AND GROUP PROCESS METHOD

AN ABSTRACT

BY

SOMPONG PAUNGKUM

Presented in Partial fulfillment of the requirement
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

September 1985

The purpose of study was to compare the academic achievement in life experiences unit "Law and Civic Responsibility" and attitude towards democratic personality of Prathom Suksa VI students through conventional method and group process method.

This study was conducted at Bansri Sa-Ard School, Amphor Lomsak, Phetchaboon Province, during the first semester of the 1985 academic year. Sixty students were randomly selected from one hundred and eight Prathom Suksa VI students, and assigned into two groups. Thirty students were in the experimental group and thirty students were in the control group. For four week, the experimental group was taught by the researcher using group process method while the control group was taught by the researcher using conventional method. The life experiences achievement test and attitude towards democratic personality test were administered with the two groups. The data were statistically analyzed by using the t - test.

The results of this study indicated that 1) The academic achievement in life experiences through group process method and conventional method was significantly different at .01 level. 2) The attitude towards democratic personality through group process method and convention method was significantly different at .01 level. The attitude towards democratic personality through group process method was higher than the attitude towards democratic personality through conventional method.